

Hallituksen esitys eduskunnalle tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäätöksen kansallista täytäntöönpanoa ja soveltamista koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta. Lailla pantaisiin täytäntöön neuvoston puitepäätös vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta valvontatoimia koskeviin päätöksiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tutkintavankeuden vaihtoehtona. Puitepäätös hyväksyttiin lokakuussa 2009.

Puitepäätöksen tavoitteena on mahdollistaa tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjen valvontatoimien täytäntöönpano Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä. Puitepäätöksen mukainen menettely tarkoittaa sitä, että rikoksesta muussa kuin asuinvaltiossaan epäilty henkilö voisi mennä asuinvaltioonsa odottamaan oikeudenkäyntiä sillä edellytyksellä, että hän noudattaa hänelle määrättyjä valvontatoimia. Puitepäätöksellä pyritään vähentämään tilanteita, joissa henkilö joutuu tutkintavankeuteen ainoastaan sen vuoksi, ettei hänellä ole asuinpaikkaa asian käsittelyvaltiossa. Lisäksi täytäntöönpanovaltio lähikohtaisesti myös luovuttaa valvontaan

määrätyn henkilön päätöksen tehneelle valtiolle, jos henkilö ei suostu palaamaan sinne oikeudenkäyntiä varten. Tällä hetkellä puitepäätöksessä tarkoitettu yhteistyö ei ole mahdollista Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä, joten kyseessä on uusi jäsenvaltioiden välisen rikosoikeudellisen yhteistyön muoto.

Puitepäätös ehdotetaan pantavaksi täytäntöön lailla siten, että sellaiset puitepäätöksen artikkelit, jotka ovat riittävän tarkkarajaisia sovellettavaksi suoraan, eivätkä jätä jäsenvaltioille harkintavaltaa täytäntöönpanon suhteen, olisivat sellaisinaan lakina sovellettavia. Täytäntöönpanolakiin otettaisiin asiasisältöisiä säännöksiä muun muassa toimivaltaisista viranomaisista ja edellytyksistä koskien valvontatoimia koskevan päätöksen vastaanottamista Suomeen ja sen lähettämistä Suomesta toiseen jäsenvaltioon.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettua lakia liittyen puitepäätöksessä tarkoitettuihin luovuttamistilanteisiin.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 2012.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	4
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	5
5 ASIAN VALMISTELU.....	6
6 MUITA ASIAAN VAIKUTTAVIA SEIKKOJA.....	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	8
1 PUITEPÄÄTÖKSEN SISÄLTÖ JA SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN.....	8
2 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	29
2.1 Laki tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta.....	29
1 luku Yleiset säännökset.....	29
2 luku Toisessa jäsenvaltiossa tehdyn valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustaminen ja täytäntöönpano Suomessa.....	30
3 luku Valvontatoimia koskevan päätöksen tekeminen ja lähettäminen Suomesta toiseen jäsenvaltioon.....	33
4 luku Erinäiset säännökset.....	35
2.2 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	37
3 PUITEPÄÄTÖKSEN NOJALLA TEHTÄVÄT ILMOITUKSET.....	37
4 VOIMAANTULO.....	38
5 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	38
LAKIEHDOTUKSET.....	40
1. Laki tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta.....	40
2. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	44
LIITE.....	45
RINNAKKAISTEKSTIT.....	45
2. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	45

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Esitys sisältää ehdotuksen vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta valvontatoimia koskeviin päätöksiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tutkintavankeuden vaihtoehtona tehdyn puitepäätöksen (2009/829/YOS, jäljempänä *puitepäätos*) kansallisesta täytäntöönpanosta. Puitepäätos hyväksyttiin Euroopan unionin (EU) neuvostossa 23 päivänä lokakuuta 2009.

Puitepäätos on osa EU:n jäsenvaltioiden välistä oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa. Se on tehty ennen joulukuun 1 päivänä 2009 voimaan tulleita Lissabonin sopimuksella muutettuja perussopimuksia (jäljempänä *Lissabonin sopimus*), jolloin yhteistyö perustui Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (jäljempänä *unionisopimus*) VI osaston määräyksiin. Unionisopimuksen 34 artiklan mukaan neuvosto voi tehdä puitepäätöksiä jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä. Puitepäätos velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättää kansallisten viranomaisten harkittavaksi muodon ja keinot. Puitepäätöksestä ei seuraa välitöntä oikeusvaikutusta ja se pannaan täytäntöön kansallisella lainsäädännöllä.

Puitepäätos perustuu Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmiin, joiden mukaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen tulisi olla unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakivi sekä yksityis- että rikosoikeudellisissa asioissa. Päätelmien 36 kohdan mukaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta olisi sovellettava ennen oikeudenkäyntiä annettaviin määräyksiin. Lisäksi puitepäätos on osa vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemista koskevaa toimenpideohjelmaa (EYVL C 12, 15.1.2001). Valvontatoimien vastavuoroista tunnustamista käsitellään mainitun toimenpideohjelman toimenpiteessä 10.

Ehdotuksen puitepäätökseksi on tehnyt EU:n komissio. EU:n jäsenvaltioiden välillä ei ole aikaisemmin tehty sopimusta puitepäätöksessä tarkoitettusta yhteistyöstä eikä yhteistyöstä ole tehty muutoinkaan kansainväli-

siä sopimuksia. Puitepäätöksen mukainen menettely on näin ollen uusi kansainvälisen rikosoikeudellisen yhteistyön muoto.

Esityksessä ehdotetaan, että puitepäätos pantaisiin täytäntöön säätämällä laki tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta. Puitepäätöksen täytäntöönpanotapa vastaisi valtiosopimusten ja eräiden muiden puitepäätösten voimaansaattamisessa käytettyä sekamuotoista voimaasaattamista. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettua lakia (1286/2003, jäljempänä *EU-luovuttamislaki*) liittyen puitepäätöksessä tarkoitettuihin luovuttamistilanteisiin.

2 Nykytila

Suomen voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö ei sisällä säännöksiä toisessa valtiossa tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjen valvontatoimien täytäntöönpanosta, eikä myöskään Suomessa määrättyjen valvontatoimien siirtämisestä täytäntöönpanotavaksi toiseen valtioon. Laki Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanosta (326/1963) mahdollistaa pohjoismaiden välisen yhteistyön ehdollisesti tuomittujen ja ehdonalaisesti vapautettujen henkilöiden valvonnan osalta. Myös laki valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta (1170/2011) koskee rangaistusten täytäntöönpanovaihetta ja se sisältää säännökset muun muassa ehdolliseen vankeusrangaistukseen tuomitun tai ehdonalaisen vapautteen päästetyn valvonnan ja valvontatoimien tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta Suomen ja muiden EU:n jäsenvaltioiden välillä. Mainitut lait eivät

koske esitutkinta- tai oikeudenkäyntivaiheeseen liittyviä valvontatoimia koskevaa yhteistyötä. Myöskään laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa (21/1987) ei kata tällaista yhteistyötä.

Kuten edellä on todettu, puitepäätöksessä tarkoitettua yhteistyöstä ei myöskään ole olemassa kansainvälisiä sopimuksia tai muita kansainvälisiä velvoitteita.

Jäljempänä selostetuin tavoin Suomen järjestelmässä puitepäätöksessä tarkoitettuna tutkintavankeuden vaihtoehtona voidaan pitää matkustuskieltoa. Matkustuskiellosta säädetään voimassa olevan pakkokeinolain (450/1987) 2 luvussa. Matkustuskieltoa koskevat säännökset sisältyvät 1 päivänä tammikuuta 2014 voimaan tulevan pakkokeinolain (806/2011, jäljempänä *uusi pakkokeinolaki*) 5 lukuun.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että puitepäätös pantaisiin kansallisesti täytäntöön. Täytäntöönpano tapahtuisi niin sanotulla sekamuotoisella täytäntöönpanolailla siten, että lailla säädettäisiin puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset Suomessa lakina noudatettaviksi. Blankettimuotoisen täytäntöönpanosäännöksen lisäksi lakiin otettaisiin puitepäätöksen asiasisältöä täsmentäviä säännöksiä muun muassa toimivaltaisista viranomaisista ja edellytyksistä koskien valvontatoimia koskevan päätöksen vastaanottamista tunnustettavaksi ja täytäntöönpantavaksi Suomessa sekä sen lähettämistä tunnustettavaksi ja täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Lisäksi laissa olisi säännökset muutoksenhausta ja valvontaan määrätyn oikeudesta avustajaan.

Viime vuosina sekamuotoista täytäntöönpanotapaa on käytetty pantaessa täytäntöön rikosoikeudellista yhteistyötä koskevia puitepäätöksiä. Perustuslakivaliokunta on tietyin reunaehdoin hyväksynyt tällaisen täytäntöönpanotavan (PeVL 18/2003 vp, PeVL 50/2006 vp ja PeVL 23/2007 vp.). Lakivaliokunta on mietinnöissään LaVM 7/2010 vp ja LaVM 4/2011vp katsonut, että tällaista täy-

täntöönpanotapaa tulee käyttää harkitusti ja viitannut perustuslakivaliokunnan lausuntoihin.

Tässä esityksessä tarkoitettu puitepäätös on siinä määrin yksityiskohtainen ja tarkka, että täydentävän sääntelyn tarve on vähäinen. Puitepäätöksen voidaan myös muutoin katsoa täyttävän perustuslakivaliokunnan asettamat edellytykset puitepäätösten täytäntöönpanolle sekamuotoisilla täytäntöönpanolaeilla. Tarkemmin valittua täytäntöönpanotapaa on perusteltu oikeusministeriön työryhmän mietinnössä (Mietintöjä ja lausuntoja 23/2011), jonka pohjalta esitys on valmisteltu.

Kuten edellä on todettu, puitepäätöksessä tarkoitettua yhteistyöstä ei ole tehty EU:n jäsenvaltioiden välisiä tai kansainvälisiä sopimuksia. Puitepäätöksen mukainen menettely on näin ollen uusi kansainvälisen rikosoikeudellisen yhteistyön muoto. Puitepäätöksen tavoitteena on mahdollistaa tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjen valvontatoimien täytäntöönpano EU:n jäsenvaltioiden välillä. Suomen järjestelmässä puitepäätöksessä tarkoitettuna tutkintavankeuden vaihtoehtona voidaan pitää matkustuskieltoa. Puitepäätöksen mukainen menettely tarkoittaa sitä, että rikoksesta muussa kuin asuinvaltiossaan epäilty henkilö voisi mennä asuinvaltioon odottamaan oikeudenkäyntiä sillä edellytyksellä, että kyseinen henkilö noudattaa tiettyjä hänelle määrättyjä valvontatoimia. Käytännössä valvontaan määrätyn asuinvaltion viranomaiset valvoisivat henkilöä oikeudenkäyntiin saakka. Lisäksi esimerkiksi tilanteessa, jossa valvontaan määrätty ei palaa päätöksen tehneeseen valtioon oikeudenkäyntiä varten, täytäntöönpanovaltio lähetohtaisesti luovuttaisi hänet päätöksen tehneelle valtiolle. Puitepäätöksellä pyritään vähentämään niitä tilanteita, joissa henkilö joutuu tutkintavankeuteen ainoastaan sen vuoksi, ettei hänellä ole asuinpaikkaa asian käsittelyvaltiossa. Puitepäätöksen taustalla on ajatus siitä, että epäilty, joka ei asu oikeudenkäyntivaltiossa, saattaa ennen oikeudenkäyntiä joutua tutkintavankeuteen lievemmin edellytyksin kuin oikeudenkäyntivaltiossa asuva henkilö. Tavoitteena on, etteivät rikoksesta epäillyt joutuisi keskenään eriarvoiseen asemaan sen perusteella, asuvatko he oikeudenkäyntivaltiossa vai jossakin toisessa jä-

senvaltiossa. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavan EU-luovuttamislakia liittyen puitepäätöksessä tarkoitettuihin luovuttamistilanteisiin.

4 Esityksen vaikutukset

Puitepäätöksellä pyritään vähentämään rikoksesta epäiltyjen määräämistä tutkintavankeuteen ainoastaan sen vuoksi, ettei heillä ole asuinpaikkaa oikeudenkäyntivaltiossa. Esimerkiksi Suomessa ulkomaalaisia ei nykyisin yleensä määrätä matkustuskieltoon, jos heillä ei ole pysyvää asuntoa Suomessa. Puitepäätöksellä pyritään näin ollen lisäämään EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten yhdenvertaisuutta rikosasian tutkintavaiheessa. Sen mahdollistamalla menettelyllä voitaisiin vaikuttaa myös ulkomaalaisten tutkintavankien määrään, joskin voidaan jäljempänä selostetun perusteella arvioida, että puitepäätöstä tul-taisiin soveltamaan harvoin.

Vuonna 2011 määrättiin tutkintavankeuteen yhteensä 424 toisen EU:n jäsenvaltion kansalaista. Vuonna 2010 vastaava luku oli 381. Tilastoja ei ole saatavilla henkilöiden pysyvän asuinpaikan perusteella. Vuonna 2011 tutkintavankeuteen määrätystä 174 oli Viron kansalaista, 115 Romanian kansalaista, 58 Liettuan kansalaista, 21 Ruotsin kansalaista 15 Puolan kansalaista ja kahdeksan Saksan kansalaista. Alankomaista, Espanjasta, Iso-Britanniasta, Italiasta, Kyprokselta, Latviasta, Portugalista, Slovakiasta ja Tsekin tasavallasta oli yksittäisiä tutkintavankeja. Saatavilla olevien tietojen mukaan vuoden 2012 huhtikuussa ainoastaan kolme Suomen kansalaista oli tutkintavankina toisessa EU:n jäsenvaltiossa. Näistä yksi oli Espanjassa ja kaksi Virossa. Erittelyä pysyvän asuinpaikan perusteella ei myöskään tältä osin ole saatavilla.

Vangitsemisen vaihtoehtona Suomessa käytettyyn matkustuskieltoon määrättiin vuonna 2011 yhteensä 611 henkilöä. Vastava määrä vuonna 2010 oli yhteensä 593 henkilöä. Vuonna 2009 luku oli 535 ja vuonna 2008 667. Kuten edellä on todettu, ulkomaalaisia ei nykyisin yleensä määrätä Suomessa matkustuskieltoon, jos heillä ei ole pysyvää asuntoa Suomessa. Voidaan kuitenkin arvi-

oida, että puitepäätöksen mukaisen menettelyn käyttöönoton jälkeen matkustuskieltoon voitaisiin määrätä myös sellaisia henkilöitä, joilla on asuinpaikka toisessa EU:n jäsenvaltiossa, koska puitepäätöksen mukaisen menettelyn tavoitteena on turvata tällaisten henkilöiden saapuminen oikeudenkäyntiin. Sitä, kuinka moni esimerkiksi vuonna 2011 tutkintavankeuteen määrätystä muiden EU:n jäsenvaltioiden kansalaisista olisi ollut sellaisia, jotka olisi voitu määrätä matkustuskieltoon tutkintavankeuden sijasta, on vaikea arvioida. Sekä vuonna 2011 että vuonna 2010 ulkomaalaisten tutkintavankien pääsyyte on pääsääntöisesti ollut joko huumausainerikos tai varkausrikos. Lisäksi ulkomaalaisia tutkintavankeja on syytetty muun muassa siiveellisyysrikoksista, henkirikoksista ja ryöstöstä. Kun kysymys on esimerkiksi huumausainerikoksesta, ei rikoksesta epäiltyä yleensä määrätä matkustuskieltoon vaan tutkintavankeuteen, koska epäillyn päästäminen vapaaksi saattaisi vaikuttaa käynnissä olevaan tutkintaan. Yleisesti ottaen vakavampien ja pidempiaikaisempaa tutkintaa vaativien rikosten osalta matkustuskiellon määrääminen on myös kansallisissa tapauksissa epätoimellisempää kuin, jos kyseessä olisi lievempi rikos. Tilanteessa, jossa tulisi kyseeseen ainoastaan lyhytaikainen henkilön pidättäminen tai vangitseminen, ei puitepäätöksen mukaiseen menettelyyn välttämättä myöskään aina tällöin ryhdyttäisi, koska asian käsittely voidaan hoitaa myös nopeutetussa menettelyssä. Nopeutettua menettelyä pyritään käyttämään ulkomaalaisia koskevien rikosasioiden käsittelyssä. Mainitun perusteella voidaan arvioida, että puitepäätöksen mukaista menettelyä tul-taisiin käyttämään harvoin.

Tietoa ei ole siitä, kuinka monelle Suomessa pysyvästi asuvalle henkilölle on määrätty puitepäätöksessä tarkoitettuja valvontatoimia toisessa EU:n jäsenvaltiossa. Tutkintavankeusolosuhteiden parantamista selvittäneen työryhmän mietinnössä (Mietintöjä ja lausuntoja 81/2010) on todettu, että tutkintavankeuden vaihtoehtoja käytetään suurimmassa osassa selvityksessä mukana olevissa maissa harvoin. Kuten edellä on todettu, tällä hetkellä ainoastaan kolme Suomen kansalaista on tutkintavankina toisessa EU:n jäsenvaltiossa.

Voidaan arvioida, että tilanteet, joissa Suomi vastaanottaisi henkilön valvottavaksi, olisivat harvinaisia.

Puitepäätöksen soveltamisesta tilanteessa, jossa Suomi on valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa toiselta EU:n jäsenvaltiolta pyytävä valtio, aiheutuu kustannuksia muun muassa käännöksistä. Kuitenkin samalla tulee ottaa huomioon, että tällaisessa tilanteessa tutkintavankeudesta aiheutuu kustannuksia. Henkilön vangittuna pitämisestä aiheutuisi huomattavasti enemmän kustannuksia kuin siitä, että hänet määrättäisiin matkustuskieltoon ja hänen valvonta toteutettaisiin toisessa jäsenvaltiossa. Keskimääräinen tutkintavankina vietetty aika vankiloissa oli kolme ja puoli kuukautta vuonna 2011. Laskennalliset kokonaiskustannukset vankeusrangaistuksen täytäntöönpanosta ovat 205 euroa vankia kohden vuorokaudessa.

Puitepäätöksen täytäntöönpanosta Suomessa aiheutuisi jonkin verran kustannuksia henkilöiden valvonnasta vastaavien viranomaisien toimialalle. Koska sovellettavia tapauksia tulee oletettavasti olemaan vähän, voidaan kustannusten arvioida jäävän vähäisiksi. Suomessa valvottavien tapausten määrään luonnollisesti vaikuttaa myös se, kuinka usein valvonnasta järjestelmien yhteensopivuusongelmien vuoksi jouduttaisiin kieltäytymään.

Edellä esitetty huomioon ottaen voidaan arvioida, ettei esityksellä ole sanottavia taloudellisia vaikutuksia. Sovellettavia tapauksia tulee esitetyn arvion mukaan olevan vähän ja huomioon tulee ottaa myös se, ettei Suomi ole ainoastaan valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustava ja täytäntöönpaneva valtio vaan Suomi voi myös pyytää rikoksesta epäillyn valvomista toisessa jäsenvaltiossa ja näin ollen välttää tutkintavankeudesta aiheutuvat kustannukset.

5 Asian valmistelu

Puitepäätöksen valmisteluvaiheessa valtioneuvosto on lähettänyt eduskunnalle kirjelmän U 70/2006 vp sekä lisäksi täydentäviä tietoja asian käsittelystä EU:ssa. Lakivaliokunta on antanut asiasta lausunnot LaVL

25/2006 vp ja LaVL 17/2008 vp. Komission ehdotus puitepäätökseksi oli jatkoa komission elokuussa 2004 esittämälle vihreälle kirjalle. Valtioneuvosto on lähettänyt vihreää kirjaa koskevan kirjelmän eduskunnalle (E 83/2004 vp). Lakivaliokunta on antanut vihreää kirjaa koskevasta valtioneuvoston kirjelmästä suurelle valiokunnalle perustellun kannanoton (LaVP 77/2004 vp).

Oikeusministeriö asetti 12 päivänä lokakuuta 2010 työryhmän valmistelemaan lainsäädäntöä puitepäätöksen panemiseksi täytäntöön. Työryhmässä olivat edustettuina oikeusministeriön lainvalmisteluosasto, oikeusministeriön kriminaalipoliittinen osasto, oikeusministeriön kansainvälinen yksikkö, sisäasiainministeriö, valtakunnansyyttäjänvirasto, Helsingin käräjäoikeus sekä Suomen Asianajajaliitto. Työryhmän tehtävänä oli valmistella ehdotus puitepäätöksen täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi.

Työryhmän mietinnöstä (Mietintöjä ja lausuntoja 23/2011) pyydettiin lausunnot yhteensä 22 eri viranomaiselta, yhteisöltä ja asiantuntijalta. Lisäksi eduskunnan oikeusasiamiehelle ja korkeimmalle oikeudelle varattiin tilaisuus antaa mietinnöstä lausunto. Lausuntoja saatiin yhteensä kolmetoista. Lausunnoissa pidettiin sääntelyn tavoitetta ja ehdotettua sääntelyä kannatettavana. Lausunnoissa kannatettiin tavoitetta siitä, etteivät rikoksesta epäillyt joutu eriarvoiseen asemaan sen perusteella, asuvatko he oikeudenkäyntivaltiossa vai jossakin muussa jäsenvaltiossa. Joissakin lausunnoissa tuotiin esille se, että menettelyn soveltaminen tulee jämmään vähäiseksi. Kuusi lausunnonantajaa kiinnitti huomiota ehdotettuun täytäntöönpanotapaan. Näissä lausunnoissa kannatettiin yleisesti asiasisältöistä lakia, mutta toisaalta tuotiin esille joustava kanta sekamuotoisen täytäntöönpanotavan käyttämiselle nyt kyseessä olevan puitepäätöksen yhteydessä. Tarkemmin lausuntoja on selostettu oikeusministeriössä laaditussa muistiossa (Mietintöjä ja lausuntoja 42/2011). Esitys on valmisteltu mietinnön ja lausuntojen pohjalta oikeusministeriössä ja se on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.

6 Muita asiaan vaikuttavia seikkoja

Uusi pakkokeinolaki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014. Tämä esitys on laa-

dittu siten, että nyt ehdotettava täytäntöönpanolaki on sisällöllisesti linjassa uusien pakkokeinolain säännösten kanssa. Laki voitulla voimaan ennen uuden pakkokeinolain voimaantuloa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Puitepäätöksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

1 artikla. Kohde. Artikla sisältää yleisen säännöksen puitepäätöksen kohteesta. Sen mukaan puitepäätöksessä vahvistetaan säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltio tunnustaa toisessa jäsenvaltiossa tutkintavankeuden vaihtoehtona annetun valvontatoimia koskevan päätöksen. Lisäksi jäsenvaltio valvoo henkilölle määrättyjä toimia ja luovuttaa kyseisen henkilön päätöksen tehneelle valtiolle, jos toimenpiteitä rikotaan.

Artikla on luonteeltaan toteava eikä siitä ehdoteta otettavaksi asiasisältöistä säännöstä täytäntöönpanolakiin.

2 artikla. Tavoitteet. Artikla sisältää säännöksen puitepäätöksen tavoitteista. Sen 1 kohdan mukaan tavoitteena on varmistaa asianmukainen oikeuskäsittely ja se, että asianomainen henkilö on tavoitettavissa vastatakseen oikeudenkäynnissä (a alakohta). Kun tarkoituksenmukaista, puitepäätöksellä edistetään siinä tarkoitettujen toimien käyttöä niiden henkilöiden osalta, jotka eivät asu oikeudenkäyntivaltiossa (b alakohta). Tavoitteena on lisäksi parantaa uhrien ja yleisen turvallisuuden suojelua (c alakohta). Kohdan 2 mukaan henkilöllä ei ole oikeutta puitepäätöksen mukaiseen menettelyyn. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että päätösvalta puitepäätöksen mukaisen menettelyn soveltamisesta on päätöksen tehneellä valtiolla eli oikeudenkäyntivaltiolla. Menettelyyn sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä ja menettelyjä, jossa rikosoikeudellinen menettely on käynnissä. Puitepäätöksen tavoitteita koskevaa artiklaa täsmentää johdanto-osan kappale 3.

Artikla on luonteeltaan toteava eikä siitä ehdoteta otettavaksi asiasisältöistä säännöstä täytäntöönpanolakiin.

3 artikla. Yleisen järjestyksen ja sisäisen turvallisuuden suojaaminen. Artiklan mukaan puitepäätös ei vaikuta niiden velvollisuuksien täyttämiseen, joita jäsenvaltioilla on uhrien, suuren yleisön sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi unionisopimuksen 33 artiklan mukaisesti. Artiklaa täsmentää johdanto-osan kappale 3.

Artikla on luonteeltaan toteava eikä siitä ehdoteta otettavaksi asiasisältöistä säännöstä täytäntöönpanolakiin.

4 artikla. Määritelmät. Artikla sisältää säännöksen puitepäätöksessä käytetyistä määritelmistä. Valvontatoimia koskevalla päätöksellä tarkoitetaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen täytäntöönpanokelpoista päätöstä, joka on tehty kyseisen valtion kansallisen lainsäädännön ja menettelyjen mukaisesti rikosoikeudellisen menettelyn aikana ja, jolla luonnolliselle henkilölle määrätään tutkintavankeuden vaihtoehtona yksi tai useampi valvontatoimi (a kohta). Valvontatoimilla tarkoitetaan velvoitteita ja käskyjä, joita luonnolliselle henkilölle määrätään päätöksen tehneen valtion kansallisen lainsäädännön ja menettelyjen mukaisesti (b kohta). Päätöksen tehneellä valtiolla tarkoitetaan jäsenvaltiota, jossa valvontatoimia koskeva päätös on tehty (c kohta) ja täytäntöönpanovaltiolla jäsenvaltiota, jossa toimia valvotaan (d kohta).

Artikla edellyttää tarkentavaa säännöstä otettavaksi täytäntöönpanolakiin siitä, millaiset kansalliset puitepäätöksessä tarkoitetut valvontatoimia koskevat päätökset kuuluvat soveltamisalaan tilanteessa, jossa Suomi on päätöksen tehnyt valtio. Toimia, joita Suomi täytäntöönpanovaltiona valvoo, selostetaan tarkemmin 8 artiklaa koskevissa perusteluisissa. Puitepäätöksen tarkoituksena on tunnustaa sellaiset valvontatoimia koskevat päätökset, jotka on määrätty henkilölle tutkintavankeuden vaihtoehtona. Artiklan mukaisen valvontatoimia koskevan päätöksen määritelmä-säännöksen tarkoituksena on ollut rajata puitepäätöksen soveltamisala siten, etteivät puitepäätöksen soveltamisalaan kuulu sellaiset valvontatoimet, jotka on määrätty henkilölle sellaisten lievempien rikosten ollessa kyseessä, joiden osalta vangitsemisen edellytykset eivät täyty. Myös 1 artiklassa todetaan puitepäätöksessä vahvistettavan säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltio tunnustaa toisessa jäsenvaltiossa annetun valvontatoimia koskevan päätöksen tutkintavankeuden vaihtoehtona. On näin ollen tarkoituksenmukaista, et-

tä Suomi lähettäisi toiseen jäsenvaltioon tunnustettavaksi ja täytäntöön pantavaksi ainoastaan sellaisia valvontatoimia koskevia päätöksiä, jotka on annettu tutkintavankeuden vaihtoehtona.

Työryhmän mietinnössä 23/2011 on selostettu yleisperusteluissa mainitun tutkintavankeusolosuhteiden parantamista selvittäneen työryhmän sekä kyseistä työryhmää edeltäneen tutkintavankeustyöryhmän (Lausuntoja ja selvityksiä 2004:5) selvitystä koskien tutkintavankeuden vaihtoehtoja. Mietinnössä on lisäksi selostettu kansallista lainsäädäntöä tältä osin.

Suomen järjestelmässä puitepäätöksessä tarkoitettuna tutkintavankeuden vaihtoehtona voidaan pitää matkustuskieltoa. Matkustuskiellosta säädetään voimassa olevan pakkokeinolain 2 luvussa. Matkustuskieltoa koskevat säännökset sisältyvät uuden pakkokeinolain 5 lukuun. Voimassa olevan pakkokeinolain 2 luvun 1 §:n mukaan rikoksesta todennäköisin syin epäilty saadaan määrätä pidättämisen tai vangitsemisen sijasta matkustuskieltoon, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta ja epäillyn henkilökohtaisten olosuhteiden tai muiden seikkojen perusteella on syytä epäillä, että hän joko lähtee pakoon taikka muuten karttaa esitutkintaa, oikeudenkäyntiä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa tai jatkaa rikollista toimintaa. Vastaava säännös sisältyy uuden pakkokeinolain 5 luvun 1 §:ään, johon lisättiin uudistuksen yhteydessä edellytys siitä, että henkilö vaikeuttaa asian selvittämistä. Lisäksi 1 §:ään lisättiin uusi momentti, jonka mukaan alle 15-vuotiaana tehdystä rikollisesta teosta epäiltyä ei saa määrätä matkustuskieltoon. Voimassa olevan pakkokeinolain 2 luvun 2 § sisältää säännöksen matkustuskiellon sisällöstä ja vastaava säännös sisältyy uuden pakkokeinolain 5 luvun 2 §:ään. Matkustuskiellon sisältöä koskevat säännökset vastaavat jäljempänä todetuin tavoin pääosin puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan sisältämiä jäsenvaltioita velvoittavia valvontatoimia.

Tässä esityksessä ehdotetaan, että Suomessa puitepäätöksessä tarkoitettu valvontatoimia koskeva päätös voitaisiin antaa tilanteessa, jossa matkustuskieltoon määräämisen edellytykset täyttyvät. Tämä tarkoittaa sitä, että jos matkustuskiellon määräämisen edel-

lytykset kansallisesti täyttyvät, voitaisiin Suomessa tehdä valvontatoimia koskeva päätös, joka lähetettäisiin tunnustettavaksi ja täytäntöön pantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Työryhmän mietinnössä 23/2011 selostetuin tavoin nykyisin on olemassa myös muita sellaisia valvontatoimia, joilla voidaan katsoa olevan jonkinlaista kosketuspintaa tutkintavankeuteen. Aikaisemmin mainittu tutkintavankeusolosuhteiden parantamista selvittänyt työryhmä on ehdottanut, että käynnistetään kattava selvitys tutkintavankeuden erilaisista vaihtoehtoista. Tätä selvitystyötä ei ole vielä aloitettu. Jos myöhemmin selvitystyön tuloksena ilmenee tarve sille, että Suomen tulisi voida lähettää myös muita tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia tunnustettaviksi ja pantaviksi täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa, on tällöin mahdollista muuttaa täytäntöönpanolakia.

5 artikla. Perusoikeudet. Artiklan mukaan puitepäätös ei aiheuta muutoksia velvoitteen kunnioittava unionisopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia perusperiaatteita. Puitepäätöksen johdanto-osan 17 kappaleessa todetaan, ettei puitepäätös estä jäsenvaltioita soveltamasta valtiosääntönsä sisältyviä säännöksiä, jotka koskevat muun muassa oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

Artikla on luonteeltaan toteava ja sitä vastaava velvoite sisältyy myös muihin vastaavaroista tunnustamista koskeviin puitepäätöksiin. Siitä seuraa muun ohella, ettei estettä olisi poikkeuksellisesti kieltäytyä tunnustamasta valvontatoimia koskevaa päätöstä sillä perusteella, että päätöksen antamiseen ja valvontatoimien määräämiseen johtaneessa menettelyssä olisi loukattu oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin perusperiaatteita. Vastavuoroiseen tunnustamiseen perustuvan järjestelmän lähtökohtana on kuitenkin jäsenvaltioiden välinen luottamus toistensa rikosoikeudellisia järjestelmiä kohtaan. Jäsenvaltiot ovat sitoutuneet noudattamaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen määräyksiä oikeudenmukaisesta oikeudenkäynnistä, minkä lisäksi EU:ssa on valmisteltu lainsäädäntöä rikoksesta epäiltyjen ja syytettyjen vähimmäisoikeuksien vahvistamiseksi. Sen vuoksi tilanne, jossa ilmenisi tarve kieltäytyä tunnustamasta valvontatoimia koskeva päätös

oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin liittyvällä perusteella, olisi ilmeisen harvinainen. Eduskunnan lakivaliokunta on puitepäättösehdotuksen neuvotteluvaiheessa antamassaan lausunnossa viitannut oikeusturvatakeisiin ja niiden täyttymiseen (LaVL 25/2006 vp). Valiokunta totesi lausunnossaan, että olisi syytä harkita kieltäytymisperusteiden täydentämistä oikeusturvatakeiden täyttymisen merkitystä korostavalla säännöksellä. Lakivaliokunta viittasi lausunnossaan tilanteeseen, jossa mahdollinen oikeudenloukkaus olisi jo ehtinyt tapahtua ennen valvonnan määräämistä.

Harkittaessa kieltäytymisperusteen sisällyttämistä täytäntöönpanolakiin tulee huomioon ottaa puitepäätöksen tavoite. Yleisperusteluissa todettiin tavoin puitepäätöksen tavoitteena on vähentää niitä tilanteita, joissa henkilö joutuu tutkintavankeuteen ainoastaan sen vuoksi, ettei hänellä ole asuinpaikkaa oikeudenkäyntivaltiossa ja se, etteivät henkilöt joutuisi näin ollen keskenään eriarvoiseen asemaan asuinvaltionsa perusteella. Kieltäytymisperusteen soveltaminen tarkoittaisi käytännössä sitä, ettei valvontaan määrätty voisi odottaa oikeudenkäyntiä asuinvaltiossaan vaan hän olisi vapautensa menettäen tutkintavankeudessa oikeudenkäyntivaltiossa. Lakivaliokunta on mietinnössään LaVM 7/2010 vp todennut, että tarve ottaa oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevia säännöksiä yksittäisiin instrumentteihin on Lissabonin sopimuksen voimaantulon myötä aikaisempaa vähäisempi, koska EU:n jäsenvaltiot on aikaisempaa vahvemmin sitoutunut perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. Esettä ei nimenomaisen säännöksen puuttumisesta huolimatta olisi sille, että valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta kieltäydyttäisiin, jos poikkeustapauksessa on perusteltu syy epäillä valvontaan määrätyn oikeusturvaa olennaisesti loukatun. Nimenomaisen kieltäytymisperusteen puuttumisesta huolimatta EU:n jäsenvaltioiden sitoutumisen perus- ja ihmisoikeuksiin on yhteistyötilanteissa katsottu mahdollistavan yhteistyöstä kieltäytymisen tilanteessa, jossa on perusteltu syy epäillä, että näitä oikeuksia on loukattu.

Näillä perusteilla täytäntöönpanolakiin ei ehdoteta otattavaksi erillistä oikeudenmu-

kaista oikeudenkäyntiä koskevaa kieltäytymisperustetta.

6 artikla. *Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen.* Artikla sisältää säännökset toimivaltaisista viranomaisista. Sen 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle, mikä oikeusviranomainen tai mitkä oikeusviranomaiset ovat kansallisen lainsäädännön nojalla toimivaltaisia toimimaan puitepäätöksen mukaisesti silloin, kun kyseinen jäsenvaltio on päätöksen tehnyt valtio tai täytäntöönpanovaltio. Kohta 2 sisältää pääsääntöä koskevan poikkeuksen. Sen mukaan jäsenvaltiot voivat nimetä muita kuin oikeusviranomaisia puitepäätöksen mukaisten päätösten tekemiseen toimivaltaisiksi viranomaisiksi edellyttäen, että kyseisillä viranomaisilla on kansallisen lain ja menettelyjen nojalla toimivalta tehdä vastaavanluonteisia päätöksiä. Poikkeus ei kuitenkaan 3 kohdan mukaan sovellu puitepäätöksen 18 artiklan 1 kohdan c alakohtaan ja näin ollen siinä tarkoitettu myöhempi päätös eli päätös pidätysmääräyksen tai muun vastaavan täytäntöönpanokelpoisen oikeudellisen päätöksen antamisesta tulee tehdä oikeusviranomaisen toimesta. Kohdan 4 mukaan neuvoston pääsihteeristö saattaa samansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

Artikla edellyttää tarkentavaa säännöstä otettavaksi täytäntöönpanolakiin siitä, mikä viranomainen voi tehdä Suomessa valvontatoimia koskevan päätöksen ja lähettää se tunnustettavaksi ja täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Lisäksi artikla edellyttää tarkentavaa säännöstä siitä, mikä viranomainen olisi Suomessa toimivaltainen tunnustamaan valvontatoimia koskevan päätöksen ja panemaan sen täytäntöön.

Voimassa olevan pakkokeinolain 2 luvun 3 § sisältää säännöksen matkustuskiellosta päättävästä viranomaisesta. Sen 1 momentin mukaan esitutkinnan aikana matkustuskieltoa koskevasta asiasta päättää pidättämisen oikeutettu virkamies. Ennen päätöksen tekemistä siitä on ilmoitettava syyttäjälle, joka voi ottaa päätettäväkseen kysymyksen matkustuskiellosta. Kun asia esitutkinnan päätettyä on siirretty syyttäjälle, matkustuskieltoa koskevasta asiasta päättää syyttäjä. Pykälän 2 momentin mukaan syytteen nostamisen jäl-

keen matkustuskieltoa koskevasta asiasta päättää tuomioistuin. Tuomioistuin saa tällöin määrätä syytetyn matkustuskieltoon vain syyttäjän vaatimuksesta. Pykälän 3 momentin mukaan vangitsemisvaatimusta sekä vangittuna pitämistä koskevaa asiaa käsitellessään tuomioistuin saa määrätä epäillyn vangitsemisen sijasta matkustuskieltoon. Tällöin tuomioistuin päättää tätä matkustuskieltoa koskevasta asiasta myös ennen syytteen nostamista. Vangitsemispäätöksestä tehdyn kantelun johdosta määrättyä matkustuskieltoa koskevasta asiasta päättää vangitsemispäätöksen tehnyt tuomioistuin. Uuden pakkokeinon lain 5 luvun 4 § sisältää pääosin voimassa olevaa sääntelyä vastaavat säännökset. Kyseisen pykälän 3 momentin mukaan tuomioistuimen tulee jatkossa oma-aloitteisesti harkita henkilön määräämistä matkustuskieltoon vangitsemisen sijasta. Voimassa olevan pakkokeinon lain 2 luvun 6 §:n 3 momentin mukaan matkustuskieltoon määrättyllä on jo ennen syytteen nostamista oikeus saattaa kysymys pidättämiseen oikeutetun virkamiehen määräämän matkustuskiellon voimassa pitämisestä tuomioistuimen tutkittavaksi. Vastaava säännös sisältyy uuden pakkokeinon lain 5 luvun 8 §:n 3 momenttiin.

Arvioitaessa sitä, mikä viranomaisena olisi Suomessa toimivaltainen tekemään valvontatoimia koskevan päätöksen, tulee huomioon ottaa kansalliset säännökset matkustuskiellosta päättävästä viranomaisesta. Edellä selostetuin tavoin matkustuskiellosta voi Suomessa päättää tilanteesta riippuen pidättämiseen oikeutettu virkamies, syyttäjä tai tuomioistuin, mutta tuomioistuimella voidaan kuitenkin katsoa olevan ratkaisevassa määrin toimivaltaa matkustuskiellosta päätettäessä.

Yleisesti toimivaltaista viranomaisesta koskevaa kysymystä arvioitaessa on huomioitava, että oikeusviranomaisen (tuomioistuin, syyttäjä) nimeäminen toimivaltaiseksi viranomaiseksi vastaisi yleisesti vastavuoroista tunnustamista koskevien puitepäätösten täytäntöönpanolaeissa omaksuttuja ratkaisuja. Edelleen voidaan olettaa, että päätöksenteon rajoittaminen oikeusviranomaisiin voisi helpottaa muiden jäsenvaltioiden valmiutta tunnustaa Suomesta tulleita pyyntöjä, koska useimmissa muissa jäsenvaltioissa tutkinnanjohtajana toimii syyttäjä. Lisäksi edellä selos-

tetuin tavoin 18 artiklan sisältämistä tietyistä myöhemmistä päätöksistä päättävän viranomaisen tulee aina olla oikeusviranomaisena. Päätöksenteon keskittäminen yleisesti oikeusviranomaisille tarkoittaisi sitä, ettei 18 artiklan mukaisia tiettyjä myöhempiä päätöksiä varten olisi luotava erillistä päätöksentekomekanismia.

Edellä selostetun vuoksi perusteltuna voidaan pitää sitä, että toimivaltainen viranomaisena Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio, olisi oikeusviranomaisena.

Ratkaistaessa kysymystä siitä, tulisiko toimivaltaisen viranomaisen olla tuomioistuin vai syyttäjä, huomioon tulee ottaa se, että syyttäjakeskeinen ratkaisu noudattaisi muiden vastavuoroista tunnustamista koskevien puitepäätösten täytäntöönpanolaeissa omaksuttuja ratkaisuja. Toisaalta huomioon tulee ottaa erityisesti se, että parhaiten kansallista järjestelmää vastaisi tuomioistuimen nimeäminen toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Perusteltuna voidaan pitää, että esimerkiksi tilanteessa, jossa arvioidaan henkilön määräämistä matkustuskieltoon vangitsemisvaatimusta käsiteltäessä, tuomioistuin tekisi samalla myös valvontatoimia koskevan päätöksen ja lähettäisi sen tunnustettavaksi ja täytäntöön pantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Lisäksi, koska matkustuskielto on pakkokeino, jolla rajoitetaan henkilön liikkumisvapautta ja, koska puitepäätöksen mukaisen menettelyn soveltamisen taustalla on tavoite turvata oikeudenkäynti, on perusteltua, että toimivaltainen viranomaisena olisi pääsääntöisesti tuomioistuin. Harvinaisina voidaan pitää sellaisia tilanteita, joissa muutoksenhakutuomioistuimet päättäisivät valvontatoimia koskevan päätöksen tekemisestä ja lähettämisestä toiseen jäsenvaltioon, mutta tätä mahdollisuutta ei tulisi kuitenkaan sulkea pois, jos tällainen tarve jossakin käytännön tilanteessa ilmenee.

Poissuljettua ei kuitenkaan tulisi olla, että joissakin tilanteissa myös syyttäjä voisi päättää valvontatoimia koskevan päätöksen tekemisestä ja lähettämisestä tunnustettavaksi ja täytäntöön pantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Syyttäjä voisi olla toimivaltainen viranomaisena esimerkiksi tilanteessa, jossa syyttäjä on määrännyt rikoksesta epäillyn matkustuskieltoon. Syyttäjä voisi olla toimivaltainen

viranomainen myös esimerkiksi tilanteessa, jossa esitutkintaviranomainen ja syyttäjä päätyvät siihen, ettei vangitsemisvaatimusta ole tarve tehdä ja, että rikoksesta epäilty voidaan määrätä matkustuskieltoon ja puitepäätöksen mukaista menettelyä voidaan soveltaa.

Edellä mainitun perusteella tässä esityksessä ehdotetaan, että toimivaltaisiksi viranomaisiksi Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio nimettäisiin tuomioistuimet ja syyttäjät. Tuomioistuin olisi toimivaltainen silloin, kun se käsittelee pakkokeinolaissa tarkoitettua vangitsemisvaatimusta. Tilanteissa, joissa rikoksesta epäiltyä ei esitetä vangittavaksi, toimivaltainen viranomainen olisi asianomaiseen rikosasiaan määrätty syyttäjä.

Tilanteessa, jossa Suomi on täytäntöönpanovaltio, tulee niin ikään arvioitavaksi se, mikä viranomainen on toimivaltainen tunnustamaan valvontatoimia koskevan päätöksen. Arvioinnissa tulee huomioon ottaa 15 artiklan mukaisten kieltäytymisperusteiden mahdollinen soveltaminen. Kieltäytymisperusteiden soveltavuuden arvioinnissa on kysymys oikeudellisesta harkinnasta ja tämän vuoksi tarkoituksenmukaisena voidaan pitää sitä, että arviointi suoritetaan oikeusviranomaisen toimesta. Syyttäjän nimeäminen toimivaltaiseksi viranomaiseksi Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio vastaisi tietyissä muissa vastavuoroista tunnustamista koskevien puitepäätösten täytäntöönpanolaeissa omaksuttuja ratkaisuja. Jotta järjestelmä olisi mahdollisimman keskitetty ja selkeä, tässä esityksessä ehdotetaan, että toimivaltaisia viranomaisia olisivat syyttäjät. Lakiehdotuksen perusteissa tarkemmin selostetuin tavoin esityksessä ehdotetaan, että syyttäjä voisi tehdä päätöksen neuvoteltuaan asiasta poliisin kanssa. Tämä on tarpeen, koska valvontatoimia koskevan päätöksen täytäntöönpanosta eli henkilön konkreettisesta valvonnasta huolehtisi kansallisia tilanteita vastaavasti poliisi. Lisäksi esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän välinen yhteistyövelvoite korostuu kansainvälisliityntäisten rikosasioiden käsittelyssä.

Tarkemmin toimivaltaista viranomaisesta koskevaa kysymystä selostetaan työryhmän mietinnössä 23/2011.

7 artikla. *Keskusviranomaiseen turvautuminen.* Artikla sisältää säännökset keskusvi-

ranomaisesta. Sen 1 kohdan mukaan jäsenvaltio voi nimetä keskusviranomaisen tai, jos sen oikeusjärjestelmä sitä edellyttää, useamman kuin yhden keskusviranomaisen avustamaan sen toimivaltaisia viranomaisia. Kohdan 2 mukaan jäsenvaltio voi, jos sen sisäisen oikeudellisen järjestelmän rakenne sitä edellyttää, antaa keskusviranomaisensa tai keskusviranomaisensa tehtäväksi valvontatoimenpiteitä koskevien päätösten ja 10 artiklassa tarkoitettujen todistusten sekä kaiken muun niihin liittyvän virallisen kirjeenvaihdon hallinnollisen lähettämisen ja vastaanottamisen. Kohdan 3 mukaan ne jäsenvaltiot, jotka haluavat käyttää artiklassa tarkoitettua mahdollisuutta, toimittavat keskusviranomaisista tai keskusviranomaisia koskevat tiedot neuvoston pääsihteeristöön. Nämä tiedot sitovat päätöksen tehneen jäsenvaltion kaikkia viranomaisia.

Suomen järjestelmän ei voida katsoa edellyttävän, että valvontatoimia koskevien päätösten lähettämisen ja vastaanottamisen tulisi tapahtua keskusviranomaisen kautta. On kuitenkin tarpeen, että oikeusministeriö voisi toimia viranomaisena, johon toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voisi ottaa yhteyttä puitepäätöksen mukaiseen menettelyyn liittyvissä kysymyksissä. Oikeusministeriön rooli olisi siis avustaa toimivaltaisia viranomaisia ja Suomi tekisi tätä vastaavan 3 kohdan mukaisen ilmoituksen. Oikeusministeriön roolista ei ole kuitenkaan välttämättä ottaa säännöstä täytäntöönpanolakiin.

8 artikla. *Valvontatoimet.* Artikla sisältää säännöksen valvontatoimista, joihin puitepäätöstä sovelletaan. Artiklan 1 kohta sisältää listan sellaisista valvontatoimista, joiden osalta yhteistyö on velvoittavaa. Tällaisina valvontatoimina mainitaan henkilön velvollisuus ilmoittaa asuinpaikan muutokset täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, erityisesti rikosoikeudellisen menettelyn aikana kuulusteluihin tai oikeudenkäyntiin saapumista koskevien kutsujen vastaanottamista varten (a alakohta). Lisäksi mainitaan velvollisuus olla saapumatta tietyille paikkakunnille, tiettyihin paikkoihin tai määritellyille alueille päätöksen tehneessä tai täytäntöönpanovaltiossa (b alakohta) ja velvollisuus pysyä tietyssä paikassa ja, kun asianmukaista, tiettyinä aikoina (c alakohta) sekä

velvollisuus, joka sisältää rajoituksia täytäntöönpanovaltion alueelta poistumiseen (d alakohta). Edelleen tällaisina valvontatoimina mainitaan velvollisuus ilmoittautua tiettyinä aikoina tietyille viranomaiselle (e alakohta) ja velvollisuus välttää yhteyksiä tiettyihin henkilöihin, jotka liittyvät väitettyyn rikokseen tai väitettyihin rikoksiin (f alakohta). Täytäntöönpanovaltiolla olisi siis velvollisuus valvoa tällaisia 1 kohdan mukaisia toimia. Voimassa olevan pakkokeinolain 2 luvun 2 §:n matkustuskiellon sisältöä koskeva säännös sisältää matkustuskieltoon määrätyle henkilöille asetettavia velvoitteita, joiden voidaan katsoa pääosin vastaavan kohdan sisältämiä valvontatoimia. Vastavasti uuden pakkokeinolain 5 luvun 2 § sisältää säännökset matkustuskiellon sisällöstä. Lisäksi kotikuntalain (201/1994) 3 luvun 7 §:n mukainen säännös muuttajan ilmoitusvelvollisuudesta ja lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) sisältämä rajoitus koskien yhteyden pitämistä tiettyihin henkilöihin voidaan katsoa tavoitteiltaan vastaavan kohdassa mainittuja tiettyjä valvontatoimia.

Artiklan 2 kohta sisältää lisäksi harkinnanvaraisen listan valvontatoimista, joiden osalta jäsenvaltiot voivat päättää, ottavatko tällaisia toimia valvottavaksi. Nämä toimet koskevat velvollisuutta pidättäytyä tietyistä toimista, jotka liittyvät väitettyyn rikokseen tai väitettyihin rikoksiin. Tähän voi sisältyä määrätyn ammatin harjoittaminen tai määrätyllä alalla toimiminen (a alakohta). Lisäksi kohdassa mainitaan velvollisuus olla kuljettamatta ajoneuvoa (b alakohta), velvollisuus tallettaa tietty rahasumma tai antaa muunlainen takaus, joka voidaan joko maksaa tai antaa tietyissä erissä tai välittömästi kokonaisuudessaan (c alakohta) ja velvollisuus osallistua hoitoon tai vieroitukseen (d alakohta) sekä velvollisuus välttää yhteyksiä tiettyihin esineisiin, jotka liittyvät väitettyyn rikokseen tai väitettyihin rikoksiin (e alakohta). Näiden valvontatoimien osalta yhteistyö on siis harkinnanvaraista ja jäsenvaltion on ilmoitettava 2 kohdan mukaan neuvoston pääsihteeristölle, mitä toimia se on valmis valvomaan.

Tarkemmin eri valvontatoimia koskevaa kansallista lainsäädäntöä on selostettu työryhmän mietinnössä 23/2011.

Kohdan 3 mukaan neuvoston pääsihteeristö saattaa tämän artiklan nojalla saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

Lähtökohtana artiklan soveltamisessa on, että Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio toimien valvonta toteutetaan kansallisen lainsäädännön mukaisissa rajoissa. Jos kansallinen lainsäädäntö ei tunne sellaista toimea, jonka valvomista Suomelta on pyydetty, mukautetaan se 13 artiklan mukaisesti siten, että se mahdollisimman pitkälti vastaa päätöksen tehneessä valtiossa määrättyä valvontatoimea. Mukauttamismahdollisuuden vuoksi velvollisuutta ei olisi tunnustaa ja panna täytäntöön sellaista valvontatoimia koskevaa päätöstä, joka sisältää Suomen järjestelmälle täysin vieraita valvontatoimia. Valvontatoimien mukauttamista selostetaan tarkemmin 13 artiklaa koskevissa perusteluissa.

Esityksessä ehdotetaan otettavaksi täytäntöönpanolakiin säännös siitä, että täytäntöönpanolain ja puitepäätöksen mukaisesti tunnustetaan ja pannaan täytäntöön Suomessa toisen jäsenvaltion tekemä 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valvontatoimia koskeva päätös. Tämä tarkoittaisi sitä, että Suomi valvoisi täytäntöönpanovaltiona ainoastaan artiklan 1 kohdan mukaisia toimia. On varsin todennäköistä, että eri jäsenvaltioissa määrätty valvontatoimet eroavat hyvinkin suuresti toisistaan ja mukauttamismahdollisuudesta huolimatta on mahdollista, että Suomi voisi joutua vastaanottamaan sellaisia valvontatoimia koskevia päätöksiä, jotka saattaisivat sisältää meille vieraita 2 kohtaan perustuvia valvontatoimia. Sellaisten toimien valvominen, joita Suomessa ei tunneta, olisi käytännössä vaikeaa. Tämän vuoksi tässä esityksessä ei pidetä tarkoituksenmukaisena sitä, että ollessaan täytäntöönpanovaltio Suomi ilmoittaisi valvovansa artiklan 2 kohdan mukaisia valvontatoimia. Tätä ratkaisua voidaan perustella myös sillä, että valvottavaksi otettaisiin sellaisia toimia, joita voidaan selkeästi pitää tutkintavankeuden vaihtoehtoina.

9 artikla. *Siihen jäsenvaltioon liittyvät perusteet, johon valvontatoimia koskeva päätös voidaan lähettää.* Artikla sisältää säännökset siitä, mihin jäsenvaltioon valvontatoimia koskeva päätös voidaan toimittaa tunnustettavaksi ja täytäntöönpantavaksi. Sen 1 koh-

dan mukaan niissä tapauksissa, joissa henkilö saatuaan tiedon asianomaisista toimenpiteistä suostuu palaamaan jäsenvaltioon, jossa hänen laillinen vakinainen asuinpaikkansa on, valvontatoimia koskeva päätös voidaan lähettää tämän valtion toimivaltaiselle viranomaiselle. Kohdan 2 mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen voi henkilön pyynnöstä lähettää valvontatoimia koskevan päätöksen jonkin muun kuin sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa henkilön laillinen vakinainen asuinpaikka on, edellyttäen että viimeksi mainittu viranomainen on antanut lähettämiseen suostumuksensa. Kohdan 3 mukaan jäsenvaltioiden on pannessaan puitepäätöstä täytäntöön määritettävä, millä edellytyksillä niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa suostumuksensa valvontatoimia koskevan päätöksen lähettämiseen 2 kohdan mukaisissa tapauksissa. Kohdan 4 mukaan kunkin jäsenvaltion on tehtävä ilmoitus neuvoston pääsihteeristölle 3 kohdan nojalla tehdystä määräytsestä. Jäsenvaltiot voivat muuttaa ilmoitusta milloin tahansa. Neuvoston pääsihteeristö saattaa saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

Täytäntöönpanolakiin ehdotetaan otettavaksi säännös niistä edellytyksistä, joiden täytyessä valvontatoimia koskeva päätös voidaan Suomessa antaa ja lähettää toiseen jäsenvaltioon tunnustettavaksi ja täytäntöön pantavaksi. Lisäksi täytäntöönpanolakiin ehdotetaan otettavaksi säännös niistä edellytyksistä, joiden täytyessä toisessa jäsenvaltiossa tehty valvontatoimia koskeva päätös voidaan vastaanottaa tunnustettavaksi ja täytäntöön pantavaksi Suomessa. Molemmat säännökset täsmentäisivät 9 artiklaa.

Valvontatoimia koskevan päätöksen tekeminen ja näin ollen puitepäätöksen mukaisen menettelyn soveltaminen on aina päätöksen tehneen valtion harkinnassa. Esityksessä ehdotetaan täytäntöönpanolakiin otettavaksi harkintaa ohjaava säännös, jonka mukaan edellytyksenä valvontatoimia koskevan päätöksen tekemiselle ja lähettämiseksi toiseen jäsenvaltioon olisi, että tätä voitaisiin valvontaan määrätyn henkilön henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn takia pitää perusteltuna. Valvontatoimia koskeva päätös voitaisiin artiklan säännösten mukai-

sesti lähettää siihen jäsenvaltioon, jossa epäillyllä on pysyvä asuinpaikka tai muuhun 2 kohdan mukaiseen jäsenvaltioon, joka on ilmoittanut valmiudestaan vastaanottaa valvontatoimia koskevia päätöksiä. Arvioitaessa puitepäätöksen mukaisen menettelyn soveltamista, tulisi 4 artiklan perusteluissa toteutuin tavoin pohdittavaksi myös se, täyttyvätkö pakkokeinolaissa säädetyt matkustuskiellon edellytykset. Vaikka nykyisin ulkomaalaisia ei käytännössä määrätä matkustuskieltoon, matkustuskieltoa koskevia säännöksiä voidaan yhtä lailla soveltaa tilanteeseen, jossa rikoksesta epäilty on ulkomaalainen. Täytäntöönpanolakiin ehdotetaan tämän vuoksi otettavaksi säännös, jonka mukaan valvontatoimia koskeva päätös voidaan tehdä, jos pakkokeinolain mukaiset matkustuskiellon edellytykset täyttyvät. Matkustuskiellon sisällöstä olisi soveltuvin osin voimassa, mitä pakkokeinolaissa säädetään. Valvontatoimia koskeva päätös olisi se päätös, joka lähetettäisiin tunnustettavaksi ja täytäntöön pantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Valvontaan määrätty olisi kuitenkin pääsääntöisesti matkustuskiellossa sen aikaa, kunnes Suomen toimivaltainen viranomainen on saanut toisessa jäsenvaltiossa tehdyn tunnustamis päätöksen tai tiedon siitä ja se on annettu tiedoksi rikoksesta epäillylle. Täytäntöönpanolakiin ehdotetaan otettavaksi tätä vastaava säännös. Se, että ulkomailla pysyvästi asuva henkilö saisi odottaa valvonnassa täytäntöönpanovaltion tunnustamista koskevan päätöksen tekemistä, vastaisi myös parhaiten puitepäätöksen tavoitteita. Kuitenkin, jos matkustuskieltoa ei pidetä riittävänä toimenpiteenä, täytäntöönpanolaissa mahdollistettaisiin valvontaan määrätyn vangitseminen vastaavaksi ajaksi, jos kansalliset vangitsemisen edellytykset täyttyvät.

Puitepäätös ei sisällä erillistä säännöstä valvontaan määrätyn suostumuksesta puitepäätöksen mukaiseen menettelyyn. Artikla sisältää kuitenkin vaatimuksen joko valvontaan määrätyn henkilön suostumuksesta palata asuinvaltioon tai hänen pyynnöstään siirrettäessä asia muuhun kuin hänen asuinvaltioon. Henkilön suostumusta puitepäätöksen mukaiselle menettelylle on pidettävä myös käytännössä lähtökohtana, koska valvontatoimia koskevan päätöksen tekeminen ja sen

lähettäminen tunnustettavaksi ja täytäntöön pantavaksi toiseen jäsenvaltioon on tarkoituksenmukaista toteuttaa ainoastaan, jos henkilö itse suostuu tähän. Vaikka puitepäätös ei sisällä nimenomaista säännöstä henkilön suostumuksesta, täytäntöönpanolakiin ehdotetaan selvyyden vuoksi otettavaksi säännös siitä, että edellytyksenä valvonnan järjestämiselle toisessa jäsenvaltiossa on valvontaan määrätyn suostumus. Tarkempia säännöksiä suostumuksen antamisesta koskevasta menettelystä ei sen sijaan ehdoteta otettavaksi täytäntöönpanolakiin.

Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio tulee arvioitavaksi se, millaisissa tilanteissa valvontatoimia koskeva päätös voidaan vastaanottaa Suomessa tunnustettavaksi ja täytäntöön pantavaksi. Artiklan 1 kohdan mukaiset tilanteet ovat riippumattomia täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen antamasta suostumuksesta. Sen sijaan valvontatoimia koskevan päätöksen lähettämiseen muihin kuin 1 kohdassa mainittuihin valtioihin vaatii 2 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen antaman suostumuksen. Täytäntöönpanolakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan Suomi vastaanottaisi valvontatoimia koskevan päätöksen, jos valvontaan määrätyllä on pysyvä asuinpaikka Suomessa. Säännös vastaisi näin ollen artiklan 1 kohtaa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että valvontatoimia koskeva päätös olisi automaattisesti tunnustettava, vaan erikseen arvioitavaksi tulisi 15 artiklan mukaisten kieltäytymisperusteiden soveltuminen. Muissa kuin artiklan 1 kohdan mukaisissa tilanteissa edellytettäisiin sitä, että tunnustamisesta päättävä viranomainen antaisi luvan valvontatoimia koskevan päätöksen lähettämiseksi Suomeen. Tällaisesta tilanteesta olisi kysymys 2 kohdan mukaisesti silloin, kun valvontatoimia koskeva päätös koskisi muuta kuin Suomessa pysyvästi asuvaa henkilöä. Tällöin valvonnan tarkoituksenmukaisuus arvioitaisiin tapauskohtaisesti ennen pyynnön lähettämistä Suomeen yhteistyössä päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa. Esityksessä ehdotetaan, että suostumus voitaisiin näissä tilanteissa antaa, jos valvonnan järjestäminen Suomessa valvontaan määrätyn henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun eri-

tyisen syyn vuoksi olisi perusteltua. Molemmilla tilanteilla lisäedellytyksenä olisi käytännössä valvontaan määrätyn suostumus. Suomi antaisi artiklan 4 kohdan mukaisen ilmoituksen valmiudestaan suostua tapauskohtaisesti tunnustamaan ja ottamaan täytäntöön pantavaksi valvontatoimia koskevan päätöksen 2 kohdan mukaisissa tilanteissa.

Tässä esityksessä ehdotetaan lisäksi edellä selostettuihin tilanteisiin soveltuvasta muutoksenhakuoikeudesta, jota koskevaa ehdotusta on selostettu tarkemmin lakiehdotuksen perusteluissa.

10 artikla. *Valvontatoimia koskevan päätöksen ja todistuksen lähettämismenettely.* Artikla sisältää säännökset valvontatoimia koskevan päätöksen ja puitepäätöksen liitteinä olevan todistuksen lähettämistä koskevasta menettelystä. Sen 1 kohdan mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on lähettäessään valvontatoimia koskevan päätöksen toiselle jäsenvaltiolle varmistettava, että sen mukana on puitepäätöksen liitteessä I oleva todistus. Kohdan 2 mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen lähettää valvontatoimia koskevan päätöksen tai sen oikeaksi todistetun jäljennöksen sekä todistuksen suoraan täytäntöönpanovaltion viranomaiselle sellaisella tavalla, josta jää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanovaltio voi todeta niiden aitouden. Valvontatoimia koskevan päätöksen alkuperäiskappale tai sen oikeaksi todistettu jäljennös ja alkuperäinen todistus on lähetettävä täytäntöönpanovaltiolle tämän sitä vaatiessa. Kaikki virallinen yhteydenpito tapahtuu niin ikään suoraan mainittujen toimivaltaisten viranomaisten välillä. Kohdan 3 mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on allekirjoitettava todistus ja vahvistettava sen sisältö oikeaksi. Kohdan 4 mukaan todistus saa sisältää, edellä 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimien lisäksi vain sellaisia toimia, jotka täytäntöönpanovaltio on 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoittanut.

Kohdan 5 mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava soveltuvissa tapauksissa valvontatoimia koskevan päätöksen soveltamisaika ja, onko kyseisen päätöksen uusiminen mahdollista (a alakohhta). Lisäksi viranomaisen on ilmoitet-

tava suuntaa-antavasti, kuinka kauan se arvioiden toimien väliaikaista valvontaa todennäköisesti tarvittavan, ottaen huomioon kaikki tapauksen olosuhteet, jotka ovat tiedossa valvontatoimia koskevan päätöksen lähettämiskohdalla (b alakohta). Puitepäätöksen neuvotteluvaiheessa antamissaan lausunnoissa (LaVL 25/2006 vp ja LaVL 17/2008 vp) eduskunnan lakivaliokunta kiinnitti huomiota siihen, kuinka pitkän ajan valvontamääräys voi olla voimassa. Artiklan 5 kohdan säännöksillä pyritään täsmentämään valvontatoimien kestoa ja myös 17 ja 20 artiklat sisältävät säännöksiä koskien täytäntöönpanovaltion mahdollisuudesta vaikuttaa valvontatoimien keston. Lisäksi 16 artiklan mukaan toimien valvontaan sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä. Voimassa olevan pakkokeinolain 2 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan matkustuskielto on kumottava, jollei syytetä nosteta 60 päivän kuluessa kiellon määräämisestä. Tuomioistuin voi pidentää tätä määräaikaa pidättämiseen oikeutetun virkamiehen pyynnöstä. Vastaava säännös sisältyy uuden pakkokeinolain 5 luvun 8 §:n 2 momenttiin. Ollessaan täytäntöönpanovaltio Suomi saa siis 5 kohdan mukaisesti tiedon valvontatoimien kestosta samalla, kun valvontatoimia koskeva päätös toimitetaan Suomelle tunnustettavaksi ja täytäntöönpantavaksi. Puitepäätöksen 20 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan täytäntöönpanovaltion on ilmoitettava enimmäisajasta, jona toimia voidaan valvoa täytäntöönpanovaltiossa, jos täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä on tästä määrätty. Puitepäätöksen 11 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaan, kun tämä aika on päättynyt, toimivalta valvoa toimia siirtyy takaisin päätöksen tehneelle valtiolle. Puitepäätöksen 11 artiklan 3 kohta sisältää säännöksen toimivaltaisten viranomaisten konsultaatiosta. Kun päätöksen tehnyt valtio saa tiedon valvontatoimien kestosta, voi se peruuttaa 13 artiklan 3 kohdan mukaan todistuksen, jos henkilön valvontaa ei ole aloitettu. Näin ollen tilanteessa, jossa Suomi on täytäntöönpanovaltio, Suomi ilmoittaisi päätöksen tehneelle valtiolle, että henkilön valvontaa on mahdollista suorittaa 60 päivää. Lisäksi tulisi ilmoittaa myös kansallisen lainsäädännön mukaisesta mahdollisuudesta pidentää tätä aikaa. Edellä mainitun perusteella

tässä esityksessä ehdotetaan täytäntöönpanolakiin otettavaksi säännös siitä, että valvonnan kestosta on soveltuvin osin voimassa, mitä pakkokeinolaissa säädetään matkustuskiellon voimassa pitämisestä ja kumoamisesta. Lisäksi ehdotetaan, että vieraan valtion pyynnöstä tätä aikaa olisi mahdollista tuomioistuimen päätöksellä pidentää.

Kohdan 6 mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä valvontatoimia koskeva päätös ja todistus vain yhteen täytäntöönpanovaltioon kerrallaan. Kohdan 7 mukaan, jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei ole päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tiedossa, viimeksi mainitun on suoritettava kaikki tarvittavat tiedustelut saadakseen tiedot täytäntöönpanovaltiolta. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tulisi käyttää myös Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta 29 päivänä kesäkuuta 1998 hyväksytyllä neuvoston yhteisellä toiminnalla 98/428/YOS perustetun Euroopan oikeudellisen verkoston yhteysviranomaista. Kohdan 8 mukaan jos valvontatoimia koskevan päätöksen ja todistuksen vastaanottavalla viranomaisella ei ole toimivaltaa tunnustaa päätöstä, tämän viranomaisen on viran puolesta lähetettävä päätös ja todistus toimivaltaiselle viranomaiselle.

Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio eli oikeudenkäyntivaltio puitepäätöksen mukaisen menettelyn mahdollinen soveltaminen ajankohtaistuu siinä vaiheessa, kun rikoksesta epäillyllä on pysyvä asuinpaikka toisessa jäsenvaltiossa tai, kun hän pyytää valvonnan järjestämistä jossakin muussa jäsenvaltiossa. Käytännössä, kun rikoksesta epäilty on otettu kiinni, poliisin ja syyttäjän olisi harkittava, onko henkilöä vaadittava vangittavaksi vai onko hänet vangitsemisen sijasta määrättävä matkustuskieltoon ja annetaanko näin ollen häntä koskeva täytäntöönpanolain mukainen valvontatoimia koskeva päätös. Arvioitavaksi tulee näin ollen se, riittääkö oikeudenkäynnin turvaamiseksi henkilön määrääminen matkustuskieltoon ja puitepäätöksen mukaisen menettelyn soveltaminen. Poliisin velvollisuudesta ilmoittaa vangitsemisvaatimuksesta syyttäjälle ennen vaatimuksen tai matkustuskieltopäätöksen tekemistä säädetään voimassa olevan pakkokeinolain 1 luvun 10 §:ssä ja

2 luvun 3 §:ssä. Vastaavat säännökset sisältyvät uuden pakkokeinolain 3 luvun 2 §:ään ja 5 luvun 4 §:ään. Näin ollen puitepäätöksen mukaisen menettelyn soveltumista tulisi harkita yhteistyössä poliisin ja syyttäjän kesken. Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän välisellä yhteistyövelvoitteella voidaan katsoa olevan korostunut asema kansainvälisliityntäisten rikosasioiden käsittelyssä. Lähtökohtaisesti puitepäätöksen mukaisen menettelyn soveltumista olisi harkittava aina, kun rikoksesta epäillyllä on pysyvä asuinpaikka toisessa jäsenvaltiossa tai, kun hän pyytää valvonnan järjestämistä toisessa jäsenvaltiossa. Kuten 6 artiklaa koskevissa perusteluissa on todettu, tuomioistuimen on uuden pakkokeinolain mukaan oma-aloitteisesti tutkittava vangitsemisen edellytykset ja samalla se, tulisiko henkilö vangitsemisen sijasta määrätä matkustuskieltoon. Vaihtoehtona puitepäätöksen mukaiselle menettelylle tulisi harkita myös nopeutetun menettelyn käyttämistä.

Tilanteessa, jossa puitepäätöksen mukaista menettelyä voitaisiin ylipäätään soveltaa, olisi toimivaltaisen viranomaisen mahdollista olla etukäteen yhteydessä täytäntöönpanovaltion toimivaltaiseen viranomaiseen. Tällä tavalla olisi täytäntöönpanovaltiolle mahdollista etukäteen ilmoittaa, että rikoksesta epäillyllä henkilöllä on pysyvä asuinpaikka täytäntöönpanovaltiossa ja, että hän suostuu siihen, että valvonta järjestetään kyseisessä valtiossa ja näin ollen puitepäätöksen mukaisista menettelyä olisi mahdollista soveltaa. Samassa yhteydessä toimivaltaisten viranomaisten olisi mahdollista konsultoida esimerkiksi kieltäytymisperusteiden mahdollisesta soveltumisesta kyseiseen tilanteeseen. Konsultaatio voisi auttaa esimerkiksi päätöksen tekemistä siitä, annetaanko rikoksesta epäillyn odottaa täytäntöönpanovaltion tunnustamista koskevaa päätöstä vapaalla vai tulisiko hänet vangita. Jos konsultaation perusteella näyttäisi todennäköiseltä, että täytäntöönpanopyyntöön suostutaan, olisi perusteltua, että henkilö saisi odottaa oikeudenkäyntiä matkustuskiellossa. Tilannetta on selostettu myös 9 artiklan perusteluissa.

Edellä selostetuina tavoin tässä esityksessä ehdotetaan otettavaksi täytäntöönpanolakiin valvonnan kestoja koskeva säännös. Artiklaa voidaan muilta osin pitää riittävän tarkkara-

jaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan.

11 artikla. *Toimivalta seurata valvontatoimia.* Artikla sisältää säännökset valvontaa koskevasta toimivallasta. Sen 1 kohdan mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella on toimivalta valvoa toimia siihen saakka, kunnes täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on tunnustanut sille toimitetun valvontatoimia koskevan päätöksen ja ilmoittanut päätöksen tehneelle valtiolle tunnustamisesta.

Kohta 2 sisältää listan niistä tilanteista, joissa toimien valvontaa koskevan toimivallan ollessa siirtynyt täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, toimivalta siirtyy takaisin päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle. Toimivalta siirtyy takaisin päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle silloin, kun valvontatoimien kohteena oleva henkilö on muuttanut laillisen vakinaisen asuinpaikkansa muuhun valtioon kuin täytäntöönpanovaltioon (a alakohta). Toimivalta siirtyy myös silloin, kun päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen on ilmoittanut 13 artiklan 3 kohdan mukaisesti 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua todistuksen peruuttamisesta täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle (b alakohta). Tällä tarkoitetaan tilannetta, jossa täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on ilmoittanut enimmäisajasta, jona toimia voidaan valvoa täytäntöönpanovaltiossa ja päätöksen tehnyt valtio tämän tiedon saatuaan peruuttaa todistuksen. Edelleen toimivalta siirtyy, kun päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen on mukauttanut valvontatoimia ja täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on 18 artiklan 4 kohdan b alakohdan mukaisesti kieltäytynyt valvomasta näitä mukautettuja toimia, koska ne eivät ole 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valvontatoimia ja/tai asianomaisen täytäntöönpanovaltion 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoittamia toimia (c alakohta). Alakohdan mukaisilla mukautetuilla valvontatoimilla tarkoitetaan sellaisia valvontatoimia, jotka päätöksen tehnyt valtio on mukauttanut tehdessään 18 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti myöhemmän päätöksen. Näin ollen tilanteessa, jossa päätöksen tehnyt valtio on tehdes-

sään myöhempiä päätöksiä mukauttanut valvontatoimen sellaiseksi valvontatoimeksi, joka ei ole 8 artiklan 1 kohdan mukainen tai ei vastaa 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti täytäntöönpanovaltion ilmoittamia valvontatoimia, toimivalta palautuisi päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle. Edelleen toimivalta palautuisi päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, kun 20 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu aika on päättynyt (d alakohta). Mainitulla ajalla tarkoitetaan sitä enimmäisaikaa, jona toimia voidaan valvoa täytäntöönpanovaltiossa. Toimivalta siirtyy päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle lisäksi, jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on päättänyt lopettaa toimien valvonnan ja on ilmoittanut asiasta päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle soveltaessaan 23 artiklaa (e alakohta). Artikla 23 sisältää säännökset ilmoituksista, joihin ei saada vastausta.

Kohdan 3 mukaan 2 kohdassa tarkoitettuisa tapauksissa päätöksen tehneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten on neuvoteltava keskenään mahdollisuuksien mukaan valvonnan keskeytymisen välttämiseksi.

Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan, joten siitä ei ehdoteta otettavaksi asiasisältöistä säännöstä täytäntöönpanolaikiin.

12 artikla. Päätös täytäntöönpanovaltiossa. Artikla sisältää säännökset täytäntöönpanovaltiossa tehtävää päätöstä koskevista määräajoista. Sen 1 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisimman pian ja joka tapauksessa 20 työpäivän kuluessa valvontatoimia koskevan päätöksen ja todistuksen vastaanottamisesta tunnustettava 9 artiklan mukaisesti ja 10 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen valvontatoimia koskeva päätös ja toteutettava viipymättä kaikki tarvittavat toimenpiteet toimien valvomiseksi, ellei se päättää vedota johonkin 15 artiklan sisältämään kieltäytymisperusteeseen. Kohdan 2 mukaan, jos 1 kohdassa tarkoitettuun päätökseen on haettu muutosta, valvontatoimien tunnustamista koskevan päätöksen määräaika jatketaan edelleen 20 työpäivällä. Kohdan 3 mukaan,

jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei pysty poikkeuksellisissa olosuhteissa noudattamaan 1 ja 2 kohdassa säädettyjä määräaikoja, sen on ilmoitettava siitä välittömästi päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle ja esitettävä viivästyksen syyt ja arvionsa lopullisen päätöksen antamiseen tarvittavasta ajasta. Kohta 4 sisältää säännöksen valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamista koskevan päätöksen lykkäämisestä. Sen mukaan toimivaltainen viranomainen voi lykätä päätöksen tekemistä tilanteessa, jossa 10 artiklassa edellytetty todistus on puutteellinen tai se ei selvästi vastaa valvontatoimia koskevaa päätöstä. Lykkääminen on mahdollista siihen asti, kun todistuksen täydentämistä tai oikaisemista varten asetettu kohtuullinen määräaika on päätynyt.

Kun valvontatoimia koskeva päätös on lähetetty Suomeen, tunnustamisesta päättävän viranomaisen tulisi arvioida se, tulisiko tunnustamista koskevaa päätöstä lykätä 4 kohdan mukaisesti. Tällainen tilanne olisi käsillä, jos Suomeen toimitettu todistus on puutteellinen. Arvioitavaksi tilanteessa tulee lisäksi 15 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisen kieltäytymisperusteen soveltuminen sekä tarve mukauttaa valvontatoimia 13 artiklan mukaisesti.

Kuten edellä on todettu, poliisi huolehtii käytännössä valvontaan määrätyn konkreettisesti valvonnasta ja näin ollen, kun tunnustamista koskeva päätös on tehty, siirtyy asia poliisille konkreettisen valvonnan järjestämiseksi. Valvonnan kestoa koskevaa ratkaisua on selostettu 10 artiklan 5 kohdan perusteissa. Jos valvontaan määrätty henkilö rikoo hänelle asetettuja ehtoja, tulee tunnustamisesta päättävän viranomaisen ilmoittaa päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle puitepäätöksen 19 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Tunnustamisesta päättävän viranomaisen olisi myös huolehdittava puitepäätöksen 20 artiklan mukaisten tietojen toimittamisesta päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle. Tämä viranomainen olisi syyttäjä.

Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan, joten siitä ei ehdoteta otettavaksi

asiasisältöistä säännöstä täytäntöönpanolakiin.

13 artikla. *Valvontatoimien mukauttamisen.* Artikla sisältää säännökset valvontatoimien mukauttamisesta. Sen 1 kohdan mukaan, jos valvontatoimien luonne ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen, kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi mukauttaa ne vastaaviin rikoksiin täytäntöönpanovaltion lainsäädännön nojalla sovellettavia valvontatoimia vastaaviksi. Mukautetun valvontatoimen on mahdollisimman pitkälti vastattava päätöksen tehneessä valtiossa määrättyä valvontatoimintaa. Kohdan 2 mukaan mukautettu valvontatoimi ei saa olla ankarampi kuin alun perin määrätty valvontatoimi. Kohdan 3 mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen voi 20 artiklan 2 kohdan b tai f alakohdassa tarkoitetun tiedon saatuaan päättää peruuttaa todistuksen, jos valvonta ei ole vielä alkanut täytäntöönpanovaltiossa. Tällainen päätös on joka tapauksessa tehtävä ja annettava tiedoksi mahdollisimman pian ja viimeistään kymmenen päivän kuluessa asiaa koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta. Mainitun 20 artiklan 2 kohdan b alakohdassa viitataan tilanteeseen, jossa täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on ilmoittanut enimmäisajasta, jona toimia voidaan valvoa täytäntöönpanovaltiossa. Mainitun artiklan alakodassa f viitataan mukauttamista koskevaan päätöksestä ilmoittamiseen.

Mukauttamista koskevan artiklan tarkoituksena on tarjota täytäntöönpanovaltiolle joustoa, jotta valvontatoimia koskeva päätös olisi tunnustettavissa ja epäilylle määrätty toimet valvottavissa. Tarkoituksena on toteuttaa henkilön valvonta siten, että se mahdollisimman pitkälti vastaa päätöksen tehneessä valtiossa määrättyjä valvontatoimia. Käytännössä valvontatoimet mukautettaisiin sellaisiksi kansallisiksi valvontatoimiksi, jotka vastaavat parhaiten alkuperäisiä epäilylle määrättyjä valvontatoimia. Valvontatoimet mukautettaisiin käytännössä samalla, kun päätetään valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta ja näin ollen mukauttamisesta päättäisi tunnustamisesta päättävä viranomainen. Sama viranomainen tekisi myös jäljempänä todetuin tavoin 18 artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaisen myöhemmän päätöksen.

Jos valvontatoimia koskeva pyyntö sisältää sellaisia valvontatoimia, jotka ovat vieraita Suomen järjestelmälle ja, jos valvonnan mukauttaminen ei ole mahdollista, ei Suomella olisi tällöin velvollisuutta valvoa tällaisia toimia. Kuten edellä on todettu, ainoastaan 8 artiklassa 1 kohdassa lueteltujen valvontatoimien osalta yhteistyö on velvoittavaa ja Suomi ollessaan täytäntöönpanovaltio Suomi valvoisi ainoastaan tällaisia valvontatoimia. Velvollisuutta ei näin ollen olisi tunnustaa ja valvoa Suomen järjestelmälle täysin vieraita toimia.

Täytäntöönpanolakiin ehdotetaan otettavaksi säännös viranomaisesta, joka olisi toimivaltainen mukauttamaan valvontatoimet. Artiklaa voidaan muutoin pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan.

14 artikla. *Kaksoisrangaistavuus.* Artikla sisältää säännökset kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta. Sen 1 kohta sisältää säännöksen tilanteista, joissa täytäntöönpanovaltiolla on velvollisuus tunnustaa valvontatoimia koskeva päätös tutkimatta kaksoisrangaistavuuden täyttymistä eli sitä, onko teko, josta valvontaan määrättyä henkilöä epäillään, rangaistava täytäntöönpanovaltion lain mukaan. Kohta 1 sisältää myös listan niistä rikoksista, joissa kaksoisrangaistavuutta ei ole sallittua edellyttäen. Lisäedellytys on, että niistä voi päätöksen tehneessä valtiossa seurata vankeusrangaistus tai vapaudenmenetyksen käsittävä toimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään kolme vuotta. Listassa mainitut 32 rikosta vastaavat eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen 2 artiklan 2 kohdan mukaista luetteloa. Luettelo sisältyy myös EU-luovuttamislain, jolla mainittu puitepäätös on pantu täytäntöön, 3 §:n 2 momenttiin. Vastaava luettelo sisältyy myös useisiin muihin vastavuoroisen tunnustamisen periaatteelle perustuviin puitepäätöksiin. Kohdan 2 mukaan neuvosto voi yksimielisesti ja kuultuaan Euroopan parlamenttia unionisopimuksen 39 artiklan 1 kohdassa säädetyin edellytyksin päättää milloin hyvänsä lisätä muita rikoslajeja 1 kohdassa olevaan luetteloon. Neuvosto tarkastelee sille 27 artiklan mukaisesti toimitetun kertomuksen perusteella, olisiko luetteloa laajennettava tai muutettava. Kohdan 3 mukaan muiden

kuin 1 kohdassa mainittujen rikosten osalta täytäntöönpanovaltio voi asettaa valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisen edellytykseksi, että päätös liittyy tekoihin, jotka katsotaan myös täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti rikoksiksi niiden tunnusmerkistöstä tai kuvauksesta riippumatta. Kohdan 4 mukaan jäsenvaltio voi perustuslaillisista syistä ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle puitepäätöksen hyväksymisen yhteydessä toimitettavalla julistuksella, että se ei sovelle 1 kohtaa joihinkin tai kaikkiin kyseisessä kohdassa mainittuihin rikoksiin. Tällainen julistus voidaan peruuttaa milloin tahansa. Tällaiset julistukset tai niitä koskevat peruutukset julkaistaan EU:n virallisessa lehdessä.

Harkittaessa kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta luopumista, on otettava huomioon ennen muuta puitepäätöksessä säännellyn yhteistyön tarkoitus. Suomi on EU:n jäsenvaltioiden välisessä rikosoikeudellisessa yhteistyössä yleisesti kannattanut kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta luopumista listarikostilanteissa. Keskeisenä perusteena tälle on ollut se, että vastavuoroisen tunnustamisen periaatteelle pohjautuva järjestelmä mahdollistaa yhteistyön oikeusjärjestelmiltään erilaisten jäsenvaltioiden välillä ilman, että olisi tarvetta harmonisoida jäsenvaltioiden aineellista rikoslainsäädäntöä. Listarikosmallissa ei vaarana ole myöskään se, että Suomi sitoutuisi tunnustamaan sen oikeusjärjestelmälle täysin vieraita kriminalisointeja, koska luetteloon sisältyvät rikokset on kriminalisoitu myös Suomen rikoslainsäädännössä, joskin eroja on rikosten tunnusmerkistöissä. Kaksoisrangaistavuudesta luopumisella on myös menettelylliset etunsa, koska täytäntöönpanoviranomaisen ei tarvitse tarkoin tutkia pyynnössä kuvatun teon tunnusmerkistöä voidakseen arvioida, onko teko asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan rikos. Kaksoisrangaistavuudesta luopumista puoltaa myös nyt käsiteltävän puitepäätöksen nimenomainen tarkoitus. Puitepäätöksessä säännelty tyyppitilanne on se, että valvontatoimi on määrätty täytäntöönpanovaltiossa asuvalle henkilölle, jolla ei ole juuri muita yhteyksiä päätöksen tehneeseen valtioon kuin siellä epäillyksi tehty rikos. Näin ollen sen estäminen, että henkilö joutuu eriarvoiseen asemaan

asuinpaikkansa vuoksi, toimea tulisi voida valvoa Suomessa riippumatta siitä, olisiko epäiltyä oleva teko Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä ollut rikos. Tämäkään ei toisaalta merkitsisi sitä, että Suomessa jouduttaisiin valvomaan Suomen oikeusjärjestelmälle täysin vieraista kriminalisoinneista määrättyjä valvontatoimia, koska epäillyn teon joka tapauksessa tulisi sisältyä rikosluetteloon. Näillä perusteilla esityksessä ehdotetaan, että Suomi luopuisi kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta 14 artiklan 1 kohdan pääsäännön mukaisesti, eikä siten antaisi 4 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta.

Muiden kuin listarikosten osalta kaksoisrangaistavuutta edellytettäisiin. Erityisesti siitä syystä, että 14 artikla jättää jäsenvaltiolle harkintaa sen suhteen, edellyttääkö se kaksoisrangaistavuutta myös listarikoksissa vai ei, täytäntöönpanolakiin ehdotetaan otettavaksi asiasisältöinen säännös siitä, että valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisen edellytyksenä ei listarikostapauksissa ole, että epäilty rikos, jonka perusteella valvontatoimi on henkilölle määrätty, olisi rangaistava myös Suomen lain mukaan. Säännökseen kirjattaisiin myös, että muissa kuin listarikostilanteissa toimien valvonnan edellytyksenä olisi, että epäilty teko, jonka perusteella valvontatoimi on henkilölle määrätty, on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos. Tähän ratkaisuun on päädytty, koska rajanveto sen suhteen, milloin valvontatoimia koskevan päätös tulisi kaksoisrangaistavuuden puuttuessa tunnustaa ja milloin ei, voisi käytännössä olla vaikeaa. Ratkaisu vastaisi myös muiden vastavuoroisen tunnustamisen puitepäätösten täytäntöönpanolaeissa valittuja ratkaisuja.

15 artikla. *Perusteet tunnustamisesta kieltäytymiselle.* Artikla sisältää säännökset tilanteista, joissa täytäntöönpanovaltio voi kieltäytyä tunnustamasta valvontatoimia koskevaa päätöstä. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomaisen voi kieltäytyä tunnustamasta valvontatoimia koskevaa päätöstä, jos 10 artiklassa tarkoitettu todistus on puutteellinen tai se ei selvästi vastaa valvontatoimia koskevaa päätöstä eikä sitä ole täydennetty tai oikaistu täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa (a alakohta).

Kieltäytyminen on mahdollista myös, jos 9 artiklan 1 tai 2 kohdassa tai 10 artiklan 4 kohdassa esitetyt perusteet eivät täyty (b alakohta). Mainituissa kohdissa viitataan siihen, mihin jäsenvaltioon valvontatoimia koskeva päätös voidaan lähettää ja siihen, että todistus voi sisältää ainoastaan 8 artiklan 1 kohdassa lueteltuja valvontatoimia tai niitä 2 kohdan mukaisia toimia, joita jäsenvaltio on ilmoittanut voivansa valvoa. Esimerkiksi tilanteessa, jossa henkilöllä ei olisi tosiasiallista pysyvää asuinpaikkaa Suomessa, olisi mahdollista soveltaa tätä kieltäytymisperustetta.

Edelleen kieltäytyminen on mahdollista, jos valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustaminen olisi *ne bis in idem* -periaatteen vastaista (c alakohta). Kohta mahdollistaa kieltäytymisen näin ollen sillä perusteella, että epäiltynä oleva rikos on jo lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Kieltäytyminen on mahdollista myös silloin, kun valvontatoimia koskeva päätös liittyy 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ja, jos täytäntöönpanovaltio on antanut 14 artiklan 4 kohdan mukaisen julistuksen, 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tekoon, joka ei olisi rikos täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan. Vero-, tulli- ja valuutta-asioiden osalta päätöksen täytäntöönpanosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä sillä perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä ei määrätä samantyyppisiä veroja tai se ei sisällä veroja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia samantyyppisiä säännöksiä kuin päätöksen tehneen valtion lainsäädäntö (d alakohta). Kieltäytymisperuste mahdollistaa näin ollen valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta kieltäytymisen kaksoisrangaistavuuden puuttumisen vuoksi. Vero-, tulli- ja valuutta-asioiden osalta valvontatoimia koskevan pyynnön tunnustamisesta ei kuitenkaan voitaisi kieltäytyä sillä perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä ei määrätä samantyyppisiä veroja tai se ei sisällä veroja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia samantyyppisiä säännöksiä kuin tuomion antaneen valtion lainsäädäntö. Kuten edellä on selostettu, tarkoituksena ei ole, että Suomi antaisi 14 artiklan 4 kohdan mukaisen ilmoituksen kaksoisrangaistavuuden edellyttämisestä lis-

tarikostilanteissa. Näin ollen Suomi voisi kieltäytyä valvontatoimia koskevan pyynnön tunnustamisesta kaksoisrangaistavuuden puuttumisen vuoksi ainoastaan silloin, kun valvontatoimi on määrätty muusta kuin epäilystä listarikoksesta. Aikaisemmin selostetun mukaisesti esityksessä ehdotetaan, että muissa kuin listarikostilanteissa kaksoisrangaistavuus asetettaisiin poikkeuksetta edellytykseksi valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamiselle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kieltäytymisperuste on ehdoton, mutta perusteesta ei olisi välttämätöntä ottaa erillistä kieltäytymisperustetta täytäntöönpanolakiin, koska kaksoisrangaistavuus muissa kuin listarikostilanteissa olisi aiemmin selostetuilla tavoin edellytys valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamiselle.

Edelleen kieltäytyminen on mahdollista, jos syyteoikeus on vanhentunut täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan ja jos valvontatoimia koskeva päätös liittyy tekoon, joka täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan kuuluu täytäntöönpanovaltion toimivaltaan (e alakohta) tai, jos täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan on olemassa koskemattomuus, joka estää toimien valvonnan (f alakohta).

Kieltäytymisperusteena mainitaan lisäksi tilanne, jossa henkilöä ei täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan voida ikänsä puolesta asettaa rikosoikeudelliseen vastuuseen teosta, jonka johdosta valvontatoimia koskeva päätös on annettu (alakohta g). Kieltäytyminen olisi lisäksi mahdollista, jos täytäntöönpanovaltio kieltäytyisi valvontatoimien rikkomistapauksessa luovuttamasta asianomaista henkilöä eurooppalaisen pidätysmääräyksen mukaisesti (h alakohta).

Artiklan 2 kohdassa säädetään viranomaisien välisestä konsultaatiovelvollisuudesta. Sen mukaan ennen kuin täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen tekee 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa päätöksen olla tunnustamatta valvontatoimia koskevaa päätöstä, sen on neuvoteltava päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa asianmukaisella tavalla ja tarvittaessa pyydettävä sitä toimittamaan viipymättä kaikki tarvittavat lisätiedot.

Kohdan 3 mukaan, jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen katsoo, että

valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta voitaisiin kieltäytyä eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan 1 kohdan h alakohdan perusteella, mutta se olisi kuitenkin valmis tunnustamaan valvontatoimia koskevan päätöksen, sen on ilmoitettava asiasta päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle ja esitettävä mahdollisen kieltäytymisen syyt. Tässä tapauksessa päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen voi päättää peruuttaa todistuksen 13 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Jos päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen ei peruuta todistusta, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi tunnustaa valvontatoimia koskevan päätöksen ja valvoa päätöksen mukaisia toimia, mutta samalla on selvää, että asianomaista henkilöä ei ehkä luovuteta eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella. Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa henkilön valvonta täytäntöönpanovaltiossa sellaisissa tilanteissa, joissa henkilön myöhempi luovuttaminen ei olisi mahdollista. Säännöksellä mahdollistetaan myös se, että päätöksen tehnyt valtio voisi peruuttaa todistuksen ennakoitavissa olevan luovuttamisesta kieltäytymisen johdosta.

Artiklassa mainittuja kieltäytymisperusteita on pidettävä riittävän tarkkarajaisina ja yksityiskohtaisina sovellettavaksi suoraan. Esityksessä ei ehdoteta, että kieltäytymisperusteet muutettaisiin ehdottomiksi, minkä vuoksi artiklasta ei ehdoteta otettavaksi asiasisältöisiä säännöksiä täytäntöönpanolakiin. Kuten 6 artiklaa koskevissa perusteluissa on todettu, valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta kieltäytymisestä päättäisi syyttäjä.

16 artikla. *Valvontaan sovellettava lainsäädäntö.* Artiklan mukaan toimien valvontaan sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä. Artikla merkitsee sitä, että Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, henkilön valvonta toteutettaisiin kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja niitä ehtoja noudattaen, jotka on määritelty valvontatoimia koskevassa päätöksessä sekä mukauttamispäätöksessä.

Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan, joten siitä ei ehdoteta otettavaksi asiasisältöistä säännöstä täytäntöönpanolakiin.

17 artikla. *Valvontatoimien seuraamisen jatkaminen.* Artiklan 1 kohdan mukaan, kun 20 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu aika on päättymässä ja valvontatoimet ovat edelleen tarpeen, päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen voi pyytää täytäntöönpanovaltion toimivaltaista viranomaista jatkamaan henkilön valvomista. Huomioon tulee ottaa kyseessä olevan tapauksen olosuhteet ja ennakoitavissa olevat seuraukset henkilön kannalta, jos sovellettaisiin 11 artiklan 2 kohdan d alakohdtaa. Mainittu alakohdta koskee toimivallan siirtymistä takaisin päätöksen tehneelle valtiolle. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on artiklan mukaan lisäksi ilmoitettava, miten kauan valvontaa on todennäköisesti jatkettava. Artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen tekee tätä pyyntöä koskevan päätöksen kansallisen lainsäädännön mukaan ja ilmoittaa tarvittaessa valvonnan jatkamista koskevan enimmäisajan. Näissä tapauksissa voidaan soveltaa 18 artiklan 3 kohtaa. Artiklan tarkoituksena on 10 artiklan 5 kohdan tavoin täsmentää valvontatoimien kestoa. Kuten 10 artiklan 5 kohdan perusteluissa on todettu, tuomioistuimien voi kansallisesti pidentää matkustuskiellon kestoa ja tästä olisi myös säännös täytäntöönpanolain 5 §:n 2 momentissa.

Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan, joten siitä ei ehdoteta otettavaksi asiasisältöistä säännöstä täytäntöönpanolakiin.

18 artikla. *Toimivalta kaikkien myöhempien päätösten tekemiseen ja sovellettava lainsäädäntö.* Artikla sisältää säännökset toimivallasta ja sovellettavasta lainsäädännöstä koskien myöhempien päätösten tekemistä. Myöhemmillä päätöksillä tarkoitetaan esimerkiksi valvontatoimia koskevan päätöksen tarkastamista tai peruuttamista. Artiklan 1 kohdan mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella on toimivalta tehdä kaikki myöhemmät päätökset, jotka liittyvät valvontatoimia koskevaan päätökseen, sanotun kuitenkin vaikuttamatta 3 artiklan soveltamiseen. Artiklassa 3 säädetään yleisen järjestyksen ja sisäisen turvallisuuden suojaamisesta. Tällaisiin myöhempiin pää-

töksiin kuuluvat erityisesti valvontatoimia koskevan päätöksen uusiminen, tarkistaminen ja peruuttaminen (a kohta), valvontatoimien mukauttaminen (b kohta) ja pidätysmääräyksen tai muun vastaavan täytäntöönpanokelpoisen oikeudellisen päätöksen antaminen (c kohta).

Kohdan 2 mukaan 1 kohdan nojalla tehtyihin päätöksiin sovelletaan päätöksen tehneen valtion lainsäädäntöä.

Kohdan 3 mukaan, jos täytäntöönpanovaltion kansallinen lainsäädäntö sitä edellyttää, sen toimivaltainen viranomainen voi päättää käyttää puitepäätöksessä säädettyä tunnustamismenettelyä saattaakseen 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut päätökset voimaan kansallisessa oikeusjärjestelmässään. Tunnustaminen ei johda tunnustamisesta kieltäytymisen perusteiden uuteen tarkasteluun. Näissä tilanteissa kysymys on uusitusta päätöksestä tai valvontatoimien mukauttamisesta, jolloin siis olisi mahdollista käyttää tunnustamismenettelyä.

Kohdan 4 mukaan, jos päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen on mukauttanut valvontatoimia edellä olevan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi mukauttaa edelleen näitä kyseisiä mukautettuja toimia 13 artiklan mukaisesti (a kohta). Tämä uudelleen mukauttaminen on mahdollista silloin, kun ensivaiheessa mukautettujen valvontatoimien luonne ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen. Jos päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen on mukauttanut valvontatoimia edellä olevan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä valvomasta mukautettuja toimia, jos nämä toimet eivät ole 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valvontatoimia ja/tai jos ne eivät ole asianomaisen täytäntöönpanovaltion 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoittamia toimia (b kohta). Näin ollen tilanteissa, joissa valvontatoimia on mukautettu uudelleen, olisi täytäntöönpanovaltiolla oikeus olla valvomatta mainittuja mukautettuja toimia, jos 8 artiklassa säädetyt edellytykset eivät täyty.

Kohdan 5 mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella 1 kohdan nojalla oleva toimivalta ei rajoita oikeuden-

käyntiä, joka voidaan aloittaa asianomaista henkilöä vastaan täytäntöönpanovaltiossa hänen kyseisessä valtiossa tekemiensä muiden kuin niiden rikosten johdosta, joihin valvontatoimia koskeva päätös perustuu.

Myöhempien päätösten tekeminen saattaa konkretisoitua esimerkiksi tilanteessa, jossa valvontaan määrätty henkilö ei ole noudattanut hänelle määrättyjä valvontatoimia. Valvontatoimia koskevan päätöksen peruuttaminen voi konkretisoitua myös esimerkiksi silloin, kun valvontatoimia koskevan päätöksen voimassapitäminen edellytyksiä ei enää ole. Myöhempi päätös on mahdollista tehdä myös esimerkiksi silloin, kun valvontatoimia koskevan päätöksen antamisen edellytykset ovat muuttuneet. Tällaisissa tilanteissa päätöksen tehneellä valtiolla olisi siis oikeus 1 kohdan mukaisten myöhempien päätösten tekemiseen edellä selostetuin tavoin.

Voimassa olevan pakkokeinolain 2 luvun 5 § sisältää säännöksen matkustuskieltoa koskevan päätöksen muuttamisesta, 6 § matkustuskiellon kumoamisesta ja 8 § matkustuskiellon rikkomisesta aiheutuvista seuraamuksista. Mainitun luvun 5 §:n mukaan matkustuskieltoa saadaan muuttuneiden olosuhteiden vuoksi tai tärkeästä syystä muuttaa. Luvun 6 §:n 1 momentin mukaan matkustuskielto on kumottava heti, kun edellytyksiä sen voimassa pitämiseen ei enää ole. Luvun 8 § sisältää säännöksen epäillyn pidättämisestä ja vangitsemisesta matkustuskiellon rikkomistilanteissa. Vastaavat säännökset sisältyvät uuden pakkokeinolain 5 luvun 7, 8 ja 10 §:iin. Päätöksen tällaisista matkustuskieltoa koskevista kansallisista päätöksistä tekee matkustuskiellosta päättävä viranomainen.

Kuten 3 kohdassa on todettu, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi päättää käyttää puitepäätöksessä säädettyä tunnustamismenettelyä saattaakseen 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut päätökset voimaan kansallisessa oikeusjärjestelmässään, jos sen kansallinen lainsäädäntö sitä edellyttää. Käytännössä säännös tarkoittaisi valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamista koskevan uuden menettelyn käyttöönottamista kuitenkin siten, ettei kieltäytymisperusteisiin olisi mahdollista vedota. Suomen kansallisen lainsäädännön ei voida katsoa edellyttävän tällaisen uuden, muodol-

lisen tunnustamispäätöksen tekemistä. Sitä ei ole myöskään pidettävä tarpeellisenä, koska täytäntöönpanovaltiolla on oikeus mukauttaa päätöksen tehneen valtion mukauttama valvontatoimi tai se voi myös kieltäytyä valvomasta toimia, jos nämä eivät ole 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valvontatoimia tai, jos ne eivät ole täytäntöönpanovaltion 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoittamia toimia. Tällä perusteella tässä esityksessä ei ehdoteta otettavaksi täytäntöönpanolakiin säännöksiä 3 kohdan mukaisesta tunnustamismenettelystä.

Artikla edellyttää tarkentavaa säännöstä otettavaksi täytäntöönpanolakiin siitä, mikä viranomaisen on toimivaltaisen tekemään 1 kohdassa tarkoitettua myöhemmän päätöksen. Tässä esityksessä ehdotetaan, että 1 kohdassa tarkoitettujen myöhempien päätösten tekemiseen toimivaltaisia viranomaisia olisivat tuomioistuimet tai syyttäjät eli käytännössä samat viranomaiset kuin, jotka päättävät valvontatoimia koskevan päätöksen tekemisestä ja lähettämisestä toiseen jäsenvaltioon. Tämä ratkaisu olisi linjassa toimivaltaisia viranomaisia koskevan 6 artiklan perusteluissa selostetun ratkaisun kanssa. Kuitenkin 1 kohdan c alakohdan mukaisesta pidättämismääräyksen antamisesta päättäisi syyttäjä. Tämä ratkaisu olisi linjassa EU-luovuttamislain 54 §:n kanssa.

Kun kyseessä on tilanne, jossa Suomi on täytäntöönpanovaltio, 4 kohdan a alakohdan mukaisesta mukauttamisesta päättäisi tunnustamisesta päättävä viranomaisen. Tämä viranomaisen olisi näin ollen sama kuin 13 artiklan mukaisesta mukauttamisesta päättävä viranomaisen. Myös päätöksen 4 kohdan b alakohdan mukaisesta kieltäytymisestä päättäisi tunnustamisesta päättävä viranomaisen.

Artiklaa voidaan muutoin pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan.

19 artikla. *Asianomaisten viranomaisten velvollisuudet.* Artikla sisältää säännökset viranomaisten velvollisuuksista. Sen 1 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen voi milloin tahansa valvonnan aikana pyytää päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselta viranomaiselta tietoja siitä, tarvitaanko toimien valvontaa edelleen.

Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on vastattava pyyntöön viipymättä ja tarvittaessa tehtävä 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu myöhempi päätös.

Kohdan 2 mukaan ennen kuin 10 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu määräaika on kulunut umpeen, päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on viran puolesta tai täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä täsmennettävä, kuinka pitkän aikaa määräajan jälkeen se arvioi toimien valvontaa vielä tarvittavan, jos sitä tarvitaan. Myös näiden säännösten tarkoituksena on 10 artiklan 5 kohdan ja 17 artiklan tavoin täsmentää valvontatoimien kestoa.

Kohdan 3 mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle valvontatoimen rikkomisesta ja kaikista muista seikoista, jotka voisivat antaa aiheutta 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua myöhemmän päätöksen tekemiseen. Ilmoitus on tehtävä käyttäen liitteessä II esitettyä todistusta.

Kohdan 4 mukaan asianomaisten henkilön kuulemiseksi voidaan käyttää kansainvälisen ja Euroopan unionin oikeuden välineiden, jotka mahdollistavat puhelin- ja videokokousten käytön henkilöiden kuulemisessa, mukaista menettelyä ja ehtoja soveltuvin osin erityisesti silloin, kun päätöksen tehneen valtion lainsäädännön mukaan henkilöä on kuultava asian käsittelyn yhteydessä ennen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päätöksen tekemistä.

Kohdan 5 mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista päätöksistä ja siitä, että valvontatoimia koskevaa päätöstä vastaan on haettu muutosta.

Kohdan 6 mukaan, jos valvontatoimia koskevaan päätökseen liittyvä todistus on peruutettu, täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on lopetettava määrätty toimet heti, kun päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoittanut sille asiasta.

Artikla sisältää näin ollen säännökset tiedoista, jotka sekä päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen että täytäntöön-

panovaltion toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava toisilleen. Kun kysymys on 2 ja 5 kohtien mukaisesta päätöksen tehneen valtion toimivaltaista viranomaista koskevasta velvollisuudesta, mainittujen tietojen toimitamisesta vastaisi käytännössä se viranomainen, joka on tehnyt valvontatoimia koskevan päätöksen. Tämä viranomainen on yleensä se viranomainen, joka päättää myös 18 artiklan mukaisista myöhemmistä päätöksistä. Näin ollen mainittujen tietojen toimittamisesta vastaisi käytännössä joko tuomioistuin tai syyttäjä. Tilanteessa, jossa 18 artiklan mukaisen myöhemmän päätöksen tekee eri viranomainen kuin se, joka on tehnyt valvontatoimia koskevan päätöksen, vastaisi myöhemmän päätöksen tehnyt viranomainen myös artiklan 5 kohdan mukaisesta myöhempiä päätöksiä koskevasta informointivelvollisuudesta. Tällaisesta tilanteesta voisi olla kysymys esimerkiksi silloin, kun tuomioistuin on tehnyt valvontatoimia koskevan päätöksen, mutta syyttäjä on päättänyt eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta. Tällöin tarkoituksenmukaista olisi, että syyttäjä hoitaisi myös 5 kohdan mukaisen informointivelvollisuuden.

Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio artiklan 3 kohdan mukaisesta informointivelvollisuudesta vastaisi käytännössä tunnustamisesta päättävä viranomainen eli syyttäjä. Henkilön rikkoessa hänelle määrättyjä valvontatoimia tulee rikkomisen havainneen poliisin käytännössä informoida rikkomisesta toimivaltaista syyttäjää.

Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan, joten siitä ei ehdoteta otettavaksi asiasisältöistä säännöstä täytäntöönpanolaikiin.

20 artikla. *Täytäntöönpanovaltion toimitamat tiedot.* Artiklan 1 kohdan mukaan valvontatoimia koskevan päätöksen todistuksineen vastaanottaneen täytäntöönpanovaltion viranomaisen, jolla ei ole toimivaltaa tunnustaa sitä, on ilmoitettava päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, mille viranomaiselle se on lähettänyt päätöksen ja todistuksen 10 artiklan 8 kohdan mukaisesti.

Kohta 2 sisältää listan niistä tiedoista, joista täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava päätöksen teh-

neen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle. Listan sisältämät tiedot on ilmoitettava viipymättä ja sellaisella tavalla, josta jää kirjallinen todiste. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen tulee ilmoittaa kaikista asianomaisen henkilön asuinpaikan muutoksista (a alakohta) sekä enimmäisajasta, jona toimia voidaan valvoa täytäntöönpanovaltiossa, jos täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä on tästä määrätty (b alakohta). Viimeksi mainitun kohdan tarkoituksena on 10 artiklan 5 kohdan, 17 ja 19 artiklan tavoin tämentää valvontatoimien kestoja. Edelleen täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava siitä, että toimien valvonta on käytännössä mahdotonta siksi, että henkilöä ei tavoiteta täytäntöönpanovaltion alueelta sen jälkeen, kun valvontatoimia koskeva päätös ja todistus on toimitettu täytäntöönpanovaltiolle, jolloin täytäntöönpanovaltiolla ei ole velvollisuutta valvoa toimia (c alakohta). Lisäksi sen on ilmoitettava, siitä, että valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta tehtyä päätöstä vastaan on pantu vireille oikeussuojakeino (d alakohta). Edelleen täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen tulee ilmoittaa lopullisesta päätöksestä tunnustaa valvontatoimia koskeva päätös ja ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin toimien valvomiseksi (e alakohta), päätöksestä mukauttaa valvontatoimia 13 artiklan mukaisesti (f alakohta) sekä päätöksestä olla tunnustamatta valvontatoimia koskevaa päätöstä ja ottamatta vastuuta toimien valvomiseksi 15 artiklan mukaisesti päätöstä koskevine perusteluineen (g alakohta).

Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio artiklan mukaisten tietojen toimittamisesta vastaisi se viranomainen, joka on päättänyt Suomeen saapuneen valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta. Tämä viranomainen olisi syyttäjä.

Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan, joten siitä ei ehdoteta otettavaksi asiasisältöistä säännöstä täytäntöönpanolaikiin.

21 artikla. *Henkilön luovuttaminen.* Artikla sisältää säännökset henkilön luovuttamisesta päätöksen tehneeseen valtioon. Sen 1 kohdan mukaan, jos päätöksen tehneen val-

tion toimivaltainen viranomaisena on antanut pidätysmääräyksen tai muun vastaavan täytäntöönpanokelpoisen oikeudellisen päätöksen, henkilö luovutetaan eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä tehdyn puitepäätöksen mukaisesti. Kohdan 2 mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomaisena ei saa vedota eurooppalaisen pidätysmääräyksen 2 artiklan 1 kohtaan henkilön luovuttamisesta kieltäytymiseksi. Mainittu artikla sisältää eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisalaa koskevan säännöksen. Sen mukaan pidätysmääräys voidaan antaa sellaisista teoista, joista määräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan voi seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään 12 kuukautta, tai jos rangaistustuomio tai turvaamistoimenpidettä koskeva päätös on annettu, sellaisista seuraamuksista, joiden kesto on vähintään neljä kuukautta. Kohdan 3 mukaan jäsenvaltio voi ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle saattaessaan puitepäätöksen osaksi kansallista lainsäädäntöään tai myöhemmin, että se aikoo soveltaa myös eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä tehdyn puitepäätöksen 2 artiklan 1 kohtaa päättäessään asianomaisen henkilön luovuttamisesta päätöksen tehneeseen valtioon. Kohdan 4 mukaan neuvoston pääsihteeristö saattaa 3 kohdan nojalla saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saatuille.

Puitepäätöksen johdanto-osan kappaleet 12 ja 13 täydentävät artiklaa. Kappaleen 12 mukaan puitepäätöksen olisi mahdollistettava asianomaista henkilöä koskevien toimien valvonta täytäntöönpanovaltiossa. Jos asianomainen henkilö ei palaa päätöksen tehneeseen valtioon vapaaehtoisesti, hänet voidaan luovuttaa päätöksen tehneelle valtiolle eurooppalaisen pidätysmääräyksen mukaisesti. Kappaleen 13 mukaan vaikka puitepäätös kattaa kaikki rikokset eikä rajoitu tiettyihin rikoslajeihin tai tietyn tasoisiin rikoksiin, valvontatoimia olisi yleisesti ottaen sovellettava vähemmän vakavien rikosten ollessa kyseessä. Näin ollen eurooppalaisen pidätysmääräyksen kaikkia säännöksiä, 2 artiklan 1 kohtaa lukuun ottamatta, olisi sovellettava tilanteessa, joissa täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on päätettävä asi-

anomaisen henkilön luovuttamisesta. Tästä johtuen myös eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä tehdyn puitepäätöksen 5 artiklan 2 ja 3 kohtaa olisi sovellettava kyseisessä tilanteessa.

Käytännössä artikla tarkoittaa sitä, että jos henkilöä epäillään eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen soveltamisalaa kuuluvaa rikosta lievemmästä rikoksesta ja hän on asuinvaltiossaan odottamassa oikeudenkäyntiä eikä hän palaa oikeudenkäyntivaltioon, joutuisi täytäntöönpanovaltio pääsäännön mukaan luovuttamaan henkilön takaisin päätöksen tehneeseen valtioon. Lisäksi on mahdollista, että henkilöstä on annettu eurooppalainen pidätysmääräys 18 artiklan mukaisesti tilanteessa, jossa hän on rikkonut hänelle määrättyjä valvontatoimia ja hänet voidaan tämän perusteella joutua luovuttamaan päätöksen tehneeseen valtioon. Käytännössä tämä tarkoittaisi eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisalan laajentamista nyt kyseessä olevan puitepäätöksen tarkoittamissa tilanteissa. Kuten 3 kohdassa on todettu, jäsenvaltiot voivat kuitenkin ilmoittaa soveltavansa myös eurooppalaisen pidätysmääräyksen 2 artiklan 1 kohtaa päättäessään asianomaisen henkilön luovuttamisesta päätöksen tehneeseen valtioon. Tällaisen ilmoituksen tehnyt jäsenvaltio ei siis olisi velvollinen luovuttamaan rikoksesta epäiltyä henkilöä sellaisen rikoksen johdosta, joka on lievempi kuin eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisalaa kuuluva rikos. Tällaisessa tilanteessa eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisala ei laajenisi.

Puitepäätöksen neuvotteluvaiheessa Suomi kiinnitti huomiota puitepäätöksen soveltamisalaa ja katsoi, ettei puitepäätöksen tulisi soveltua lievempiin rikoksiin. Tämän perusteella olisi perusteltua, että Suomi antaisi 3 kohdan mukaisen ilmoituksen ja näin ollen Suomi voisi soveltaa EU-luovuttamislakia kokonaisuudessaan. Tämä ratkaisu tarkoittaisi, ettei Suomen olisi luovutettava valvontaan määrättyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella tilanteessa, jossa epäilty rikos olisi eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisalaa lievempi. Toisaalta tulee ottaa huomioon se, että puitepäätöksen mukainen valvontatoimia koskeva päätös annetaan aina

tutkintavankeuden vaihtoehtona, minkä voidaan katsoa käytännössä tarkoittavan sitä, että myös eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäättöksen soveltamisalaa koskeva kynnys täyttyisi. Esimerkiksi Suomessa matkustuskiellon edellytyksenä on, että rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta. Näin ollen esimerkiksi Suomi päätöksen tehneenä valtiona voisi lähettää tunnustettavaksi sellaisia valvontatoimia koskevia päätöksiä, jotka perustuvat rikoksiin, joiden osalta eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisalaa koskeva edellytys täyttyy. Käytännössä tilanteiden, joissa Suomi joutuisi täytäntöönpanovaltiona luovuttamaan valvontaan määrätyn eurooppalaista pidätysmääräystä koskevassa puitepäättöksessä ja EU-luovuttamislaissa säädettyä kynnystä lievemman rikoksen johdosta, voidaan arvioida olevan harvinaisia. Lisäksi sen, että Suomi soveltaisi artiklan mukaista pääsääntöä, voidaan katsoa edesauttavan sitä, että puitepäättöksen mukaista menettelyä käytännössä sovelletaan ja näin ollen sitä, että rikoksesta toisessa jäsenvaltiossa epäilty voisi tulla Suomeen odottamaan oikeudenkäyntiä.

Tässä esityksessä ehdotetaan, että henkilön luovuttaminen sekä tilanteessa, jossa valvontaan määrätty luovutetaan oikeudenkäyntiä varten että tilanteessa, jossa hän on rikkonut valvontatoimia koskevan päätöksen ehtoja, voisi tapahtua eurooppalaisen pidätysmääräyksen mukaisesti eli artiklan pääsäännön mukaan. Tämä tarkoittaisi sitä, ettei Suomi antaisi 3 kohdan mukaista ilmoitusta. Esityksessä ehdotetaan otettavaksi täytäntöönpanolakiin säännös siitä, että luovuttamiseen sovelletaan EU-luovuttamislakia niin, ettei luovuttamispyyntöön suostuminen edellytä, että pyynnön kohteena olevasta teosta pyynnön esittäneen jäsenvaltion laissa säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuoden vapausrangaistus. Tällä tarkoitetaan käytännössä sitä, että valvontaan määrätty luovutetaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella päätöksen tehneeseen valtioon EU-luovuttamislaista riippumatta tilanteessa, jossa valvontaan määrätty ei palaa päätöksen tehneeseen valtioon tai hän on rikkonut hänelle määrättyjä toimia ja päätöksen tehnyt valtio on antanut hänestä eurooppalaisen pi-

dätysmääräyksen. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että EU-luovuttamislain 2 luvun 2 §:n 1 momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että kun kysymys on nyt kyseessä olevan täytäntöönpanolain mukaisesta tilanteesta, sovellettaisiin tilanteeseen täytäntöönpanolain valvontaan määrätyn luovuttamista koskevaa 8 §:ää. EU-luovuttamislain kaksoisrangaistavuutta koskevaan säännökseen ei ehdotetulla ratkaisulla puututtaisi.

22 artikla. Kuuleminen. Artikla sisältää säännökset koskien toimivaltaisten viranomaisten keskinäistä kuulemista. Artiklan 1 kohdan mukaan päätöksen tehneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten on kuultava toisiaan valmisteltaessa valvontatoimia koskevaa päätöstä ja 10 artiklassa tarkoitettua todistusta tai ainakin ennen niiden toimittamista, jollei tämä ole mahdollista (a kohta). Lisäksi mainittujen viranomaisten on kuultava toisiaan helpottaakseen toimien sujuvaa ja tehokasta valvontaa (b kohta) sekä silloin, kun henkilö on vakavasti rikkonut määrättyjä valvontatoimia (c kohta). Kohdan 2 mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on otettava asianmukaisesti huomioon kaikki täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen antamat tiedot vaarasta, jonka asianomainen henkilö saattaa aiheuttaa uhreille ja suurelle yleisölle. Kohdan 3 mukaan 1 kohdan soveltamiseksi päätöksen tehneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten on vaihdettava kaikki tarpeelliset tiedot, mukaan lukien tiedot, joiden avulla asianomaisen henkilön henkilöllisyys ja asuinpaikka voidaan varmentaa (a kohta) ja asiaa koskevat rikosrekisteritiedot sovellettavien säädösten mukaisesti (b kohta).

Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan, joten siitä ei ehdoteta otettavaksi asiasisältöistä säännöstä täytäntöönpanolakiin.

23 artikla. Ilmoitukset, joihin ei saada vastausta. Artiklan 1 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on toimittanut samasta henkilöstä useita 19 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja valvontatoimien rikkomista koskevia ilmoituksia päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle eikä viimeksi mainittu

viranomainen ole tehnyt 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua myöhempää päätöstä, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi pyytää päätöksen tehneen valtion toimivaltaista viranomaista tekemään tällaisen päätöksen antaen sille kohtuullisen määräajan päätöksen tekemiseen.

Kohdan 2 mukaan, jos päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen ei toimi täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen esittämässä määräajassa, viimeksi mainittu viranomainen voi lopettaa toimien valvonnan. Tässä tapauksessa se ilmoittaa päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksestään ja toimien valvomista koskeva toimivalta palautuu päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Kohdan 3 mukaan, jos täytäntöönpanovaltion lainsäädäntö edellyttää toimien valvomisen jatkamisen säännöllistä vahvistamista, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi pyytää päätöksen tehneen valtion toimivaltaista viranomaista toimittamaan nämä tiedot antaen sille kohtuullisen määräajan pyyntöön vastaamiseen. Jos päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen ei vastaa kyseisen määräajan kuluessa, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi lähettää päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle uuden pyynnön antaen sille kohtuullisen määräajan pyyntöön vastaamiseen ja ilmoittaa, että se voi päättää lopettaa toimien valvomisen, jos vastausta ei toimiteta määräajassa. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei saa asetetussa määräajassa vastausta uudistettuun pyyntöön, se voi toimia 2 kohdan mukaisesti.

Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan, joten siitä ei ehdoteta otettavaksi asiasisältöistä säännöstä täytäntöönpanolakiin.

24 artikla. Kielet. Artiklan mukaan todistus on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin sen virallisista kielistä. Jäsenvaltio voi puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristöön talletettavassa ilmoituksessa, että se hyväksyy yhdelle tai useammalle

muulle EU:n toimielinten viralliselle kielelle tehdyn käännöksen.

Esityksessä ehdotetaan, että Suomi antaisi ilmoituksen, jonka mukaan todistus hyväksytään suomen ja ruotsin kielen lisäksi englannin kielellä. Vastaavasti täytäntöönpanolakiin otettaisiin ilmoitusta vastaava asiasisältöinen säännös. Lisäksi täytäntöönpanolakiin otettaisiin säännös siitä, että täytäntöönpanosta vastaava viranomainen voi hyväksyä myös muulla kielellä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä. Tämä ratkaisu vastaisi muissa rikosoikeudellisen yhteistyön instrumenttien täytäntöönpanolakeissa omaksuttuja ratkaisuja. Oikeusturvavasyistä täytäntöönpanolakiin ehdotetaan otettavaksi lisäksi säännös, joka turvaa valvontaan määrätyn oikeuden saada tieto häntä koskevista päätöksistä ymmärtämällään kielellä.

25 artikla. Kulut. Artiklan mukaan puitepäätöksen soveltamisesta aiheutuvista kuluista vastaa täytäntöönpanovaltio, lukuun ottamatta kuluja, jotka syntyvät pelkästään päätöksen tehneen valtion alueella. Artiklasta ei ole tarpeen ottaa säännöstä täytäntöönpanolakiin.

26 artikla. Suhde muihin sopimuksiin ja järjestelyihin. Artikla sisältää säännöksen puitepäätöksen suhteesta muihin sopimuksiin ja järjestelyihin. Kohdan 1 mukaan siltä osin kuin sopimusten tai järjestelyjen avulla voidaan syventää tai laajentaa puitepäätöksen tavoitteita ja siltä osin kuin ne yksinkertaiset tai helpottavat entisestään valvontatoimia koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista, jäsenvaltiot voivat jatkaa puitepäätöksen voimaantuloajankohdasta voimassa olevien kahden- tai monenvälisen sopimusten tai järjestelyjen soveltamista (a alakohta) ja tehdä kahden- tai monenvälisiä sopimuksia tai järjestelyjä puitepäätöksen tultua voimaan (b alakohta). Kohdan 2 mukaan 1 kohdassa tarkoitettujen sopimukset ja järjestelyt eivät missään tapauksessa saa vaikuttaa suhteisiin niiden jäsenvaltioiden kanssa, jotka eivät ole niiden osapuolia. Kohdan 3 mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ja neuvostolle 1 päivään maaliskuuta 2010 mennessä niistä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja voimassa olevista sopimuksista ja järjestelyistä, joiden soveltamista ne haluavat

jatkaa. Kohdan 4 mukaan jäsenvaltioiden on myös ilmoitettava komissiolle ja neuvostolle kaikista 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista uusista sopimuksista tai järjestelyistä kolmen kuukauden kuluessa niiden allekirjoittamisesta.

Suomella ei ole 1 kohdan a alakohdassa mainittuja kahden- tai monenvälisiä sopimuksia tai muita järjestelyitä. Artiklasta ei näin ollen ole tarpeen ottaa säännöstä täytäntöönpanolakiin.

27 artikla. Täytäntöönpano. Artikla sisältää tavanomaisen säännöksen puitepäätöksen täytäntöönpanosta. Sen 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet puitepäätöksen säännösten noudattamiseksi 1 päivään joulukuuta 2012 mennessä. Kohdan 2 mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava samaan päivämäärään mennessä neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle kirjallisina ne säännökset, joilla jäsenvaltioiden puitepäätöksestä aiheutuvat velvoitteet saatetaan osaksi niiden kansallista lainsäädäntöä. Tässä esityksessä ehdotettavat lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 kohdan mukaisesti 1 päivänä joulukuuta 2012.

28 artikla. Kertomus. Artikla sisältää tavanomaisen säännöksen puitepäätöksen myöhemmin tehtävästä kertomuksesta ja sen arvioinnista. Sen 1 kohdan mukaan komissio laatii 1 päivään joulukuuta 2013 mennessä kertomuksen jäsenvaltioilta 27 artiklan 2 kohdan nojalla saamiensa tietojen perusteella. Kohdan 2 mukaan kertomuksen pohjalta neuvosto arvioi sitä, missä määrin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tämän puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet ja puitepäätöksen soveltamista. Kohdan 3 mukaan kertomukseen liitetään tarvittaessa säädösehdotuksia.

29 artikla. Voimaantulo. Artikla sisältää tavanomaisen säännöksen puitepäätöksen voimaantulosta. Sen mukaan puitepäätös tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu EU:n virallisessa lehdessä. Puitepäätöksen säännökset tulevat Suomen viranomaisten sovellettavaksi kuitenkin vasta, kun esityksessä tarkoitettu täytäntöönpanolaki tulee voimaan. Vaikka puitepäätöksessä ei tätä nimenomaisesti todeta, puitepäätöksen soveltaminen käytännössä edellyttää, että myös asianomai-

nen toinen jäsenvaltio on puitepäätöksen pannut täytäntöön. Tämän vuoksi täytäntöönpanolakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan täytäntöönpanolakia voidaan soveltaa suhteessa sellaiseen jäsenvaltioon, joka on pannut puitepäätöksen täytäntöön.

Artiklat 27—29 eivät edellytä asiasisältöisiä säännöksiä.

2 Lakiehdotusten perustelut

2.1 Laki tutkintavankeuden vaihtoehdon määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Puitepäätöksen täytäntöönpano. Pykälä sisältäisi useita rikosoikeudellista yhteistyötä koskevien puitepäätösten täytäntöönpanolaeissa käytettyä sanamuotoa vastaavan säännöksen, jonka mukaan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei täytäntöönpanolaista muuta johdu.

Puitepäätöksen täytäntöönpanotavasta seuraa, että niissä tapauksissa, joissa ehdotetussa täytäntöönpanolaisissa ei ole puitepäätöstä tarkentavaa säännöstä, puitepäätöksen säännöksiä sovellettaisiin suoraan. Koska ehdotetussa täytäntöönpanolaisissa on tiettyjä, puitepäätöksen tarkoitusta asiasisällöltään vastaavia täsmennyksiä, pykälässä todettaisiin, että puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei täytäntöönpanolaista muuta johdu. Perustuslakivaliokunta on esittänyt kyseistä sanamuotoa käytettäväksi vastaavalla tavalla täytäntöönpannun sakkopuitepäätöksen täytäntöönpanolaisissa (PeVL 50/2006 vp).

2 §. Soveltamisala. Pykälän 1 kohdassa säädettäisiin toisessa jäsenvaltiossa tehtyjen Suomeen tulevien valvontatoimia koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja muiden puitepäätöksessä tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta. Kohdassa viitattaisiin 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti valvontatoimiin. Tällä käytännössä tar-

koitettaisiin sitä, että Suomi voisi täytäntöönpanovaltiona valvoa ainoastaan 8 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoittavia toimia eikä siis käyttäisi mahdollisuutta ilmoittaa valvovansa myös saman artiklan 2 kohdan mukaisia harkinnanvaraisia toimia tai osaa niistä. Ehdotettua ratkaisua on selostettu tarkemmin 8 artiklaa koskevissa perusteluissa. Valvontatoimia koskevan päätöksen vastaanottamisen edellytyksistä säädettäisiin lain 3 §:ssä. Momentin sisältämällä viittauksella muihin puitepäätöksessä tarkoitettuihin toimenpiteisiin tarkoitettaisiin esimerkiksi 18 artiklan mukaisia myöhempiä päätöksiä ja 21 artiklan mukaista luovuttamista koskevaa tilannetta.

Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin tilanteista, joissa täytäntöönpanolain 9 §:ssä tarkoitettu valvontatoimia koskeva päätös voidaan Suomessa antaa ja lähettää se tunnustettavaksi ja täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Lain 9 §:ssä säädettäisiin muun ohella niistä edellytyksistä, joiden täytyessä Suomi voisi antaa valvontatoimia koskevan päätöksen ja lähettää sen tunnustettavaksi ja täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Suomen järjestelmässä puitepäätöksessä tarkoitettuna tutkintavankeuden vaihtoehtona olisi 4 artiklaa koskevissa perusteluissa todetuin tavoin matkustuskielto. Käytännössä, jos kansalliset matkustuskiellon määräämistä koskevat edellytykset täytyisivät, voitaisiin valvontatoimia koskeva päätös antaa. Lisäedellytyksistä valvontatoimia koskevan päätöksen antamiselle säädetään niin ikään 9 §:ssä.

2 luku **Toisessa jäsenvaltiossa tehdyn valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustaminen ja täytäntöönpano Suomessa**

3 §. Edellytykset päätöksen vastaanottamiselle. Pykälässä olisi 9 artiklaa täsmäntävä säännös edellytyksistä, joiden mukaisesti toisen jäsenvaltion tekemä valvontatoimia koskeva päätös voidaan vastaanottaa tunnustettavaksi ja täytäntöönpantavaksi Suomessa. Pykälän 1 momentin mukaan valvontatoimia koskeva päätös vastaanotetaan tunnustettavaksi ja täytäntöönpantavaksi Suomessa, jos valvontaan määrättyllä on pysyvä asuinpaikka

Suomessa. Suomessa pysyvästi asuvalla henkilöllä tarkoitettaisiin samaa kuin rikoslain 1 luvun 6 §:ssä. Sillä, että henkilö on pitkään asunut Suomessa ja, että hän on integroitunut yhteiskuntaan sekä esimerkiksi tiiviillä perhesuhteilla olisi asiaa arvioitaessa merkitystä.

Lisäedellytyksenä päätöksen vastaanottamiselle momentin mukaisissa tilanteissa olisi, että valvontaan määrätty on suostunut siihen, että valvonta järjestetään Suomessa. Kuten 9 artiklaa koskevissa perusteluissa on todettu, puitepäätös ei sisällä erillistä säännöstä valvontaan määrätyn suostumuksesta. Voidaan kuitenkin katsoa, että 9 artiklan 1 kohdan sisältämä vaatimus siitä, että henkilö suostuu palaamaan asuinvaltioon, tarkoittaa käytännössä sitä, että henkilön suostumus vaaditaan valvonnan järjestämiselle tässä valtiossa. Lisäksi valvontaan määrätyn suostumusta voidaan pitää edellytyksenä sille, että puitepäätöksen mukainen menettely ylipäänsä toimii käytännössä. Puitepäätöksen mukaisen menettelyn edellytyksenä voidaan katsoa olevan, että valvontaan määrätty suostuu noudattamaan hänelle määrättyjä valvontatoimia ja, että hän suostuu palaamaan oikeudenkäyntivaltioon. Käytännössä henkilön suostumus pyydetäisiin päätöksen tehneessä valtiossa.

Momentin mukainen sääntely vastaa tarkoitukseltaan puitepäätöksen 9 artiklan 1 kohtaa. Säännöksestä ei kuitenkaan seuraa, että valvontatoimia koskeva päätös olisi aina tunnustettava ja pantava täytäntöön, vaan erikseen olisi arvioitava se, soveltuuko tapaukseen mahdollisesti jokin 15 artiklassa tarkoitettu kieltäytymisperuste.

Pykälän 2 momentti sisältäisi säännöksen tilanteista, joissa valvontaan määrättyllä ei olisi pysyvää asuinpaikkaa Suomessa. Edellytyksenä valvontatoimia koskevan päätöksen vastaanottamiselle olisi tällöin tunnustamisesta päättävän viranomaisen suostumus. Suostumus voitaisiin antaa, jos valvontaan määrätty on pyytänyt valvonnan järjestämistä Suomessa ja se olisi hänen henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn takia perusteltua. Momentin mukaisissa tilanteissa olisi kysymys aina harkinnanvaraisesta tilanteesta. Pyyntöön voitaisiin suostua esimerkiksi silloin, kun henkilöllä on työhön tai perheeseen liittyvä läheinen yhteys Suomeen.

Tällainen tilanne saattaisi tulla kysymykseen esimerkiksi silloin, kun henkilön on ollut tarkoitus muuttaa perheensä kanssa Suomeen, mutta hänellä ei ole vielä ole pysyvää asuinpaikkaa Suomessa. Käytännössä on mahdollista, että arvioitavaksi tulee hyvin erilaisia tilanteita, minkä vuoksi on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että momentin mukaiset edellytykset jätetään joustaviksi. Momentin mukainen edellytys henkilön pyynnöstä järjestää valvonta Suomessa vastaa 9 artiklan 2 kohtaa ja momentti myös muutoin täsmentää mainittua 2 kohtaa. Myös 2 momentin mukaisissa tilanteissa erikseen arvioitavaksi tulisi lisäksi se, soveltuuko tapaukseen jokin 15 artiklan mukainen kieltäytymisperuste.

4 §. Tunnustamisesta ja mukauttamisesta päättävät viranomaiset. Pykälässä määriteltäisiin ne viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia päättämään valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta sekä valvontatoimien mahdollisesta mukauttamisesta. Puitepäätöksen 6 artikla sisältää säännökset toimivaltaisista viranomaisista. Artiklakohtaisissa perusteluissa on selostettu tarkemmin toimivaltaista viranomaista koskevaa kysymystä. Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin ne syyttäjät, jotka olisivat toimivaltaisia päättämään valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta. Lähtökohta olisi, että momentissa mainitut syyttäjät vastaanottaisivat valvontatoimia koskevan päätöksen ja päättäisivät sen tunnustamisesta. Tunnustamisesta päättäessään syyttäjä arvioisi myös 15 artiklan mukaisten kieltäytymisperusteiden mahdollisen soveltumisen tilanteeseen. Kuten artiklakohtaisissa perusteluissa on todettu, valvonnan käytännön toteuttamisesta huolehtisi kuitenkin poliisi. Momentin mukaisen pääsäännön mukaan toimivaltainen syyttäjä määräytyisi sen mukaan, minkä hovioikeuden tuomiopiirissä valvonta on tarkoitus järjestää. Momentin ensimmäisen luetelmakohdan mukaan toimivaltaisia syyttäjiä olisivat Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät, jos valvonta on tarkoitus järjestää Helsingin tai Kouvolan hovioikeuden tuomiopiirin alueella. Momentin toisen luetelmakohdan mukaan toimivaltaisia olisivat puolestaan Pohjois-Savon käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät, jos valvonta on tarkoitus järjes-

tää Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiirin alueella. Momentin kolmannen luetelmakohdan mukaan toimivaltaisia olisivat Oulun käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät, jos valvonta on tarkoitus järjestää Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiirin alueella. Tilanteessa, jossa valvonta olisi tarkoitus järjestää Turun tai Vaasan hovioikeuden tuomiopiirin alueella, olisivat toimivaltaisia Pirkanmaan käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät.

Artiklakohtaisissa perusteluissa selostetun mukaisesti tässä esityksessä on katsottu perustelluksi keskittää Suomeen saapuvien valvontatoimia koskevien päätösten käsittely EU-luovuttamislakia, EU-jäädymislakia (540/2005) ja eurooppalaista todisteiden luovuttamismääräystä koskevaa täytäntöönpanolakia (729/2010) vastaavasti niille syyttäjille, joilla on jo nykyisin valmiuksia kansainvälisluonteisten asioiden käsittelyyn. Keskitetyn ratkaisun voidaan lisäksi katsoa helpottavan toisen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista löytämään oikea toimivaltainen viranomainen Suomessa.

Pykälän 2 momentin mukaan valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta voisi kuitenkin päättää mikä tahansa 1 momentissa mainittu syyttäjä riippumatta siitä, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella valvonta on tarkoitus järjestää, jos tätä on valvontatoimia koskevan päätöksen täytäntöönpanon kannalta tai muusta erityisestä syystä pidettävä tarkoituksenmukaisena. Lähtökohdan tulisi olla, että valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta päättäisi 1 momentissa lueteltu syyttäjä, mutta säännöksellä on tarkoitus turvata menettelyn joustavuus.

Pykälän 3 momentin mukaan tunnustamisesta päättävällä viranomaisella olisi toimivalta päättää myös valvontatoimien mukauttamisesta. Puitepäätöksen 13 artikla sisältää säännöksen valvontatoimien mukauttamisesta. Lisäksi 18 artiklan 4 kohdan a alakohta koskee uudelleen mukauttamistilanteita, joissa täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen tekee mukauttamista koskevan päätöksen tilanteessa, jossa päätöksen tehnyt valtio on jo aikaisemmin tehnyt myöhemmän mukauttamista koskevan päätöksen. Näissä molemmissa mainituissa tilanteissa mukaut-

tamisesta päättäisi momentin mukaan tunnustamisesta päättävä viranomainen eli jokin 1 tai 2 momentissa tarkoitetuista syyttäjistä. Käytännössä sitä, onko valvontatoimia tarve mukauttaa, arvioitaisiin valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamista harkittaessa. Samalla selvitetäisiin myös se, ovatko valvontatoimia koskevan päätöksen sisältämät valvontatoimet puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan mukaisia.

Pykälän 4 momentti sisältäisi säännöksen, jonka mukaan tunnustamisesta päättävä viranomainen voisi tehdä pykälässä tarkoitettua päätöksen neuvoteltuaan asiasta sen poliisilaitoksen kanssa, jonka toimialueella henkilön valvonta on tarkoitus järjestää. Lopullisen päätöksen tekisi viime kädessä aina kuitenkin syyttäjä. Neuvotteluvollisuus koski sekä tunnustamis- ja päätöksen tekemistä. Säännöksen tarkoituksena on saattaa poliisin tietoon Suomeen tunnustettavaksi ja täytäntöön pantavaksi saapunut valvontatoimia koskeva päätös. Tätä voidaan pitää tarpeellisena, koska poliisi huolehtii henkilön konkreettisesta valvonnasta ja tällaisen tiedon saatuaan poliisi voisi alkaa valmistella henkilön valvontaan liittyviä toimenpiteitä. Säännöksellä mahdollistettaisiin myös se, että poliisi voisi ilmaista näkemyksensä siitä, tulisiko valvontatoimia koskeva päätös tunnustaa sekä siitä, miten valvontatoimia tulisi mahdollisesti mukauttaa. Lisäksi neuvotteluissa olisi mahdollista kiinnittää huomiota muun muassa resurssikysymyksiin. Uuden 1 päivänä tammikuuta 2014 voimaantulevan esitutkintalain (805/2011, jäljempänä uusi esitutkintalaki) 5 luvun 3 §:n 1 momentti sisältää säännöksen yhteistyövelvollisuudesta esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän välillä. Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän välinen yhteistyö korostuu kansainvälisliityntäisten rikosasioiden käsittelyssä.

5 §. Valvontatoimia koskevan päätöksen täytäntöönpano. Pykälä koski valvontatoimia koskevan päätöksen täytäntöönpanoa eli valvonnan käytännön toteuttamista. Pykälän 1 momentin mukaan, kun päätös valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta on tehty, valvonnan toteuttamisesta huolehtisi poliisi. Kuten edellä on todettu, poliisi valvoo kansallisesti matkustuskiellon edellytyk-

siä ja näin ollen on tarkoituksenmukaista, että poliisi huolehtii myös Suomen vastaanottaman valvontatoimia koskevan päätöksen kohteena olevan henkilön konkreettisesta valvonnasta. Lain 2 §:ssä todettiin tavoin Suomi voisi täytäntöönpanovaltiona valvoa ainoastaan puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan mukaisia valvontatoimia.

Pykälän 2 momentti sisältää säännöksen siitä, kuinka kauan valvontaan määrättyä henkilöä voitaisiin Suomessa valvoa. Kysymystä on tarkemmin selostettu 10 artiklan perusteluissa. Momentin mukaan valvonnan kesto olisi soveltuvin osin voimassa mitä pakkokeinolaissa säädetään matkustuskiellon voimassaolosta ja kumoamisesta. Matkustuskiellon kumoamisesta säädetään voimassa olevan pakkokeinolain 2 luvun 6 §:ssä ja vastaava säännös sisältyy uuden pakkokeinolain 5 luvun 8 §:ään. Käytännössä säännös tarkoittaisi sitä, että valvontaan määrätty henkilöä voitaisiin valvoa Suomessa 60 päivää. Momentin mukaan valvonnan kesto voitaisiin päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä kuitenkin pidentää. Päätöksen pidentämisestä tekisi tuomioistuimien tunnustamisesta päättävän viranomaisen esityksestä. Toimivaltainen tuomioistuin olisi jäljempänä 14 §:n 1 momentissa tarkoitettu tuomioistuin. Myös kansallisissa tilanteissa mainittua 60 päivää voidaan tuomioistuimen päätöksellä pidentää.

6 §. Kaksoisrangaistavuus. Pykälän 1 momentissa olisi säännös siitä, että jos Suomeen tunnustettavaksi ja täytäntöön pantavaksi lähetetty valvontatoimia koskeva päätös liittyy puitepäätöksen 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun tekoon eli niin sanottuun listarikokseen, valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisen edellytyksenä ei olisi, että teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos. Viittauksella vastaaviin olosuhteisiin tarkoitettaisiin sitä, että kaksoisrangaistavuusedellytys täyttyisi myös niin sanotuissa kansallisesti rajoittuneissa rikoksissa, kuten esimerkiksi silloin, kun kyse on julkista taloutta vastaan tehdystä rikoksesta.

Muiden kuin listarikosten osalta kaksoisrangaistavuutta edellytettäisiin. Tästä olisi säännös pykälän 2 momentissa, jonka mukaan kaksoisrangaistavuus olisi Suomessa

tapahtuvan täytäntöönpanon edellytys, jos valvontatoimia koskeva päätös liittyy muuhun kuin listarikokseen. Tällaisissa tilanteissa siis vaadittaisiin, että teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos.

Tarkemmin ehdotettuja ratkaisuja on selostettu 14 artiklaa koskevissa perusteluissa.

7 §. Kielet ja käännökset. Pykälän 1 momentissa olisi muita vastavuoroista tunnustamista koskevien puitepäätösten täytäntöönpanolakeja vastaavasti säännös, jonka mukaan 10 artiklassa tarkoitettu todistus hyväksyttäisiin suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka, jos siihen olisi liitetty käännös jollekin näistä kielistä. Tunnustamisesta päättävän viranomaisen olisi mahdollista hyväksyä myös muulla kielellä toimitettu todistus, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä. Säännöksen tarkoituksena on, että tunnustamisesta päättävä viranomainen voisi joustavasti hyväksyä myös muulla kielellä tehdyn todistuksen vaikka siihen ei olisi nimenomaista velvollisuutta.

Pykälän 2 momentin mukaan valvontaan määrättyllä olisi oikeus saada tieto asiassa tehdyistä päätöksistä ymmärtämällään kielellä. Asiassa tehdyillä päätöksillä tarkoitettaisiin päätöstä tunnustaa valvontatoimia koskeva päätös sekä, jos valvontatoimia on muutettu, päätöstä siitä.

8 §. Valvontaan määrätyn luovuttaminen. Pykälä sisältäisi säännöksen valvontaan määrätyn luovuttamisesta. Sen mukaan, jos valvontaan määrättyä pyydetään luovutettavaksi jäsenvaltioon, jossa valvontatoimia koskeva päätös on tehty, luovuttamiseen sovellettaisiin EU-luovuttamislakia. Edelleen pykälässä todettaisiin, että luovuttamispyyntöön suostuminen ei kuitenkaan edellyttäisi, että pyynnön perusteena olevasta teosta pyynnön esittäneen jäsenvaltion laissa säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuoden vapausrangaistus. Valvontaan määrätyn luovuttamista koskevaa tilannetta on selostettu 21 artiklan perusteluissa. Pykälä perustuu 21 artiklan 1 kohdan mukaiseen säännökseen, jonka mukaan jos päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen on antanut pidätysmääräyksen tai muun vastaavan täytäntöönpanokelpoisen oikeudellisen päätöksen, henkilö luovutetaan eurooppalaisesta pidätys-

määräyksestä tehdyn puitepäätöksen mukaisesti. Mainitun artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei kuitenkaan saa vedota eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisalaa koskevaan 2 artiklan 1 kohtaan henkilön luovuttamisesta kieltäytymiseksi. Tästä viimeksi mainitusta on mahdollista poiketa 21 artiklan 3 kohdan mukaan. Kuten artiklakohtaisissa perusteluissa on todettu, Suomi ei tekisi mainitusta pääsäännöstä poikkeavaa ilmoitusta. Näin ollen Suomen olisi täytäntöönpanovaltiona luovutettava valvontaan määrätty eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla tilanteessa, jossa valvontaan määrätty ei suostu palaamaan oikeudenkäyntivaltion tai hän on rikkonut hänelle määrättyä valvontatoimia. Näin olisi siis voimassa olevasta EU-luovuttamislaista poiketen myös silloin, jos tutkittavana olevasta rikoksesta päätöksen tehneen valtion lainsäädännössä säädetty rangaistus ei ylittäisi vuoden vankeusrangaistuskynnystä. EU-luovuttamislain 2 luvun 2 §:ään lisättäisiin viittaus nyt kyseessä olevaan täytäntöönpanolakiin. EU-luovuttamislain kaksoisrangaistavuutta koskevaan säännökseen ei ehdotetulla ratkaisulla puututtaisi.

3 luku **Valvontatoimia koskevan päätöksen tekeminen ja lähettäminen Suomesta toiseen jäsenvaltioon**

9 §. Päätöksen tekeminen ja lähettäminen toiseen jäsenvaltioon. Pykälässä säädettäisiin siitä, millä edellytyksin valvontatoimia koskeva päätös voidaan Suomessa tehdä ja lähettää tunnustettavaksi ja täytäntöön pantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Pykälän 1 momentin mukaan valvontatoimia koskeva päätös voitaisiin tehdä, jos pakkokeinolain matkustuskieltoa koskevat edellytykset täyttyvät ja epäilyllä on pysyvä asuinpaikka toisessa jäsenvaltiossa tai kyse on puitepäätöksen 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua jäsenvaltiosta. Matkustuskiellon edellytyksistä säädetään voimassa olevan pakkokeinolain 2 luvun 1 §:ssä ja uuden pakkokeinolain 5 luvun 1 §:ssä. Puitepäätöksen 9 artiklan 1 kohdassa viitataan valtioon, jossa henkilöllä on pysyvä asuinpaikka ja 2 kohdassa muuhun valtioon,

jonne valvontatoimia koskeva päätös voidaan henkilön niin pyydettyä lähettää. Edellytyksenä olisi momentin mukaan lisäksi, että valvonnan järjestämistä toisessa jäsenvaltiossa voidaan valvontaan määrätyn henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn vuoksi pitää perusteltuna ja hän on suostunut siihen, että valvonta järjestetään kyseisessä jäsenvaltiossa. Edellytykset vastaisivat pääosin niitä edellytyksiä, jotka soveltuvat tilanteeseen, jossa Suomi olisi täytäntöönpanovaltio.

Kysymys olisi aina harkinnanvaraisesta tilanteesta eli toimivaltaisella viranomaisella ei olisi milloinkaan velvollisuutta tehdä ja lähettää valvontatoimia koskevaa päätöstä tunnustettavaksi ja täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Esimerkiksi silloin, kun puitepäätöksen mukaiseen menettelyyn ryhtymisen saattaisi vaarantaa tulevan oikeudenkäynnin, ei menettelyyn olisi järkevää ryhtyä. Toisaalta tällöin eivät myöskään pakkokeinolain mukaiset edellytykset täytyisi.

Kuten 9 artiklaa koskevissa perusteluissa on todettu, puitepäätös ei sisällä erillistä säännöstä valvontaan määrätyn henkilön suostumuksesta eikä se näin ollen nimenomaisesti edellytä suostumusta koskevan säännöksen sisällyttämistä lakiin. Kuitenkin, kuten 3 §:ää koskevissa perusteluissa on todettu, valvontaan määrätyn suostumusta voidaan pitää edellytyksenä puitepäätöksen mukaisen menettelyn toimimiselle käytännössä. Valvontatoimia koskeva päätös on tarkoituksenmukaista tehdä ja lähettää tunnustettavaksi ja täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon vain, jos valvontaan määrätty itse suostuu siihen, että valvonta järjestetään hänen asuinvaltiossaan tai muussa valtiossa. Ehdotetulla suostumusta koskevalla säännöksellä olisi merkitystä erityisesti silloin, kun toimivaltainen viranomais harkitsee valvontatoimia koskevan päätöksen tekemistä ja sen lähettämistä. Toimivaltaisen viranomaisen olisi tällöin varmistuttava siitä, että valvontaan määrätty suostuu puitepäätöksen mukaiseen menettelyyn. Tämä olisi käytännössä varmistettava ennen valvontatoimia koskevan päätöksen tekemistä tai päätöstä tehtäessä. Käytännössä suostumus olisi mahdollista peruuttaa siihen saakka, kunnes täytäntöönpanovaltio on päättänyt tunnustaa valvonta-

toimia koskevan päätöksen. Välttämättömänä ei ole pidetty ottaa täytäntöönpanolakiin tarkempia säännöksiä suostumuksen antamista koskevasta menettelystä. Myöskään puitepäätös ei sisällä tarkempia säännöksiä valvontaan määrätyn suostumuksesta.

Osoa pakkokeinolain mukaisista matkustuskiellon sisältöä koskevista velvoitteista ei pääsääntöisesti voida soveltaa tilanteeseen, jossa rikoksesta epäilty on ulkomailla pysyvästi asuva. Tästä syystä 1 momentissa säädettäisiin edellä selostetun lisäksi, että valvontatoimia koskevan päätöksen sisällöstä olisi soveltuvin osin voimassa, mitä matkustuskiellosta säädetään. Tällä tarkoitettaisiin sitä, että valvontatoimia koskevaan päätökseen sisällytettäisiin sellaisia toimia, joita täytäntöönpanovaltion olisi mahdollista valvoa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valvontaan määrätyn määräämisestä matkustuskieltoon siksi ajaksi, kunnes täytäntöönpanovaltio on tehnyt päätöksen valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta ja Suomi on saanut tiedon siitä 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja se on lisäksi annettu tiedoksi valvontaan määrätylle. Kuten 1 momentin perusteluissa on todettu, valvontatoimia koskevan päätöksen tekemisen edellytyksenä on, että pakkokeinolain matkustuskieltoa koskevat edellytykset täytyvät. Puitepäätöksen 10 artiklan perusteluissa todettiin tavoin puitepäätöksen tavoitteita parhaiten vastaisi se, että valvontaan määrätty voisi odottaa täytäntöönpanovaltion päätöstä vapaudessa siten, että hän noudattaisi asetettuja valvontatoimia eli käytännössä matkustuskiellon ehtoja. Edellytys puitepäätöksen mukaisen menettelyn toimimiselle on, että valvontaan määrätty saa tiedon siitä, että valvontatoimia koskeva päätös on tunnustettu sekä siitä, miten valvontatoimia on mahdollisesti täytäntöönpanovaltiossa mukautettu. Tästä syystä momentissa säädettäisiin myös tiedoksiannosta. Tiedoksiantoon sovellettaisiin haasteen tiedoksiannosta rikosasioissa annettuja säännöksiä.

On mahdollista, että esille tulee käytännössä tilanne, jossa matkustuskieltoa ei voida pitää riittävänä valvontatoimia koskevan päätöksen täytäntöönpanon turvaamiseksi. Tällöin valvontaan määrätty voitaisiin vangita,

jos pakkokeinolain mukaiset vangitsemisen edellytykset täyttyvät. Tästä olisi säännös 2 momentissa. Tällöin valvontaan määrätty olisi käytännössä vangittuna siihen asti, kunnes täytäntöönpanovaltio on tehnyt päätöksen valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta ja Suomi on saanut siitä tiedon ja se on annettu tiedoksi valvontaan määrätylle. Vangitsemismahdollisuutta on pidetty tarpeellisena, jotta oikeudenkäynti voitaisiin turvata. On mahdollista, että rikoksesta epäillyllä ei ole Suomessa esimerkiksi asuin- tai työpaikkaa, minkä vuoksi matkustuskiellon ehtojen valvominen ei olisi käytännössä toteutettavissa kuin siinä jäsenvaltiossa, johon valvontatoimia koskeva päätös on lähetetty.

10 §. Toimivaltaiset viranomaiset. Pykälässä määriteltäisiin ne viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia tekemään valvontatoimia koskevan päätöksen ja lähettämään sen toiseen jäsenvaltioon 9 §:n mukaisten edellytysten täytyessä. Tämä viranomainen olisi pakkokeinolaissa tarkoitettua vangitsemisvaatimusta käsittelevä tuomioistuin. Jos henkilöä ei esitetä vangittavaksi, tämä viranomainen olisi rikosasiaan määrätty syyttäjä.

Toimivaltaista viranomaista koskevaa kysymystä on selostettu tarkemmin 6 artiklaa koskevissa perusteluissa.

11 §. Kielet ja käännökset. Pykälässä säädetäisiin viranomaisesta, jonka tehtävänä olisi huolehtia 10 artiklassa tarkoitettun todistuksen kääntämisestä täytäntöönpanovaltion hyväksymälle kielelle. Tämä viranomainen olisi valvontatoimia koskevan päätöksen tehnyt viranomainen.

12 §. Toimivalta tehdä myöhempiä päätöksiä. Pykälässä olisi säännös viranomaisesta, jolla olisi toimivalta tehdä tietyt puitepäätöksen 18 artiklan mukaiset myöhemmät päätökset. Pykälän 1 momentin mukaan valvontatoimia koskevan päätöksen sisältämien ehtojen rikkomisen seurauksista ja muista puitepäätöksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä päättäisi valvontatoimia koskevan päätöksen tehnyt viranomainen. Tämä viranomainen olisi 4 §:ssä säädetyin tavoin joko tuomioistuin tai syyttäjä. Vangitsemisesta päättäisi momentin mukaan kuitenkin aina tuomioistuin.

Pykälän 2 momentin mukaan menettelystä valvontaan määrätyn luovuttamiseksi Suo-

meen olisi voimassa mitä siitä EU-luovuttamislaisissa säädetään. Tällä tarkoitetaan muun ohella sitä, että toimivaltainen viranomainen olisi EU-luovuttamislain 54 §:n mukainen viranomainen eli syyttäjä.

Myöhempiä päätöksiä koskevia tilanteita on tarkemmin selostettu 18 artiklaa koskevis-
sa perusteluissa.

4 luku Erinäiset säännökset

13 §. Oikeus avustajaan ja puolustajaan. Pykälässä säädetäisiin rikoksesta epäillyn oikeudesta avustajaan ja puolustajaan. Pykälän 1 momentin mukaan rikoksesta epäillyllä olisi käyttää avustajaa. Vastaavanlainen säännös sisältyy eräisiin muihin rikosoikeudellista yhteistyötä koskevien puitepäätösten täytäntöönpanolakeihin.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin puolustajan määräämiseen soveltuvista säännöksistä. Sen mukaan puolustajan määräämiseen sovellettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 2 lukua. Käytännössä, jos rikoksesta epäillylle on määrätty puolustaja itse rikosasiaan, puolustajalla olisi oikeus toimia epäillyn avustajana myös nyt kyseessä olevassa menettelyssä. Momentin mukainen säännös koskisi muun muassa tilanteita, joissa puolustaja olisi määrättävä viran puolesta. Kansallisia rikosoikeudenkäyntejä vastaavasti rikoksesta epäillyn oikeusturvan voidaan katsoa edellyttävän puolustajan määräämistä tilanteessa, jossa hän ei esimerkiksi itse kykene puolustautumaan tai hänen valitsemansa henkilö ei täytä puolustajan vaatimuksia. Puolustajasta olisi myös muutoin voimassa mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa säädetään. Mainitun lain säännöksiä siten sovellettaisiin puolustajan kelpoisuusvaatimuksiin ja velvollisuuksiin muutoinkin. Tämä merkitsisi muun ohella sitä, että puolustajaksi määrättäisiin pääsääntöisesti asianajaja tai julkinen oikeusavustaja. Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa säädetään lisäksi tuomioistuimesta, joka määrää puolustajan sekä puolustajalle maksettavista palkkioista. Uuden esitutkintalain 4 luvun 10 § sisältää lisäksi säännökset oikeudesta käyttää avustajaa esitutkinnassa.

Tässä esityksessä ei ole pidetty tarkoituk-
senmukaisena sisällyttää täytäntöönpanola-

kiin säännöstä valvontaan määrätyn oikeudesta saada puolustaja ainoastaan siitä syystä, että hän sitä pyytää. Kuitenkin koska puitepäätöksen mukaisessa menettelyssä on kysymys tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättävien valvontatoimien tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, valvontaan määrätyllä olisi käytännössä oikeus saada puolustaja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 2 luvun 1 §:n nojalla.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa valvontaan määrätty on vieraassa valtiossa ja hänelle on siellä määrätty oikeusavustaja. Tällöin puolustajan määrääminen Suomessa edellyttäisi, että siihen on valvontaan määrätyn oikeusturvan kannalta erityisiä syitä. Puolustajan määräisi tällöin 14 §:n 1 momentissa tarkoitettu kärjäoikeus. Yleisesti tarve puolustajan määräämiseen ilmeneisi useimmiten lain 3 luvussa tarkoitetuissa tilanteissa eli silloin, kun Suomi on päätöksen tehnyt valtio. Ainoastaan poikkeuksellisesti puolustajan määräämiselle olisi perusteita silloin, kun kysymys on tilanteesta, jossa toisessa jäsenvaltiossa annettu valvontatoimia koskeva päätös lähetetään Suomeen tunnustettavaksi ja täytäntöön pantavaksi. Tämä johtuu siitä, että henkilö on tällöin määrätty valvontaan oikeudenkäyntivaltiossa, jolloin hänellä on ollut oikeus avustajaan asianomaisen valtion lainsäädännön mukaisesti. Kun kysymys on tilanteesta, jossa henkilölle ei ole määrätty toisessa jäsenvaltiossa avustajaa, olisi hänellä oikeus saada puolustaja Suomessa, jos oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 2 luvun edellytykset täyttyvät.

14 §. Muutoksenhaku. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin oikeudesta saattaa valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamista koskeva päätös kärjäoikeuden käsiteltäväksi. Tällöin kysymys olisi tilanteesta, jossa Suomi olisi täytäntöönpanovaltio. Toimivaltaisen kärjäoikeus olisi momentin mukaan se kärjäoikeus, jonka tuomiopiirissä toimiva kihlakunnansyyttäjä on tehnyt päätöksen tunnustamisesta. Valvontaan määrätyllä saataisi olla muutoksenhakuintressi erityisesti esimerkiksi silloin, kun Suomi on kieltäytynyt tunnustamasta valvontatoimia koskevaa päätöstä vedoten johonkin 15 artiklan sisäl-

tämään kieltäytymisperusteeseen. Muutoksenhakuintressi saataisi olla myös esimerkiksi silloin, kun valvontaan määrätty katsoo, että valvontatoimi on mukautettu vastoin 13 artiklassa säädettyjä edellytyksiä. Edelleen momentin mukaan kärjäoikeuden olisi viipymättä otettava asia käsiteltäväksi. Tämä voidaan katsoa olevan tarpeen, jotta asia saataisiin ratkaistua lainvoimaisesti mahdollisimman pian, koska on mahdollista, että rikoksesta epäilty on tutkintavankeudessa päätöksen tehneessä valtiossa. Lisäksi tulee ottaa huomioon 12 artiklan sisältämät säännökset valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamiseen soveltuvista määräajoista. Momentissa säädettäisiin lisäksi siitä, ettei kärjäoikeuden päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla. Säännöksellä on pyritty siihen, että asia saataisiin mahdollisimman pian lainvoimaisesti ratkaistua. Myös tässä yhteydessä huomioon tulee ottaa niin ikään se, että rikoksesta epäilty saattaa olla tutkintavankeudessa toisessa jäsenvaltiossa.

Muutoksenhausta 10 §:ssä tarkoitettuun tuomioistuimen päätökseen säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Tämä koskisi tilannetta, jossa Suomi on päätöksen tehnyt valtio. Tällöin muutoksenhakuun sovellettaisiin, mitä pakkokeinolaissa säädetään muutoksenhausta tuomioistuimen vangitsemista ja matkustuskieltoa koskevassa asiassa. Tällä viittauksella tarkoitettaisiin voimassa olevan pakkokeinolain 1 luvun 27 §:n 2 momentin ja 2 luvun 10 §:n 2 momentin mukaista kantelumenettelyä. Kantelu-oikeus sisältyy myös uuden pakkokeinolain 3 luvun 19 §:ään ja 5 luvun 12 §:ään. Momentissa säädetty menettely vastaisi parhaiten vastaavia kansallisia tilanteita. Tilanteessa, jossa kysymys olisi 10 §:n mukaisesta syyttäjän päätöksestä, olisi mahdollista saattaa päätös sen kärjäoikeuden käsiteltäväksi, jonka tuomiopiirissä päätöksen tehnyt syyttäjä toimii. Momentissa todettaisiin 1 momenttia vastaavasti, ettei kärjäoikeuden päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla. Käytännössä valvontaan määrätyllä ei olisi pääsääntöisesti muutoksenhakuintressiä tilanteissa, joissa puitepäätöksen mukaiseen menettelyyn on päätetty ryhtyä, koska edellytyksenä valvontatoimia koskevan päätöksen antamiselle on ollut hänen suostumuksensa. Toisaalta on mahdollista, että

valvontaan määrätty haluaisi kannella tai haakea muutosta siihen, että hänet on ylipäättään määrätty valvontaan. Tilanteessa, jossa puitepäätöksen mukaista menettelyä ei ole päätetty soveltaa, voisi rikoksesta epäilty vedota tähän päätökseen myös kannellessaan vangitsemispäätöksestä.

Pykälän 3 momentti sisältäisi käräjäoikeudessa noudatettavaa menettelyä koskevat säännökset. Sen mukaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettua asiaa käsittelemään sovellettaisiin, mitä vangitsemis- ja matkustuskieltoasian käsittelystä pakkokeinolaissa säädetään. Näin ollen asiaa käsittelemään sovellettaisiin muun muassa käräjäoikeuden kokoonpanoa, istuntopaikkaa ja vangitsemisvaatimuksen käsittelemistä koskevia pakkokeinolain säännöksiä. Myös rikoksesta epäillyn kuuleminen videoneuvottelun avulla mahdollistettaisiin pakkokeinolain säännösten mukaisesti. Puhe- ja videokokousten käyttämistä koskevien EU-säännösten soveltaminen on lisäksi mahdollistettu 19 artiklan 4 kohdassa. Näihin tilanteisiin soveltuvat säännökset sisältyvät voimassa olevan pakkokeinolain 1 lukuun sekä uuden pakkokeinolain 3 lukuun. Lisäksi uuden pakkokeinolain 5 luvun 11 § sisältää lisäksi säännöksen matkustuskieltoasian käsittelystä, jossa viitataan tiettyihin 3 luvun vangitsemisvaatimuksen tekemistä ja käsittelemistä koskeviin säännöksiin. Vaatimus rikoksesta epäillyn henkilökohtaisesta kuulemisesta istunnossa saattaa aiheuttaa käytännön ongelmia, koska on mahdollista, että hän on esimerkiksi tutkintavankeudessa toisessa jäsenvaltiossa. Tämän vuoksi momentissa säädettäisiin, ettei valvontaan määrätyn poissaolo estä asian ratkaisemista. Yleisesti muutoksenhakutilanteissa käräjäoikeus ei saisi tutkia sitä rikosasiaa, josta valvontaan määrätty epäillään.

15 §. Voimaantulo. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta. Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan 1 päivänä joulukuuta 2012, johon mennessä jäsenvaltioiden on puitepäätöksen 27 artiklan 1 kohdan mukaan toteutettava puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet. Lain soveltaminen kuitenkin edellyttäisi, että myös asianomainen toinen jäsenvaltio on pannut puitepäätöksen täytäntöön ja alkanut sitä soveltaa. Selvyyden vuoksi pykälän 2 momenttiin kir-

jattaisiin säännös siitä, että lakia voidaan soveltaa suhteessa sellaiseen jäsenvaltioon, joka on pannut puitepäätöksen täytäntöön.

2.2 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

2 §. Luovuttaminen kaksoisrangaistavuuden täytyessä. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin selvyyden vuoksi virke, jonka mukaan luovuttamisesta tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetussa laissa tarkoitettua valvontaan määrätyn luovuttamisesta säädetään mainitun lain 8 §:ssä. Säännöksellä pyrittäisiin selventämään sitä, että kun kysymys on täytäntöönpanolain mukaisesta tilanteesta, sovelletaan tilanteeseen täytäntöönpanolain valvontaan määrätyn luovuttamista koskevaa 8 §:ää. Mainitun säännöksen merkitys olisi edellä mainitun mukaisesti se, että luovuttamisen edellytyksenä ei tällöin olisi, että rikoksesta päätöksen tehneessä valtiossa on säädetty rangaistukseksi yli vuosi vankeutta. EU-luovuttamislain kaksoisrangaistavuutta koskevaan säännökseen ei ehdotuksella puututtaisi.

3 Puitepäätöksen nojalla tehtävät ilmoitukset

Ilmoittaessaan neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle puitepäätöksen 27 artiklan 2 kohdan mukaisesti puitepäätöksen veloitteiden saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, Suomi ilmoittaisi puitepäätöksen 6 artiklan 1 kohdassa edellytetyn mukaisesti, että tunnustamisesta päättävät viranomaiset olisivat täytäntöönpanolain 4 §:n mukaiset syyttäjät. Lisäksi Suomi ilmoittaisi, että toimivaltaisia viranomaisia Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio olisivat 10 §:n mukaisesti tuomioistuimet ja syyttäjät.

Suomi tekisi lisäksi puitepäätöksen 7 artiklan mukaisen ilmoituksen siitä, että oikeusministeriö toimisi viranomaisena, johon toi-

sen jäsenvaltion viranomainen voi ottaa yhteyttä valvontamääräykseen liittyvissä kysymyksissä.

Suomi tekisi myös puitepäätöksen 8 artiklan 2 kohtaan perustuvan ilmoituksen siitä, että Suomi valvoisi ainoastaan 8 artiklan 1 kohdan mukaisia valvontatoimia.

Lisäksi Suomi tekisi puitepäätöksen 9 artiklan 4 kohdan mukaisen ilmoituksen niistä edellytyksistä, joiden täyttyessä valvontatoimia koskeva päätös voidaan lähettää Suomeen tunnustamisesta päättävän viranomaisen suostumuksella 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Ilmoitukseen kirjattaisiin täytäntöönpanolain 3 §:n 2 momentin mukainen edellytys siitä, että suostumus voidaan antaa, jos valvontaan määrätty on pyytänyt valvonnan järjestämistä Suomessa ja se olisi hänen henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn takia perusteltua.

Edelleen Suomi antaisi puitepäätöksen 24 artiklassa tarkoitetun ilmoituksen niistä kielistä, joilla tehtyjä täytäntöönpanopyyntöjä se hyväksyy. Suomi ilmoittaisi hyväksyvänsä täytäntöönpanolain 7 §:n mukaisesti suomen, ruotsin tai englannin kielellä toimitetun todistuksen. Se voisi hyväksyä myös muulla kielellä toimitetun todistuksen, jos sen hyväksymiselle ei ole muutoin estettä.

4 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan puitepäätöksen täytäntöönpanoajan päättyessä eli 1 päivänä joulukuuta 2012. Lain soveltaminen kuitenkin edellä esitetyn mukaisesti edellyttäisi, että myös asianomainen toinen jäsenvaltio on pannut puitepäätöksen täytäntöön ja alkanut sitä soveltaa. Myös EU-luovuttamislakiin ehdotetun muutoksen ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 2012.

5 Suhde perustuslakiin ja sääätämisyjärjestys

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 18/2003 vp todennut, että puitepäätös on sellainen kansainvälinen velvoite, jonka käsittelyjärjestys määräytyy perustuslain 95 §:n 2 momentin mukaan. Lisäksi perus-

tuslakivaliokunta on sakko- ja konfiskaatiopuitepäätösten yhteydessä katsonut, että sekamuotoisen täytäntöönpanotekniikan käyttämiselle ei sinänsä ole valtiosääntöoikeudellista estettä (PeVL 50/2006 vp ja PeVL 23/2007 vp). Tekniikan käyttäminen edellyttää kuitenkin, että puitepäätöksen säännökset ovat yksityiskohtaisia ja tarkkoja ja että ehdotettu sääntelykokonaisuus täyttää täytäntöönpanosääntelylle asetettavat yleiset vaatimukset perusoikeuksia koskevan sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta samoin kuin hyvästä lainkirjoittamistavasta. Lakivaliokunta on mietinnöissään LaVM 7/2010 ja LaVM 4/2011 viitannut mainittuihin perustuslakivaliokunnan lausuntoihin ja katsonut, että sekamuotoiseen täytäntöönpanotapaan tulisi turvautua harkitusti. Tässä esityksessä tarkoitettu puitepäätös on siinä määrin yksityiskohtainen ja tarkka, että täydentävän sääntelyn tarve on vähäinen. Myös muutoin puitepäätöksen sekä ehdotetun täytäntöönpanolain voidaan katsoa täyttävän edellä selostetut puitepäätösten sekamuotoisella täytäntöönpanotavalle asetetut reunaehdot.

Valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta kieltäytymistä koskevia tilanteita on arvioitava säätämisyjärjestyksen kannalta. Puitepäätöksen viittauksesta velvollisuuteen kunnioittaa unionisopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia perusperiaatteita seuraa, ettei estettä ole kieltäytyä tunnustamasta ja panemasta täytäntöön valvontatoimia koskevaa päätöstä, jos poikkeuksellisesti olisi syytä epäillä, että päätöksen tunnustaminen ja täytäntöönpano olisi vastoin Suomen oikeusjärjestelmän perusperiaatteita tai valvontaan määrätyn oikeusturvaa olisi olennaisesti loukattu.

Perustuslain 21 §:ssä edellytetyn oikeusturvan sekä hyvän hallinnon kannalta keskeisiä ovat ehdotetun täytäntöönpanolain säännökset oikeudesta avustajaan sekä muutoksenhauoikeudesta.

Täytäntöönpanolakiin ja EU-luovuttamislakiin ehdotettavilla säännöksillä ei puututa luovuttamisen edellytyksiin sellaisella tavalla, jolla olisi merkitystä perustuslain 9 §:n 3 tai 4 momentin kannalta. Ehdotettavilla säännöksillä ei myöskään puututa

luovuttamistilanteisiin soveltuviin kaksoisrangaistavuutta koskeviin edellytyksiin.

Lakiehdotukset eivät sisällä perustuslain kannalta ongelmallisia säännöksiä. Ehdotukset voidaan näin ollen käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Puitepäätöksen täytäntöönpano

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta valvontatoimia koskeviin päätöksiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tutkintavankeuden vaihtoehtona tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2009/829/YOS, jäljempänä puitepäätös, lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei tästä laista muuta johdu.

2 §

Soveltamisala

Tämän lain ja puitepäätöksen mukaisesti:

1) tunnustetaan ja pannaan Suomessa täytäntöön toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa Suomeen tehty puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valvontatoimia koskeva päätös ja toteutetaan muut puitepäätöksessä tarkoitettut toimenpiteet; sekä

2) lähetetään toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon tunnustettavaksi ja täytäntöön-

pantavaksi lain 9 §:ssä tarkoitettu Suomessa tehty valvontatoimia koskeva päätös.

2 luku

Toisessa jäsenvaltiossa tehdyn valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustaminen ja täytäntöönpano Suomessa

3 §

Edellytykset päätöksen vastaanottamiselle

Valvontatoimia koskeva päätös vastaanotetaan tunnustettavaksi ja pantavaksi täytäntöön Suomessa, jos:

1) valvontaan määrätyllä on pysyvä asuinpaikka Suomessa; ja

2) valvontaan määrätty suostuu valvonnan järjestämiseen Suomessa.

Jos valvontaan määrätyllä ei ole pysyvää asuinpaikkaa Suomessa, valvontatoimia koskeva päätös voidaan vastaanottaa tunnustamisesta päättävän viranomaisen suostumuksella. Suostumus voidaan antaa, jos valvontaan määrätty on pyytänyt valvonnan järjestämistä Suomessa ja se on valvontaan määrätyn henkilön henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn takia perusteltua.

4 §

Tunnustamisesta ja mukauttamisesta päättävät viranomaiset

Valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta päättää:

1) Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva kihlakunnansyyttäjä, jos valvonta on tarkoitus järjestää Helsingin tai Kouvolan hovioikeuden tuomiopiirin alueella;

2) Pohjois-Savon käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva kihlakunnansyyttäjä, jos valvonta on tarkoitus järjestää Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiirin alueella;

3) Oulun käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva kihlakunnansyyttäjä, jos valvonta on tarkoitus järjestää Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiirin alueella;

4) Pirkanmaan käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva kihlakunnansyyttäjä, jos valvonta on tarkoitus järjestää Turun tai Vaasan hovioikeuden tuomiopiirin alueella.

Valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta voi päättää mikä tahansa 1 momentissa mainittu syyttäjä riippumatta siitä, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella valvonta on tarkoitus järjestää, jos tätä on valvontatoimia koskevan päätöksen täytäntöönpanon kannalta tai muusta erityisestä syystä pidettävä tarkoituksenmukaisena.

Tunnustamisesta päättävällä viranomaisella on toimivalta päättää myös valvontatoimien mukauttamisesta.

Tunnustamisesta päättävä viranomainen voi tehdä tässä pykälässä tarkoitetun päätöksen neuvoteltuaan asiasta sen poliisilaitoksen kanssa, jonka toimialueella valvonta on tarkoitus järjestää.

5 §

Valvontatoimia koskevan päätöksen täytäntöönpano

Kun päätös valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta on tehty, valvonnan toteuttamisesta huolehtii poliisi.

Valvonnan kestosta on soveltuvin osin voimassa, mitä pakkokeinolaissa (450/1987) säädetään matkustuskiellon voimassaolosta ja kumoamisesta. Valvonnan kestoa voidaan

päätöksen tehneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä pidentää. Päätöksen pidentämisestä tekee 14 §:n 1 momentissa tarkoitettu tuomioistuin tunnustamisesta päättävän viranomaisen esityksestä.

6 §

Kaksoisrangaistavuus

Jos valvontatoimia koskeva päätös liittyy puitepäätöksen 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun tekoon, valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisen edellytyksenä ei ole, että teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos.

Jos valvontatoimia koskeva päätös liittyy muuhun kuin 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun tekoon, päätöksen tunnustaminen ja täytäntöönpano Suomessa edellyttää, että teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos.

7 §

Kielet ja käännökset

Puitepäätöksen 10 artiklassa tarkoitettu todistus hyväksytään, jos se on tehty suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitetty käännös jollekin näistä kielistä. Tunnustamisesta päättävä viranomainen voi hyväksyä myös muulla kielellä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä.

Valvontaan määrättyllä on oikeus saada tieto asiassa tehdyistä päätöksistä ymmärtämälleen kielellä.

8 §

Valvontaan määrätyn luovuttaminen

Jos valvontaan määrätty pyydetään luovuttavaksi jäsenvaltioon, jossa valvontatoimia koskeva päätös on tehty, luovuttamiseen sovelletaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettua lakia (1286/2003). Luovuttamispyyntöön suostuminen ei kuitenkaan edellytä, että pyynnön

perusteena olevasta teosta pyynnön esittäneen jäsenvaltion laissa säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuoden vapausrangaistus.

3 luku

Valvontatoimia koskevan päätöksen tekeminen ja lähettäminen Suomesta toiseen jäsenvaltioon

9 §

Päätöksen tekeminen ja lähettäminen toiseen jäsenvaltioon

Valvontatoimia koskeva päätös voidaan tehdä ja lähettää toiseen jäsenvaltioon, jos pakkokeinolain mukaiset matkustuskieltoa koskevat edellytykset täyttyvät ja epäillyllä on pysyvä asuinpaikka toisessa jäsenvaltiossa tai kyse on puitepäätöksen 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettusta jäsenvaltiosta. Edellytyksenä on lisäksi, että valvonnan järjestämistä toisessa jäsenvaltiossa voidaan valvontaan määrätyn henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn vuoksi pitää perusteltuina ja hän on suostunut siihen, että valvonta järjestetään kyseisessä jäsenvaltiossa. Valvontatoimia koskevan päätöksen sisällöstä on soveltuvin osin voimassa, mitä matkustuskiellosta säädetään.

Valvontaan määrätty määrätään matkustuskieltoon siihen asti, kunnes toisessa jäsenvaltiossa tehty tunnustamista koskeva päätös tai tieto siitä on saatu ja annettu valvontaan määrätylle tiedoksi. Tiedoksiantoon sovelletaan haasteen tiedoksiannosta rikosasioissa annettuja säännöksiä. Jos matkustuskieltoa ei voida pitää riittävänä valvontatoimia koskevan päätöksen täytäntöönpanon turvaamiseksi, voidaan valvontaan määrätty tuoksi ajaksi vangita, jos pakkokeinolain mukaiset vangitsemisen edellytykset täyttyvät.

10 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Pakkokeinolaissa tarkoitettua vangitsemisvaatimusta käsittelevä tuomioistuin on toimivaltainen tekemään valvontatoimia koskevan

päätöksen ja lähettämään sen toiseen jäsenvaltioon. Jos henkilöä ei esitetä vangittavaksi, toimivalta on asianomaiseen rikosasiaan määrättyllä syyttäjällä.

11 §

Kielet ja käännökset

Valvontatoimia koskevan päätöksen tehnyt viranomainen huolehtii puitepäätöksen 10 artiklassa tarkoitetun todistuksen kääntämisestä täytäntöönpanovaltion hyväksymälle kielelle.

12 §

Toimivalta tehdä myöhempiä päätöksiä

Valvontatoimia koskevan päätöksen ehtojen rikkomisen seurauksista ja muista puitepäätöksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteistä päättää valvontatoimia koskevan päätöksen tehnyt viranomainen. Valvontaan määrätyn vangitsemisesta päättää kuitenkin tuomioistuin.

Menettelyyn valvontaan määrätyn luovuttamiseksi Suomeen sovelletaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettua lakia.

4 luku

Erinäiset säännökset

13 §

Oikeus avustajaan ja puolustajaan

Rikoksesta epäillyllä on oikeus käyttää avustajaa.

Puolustajan määräämiseen sovelletaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 lukua.

Jos valvontaan määrätty on vieraassa valtiossa ja hänelle on siellä määrätty oikeusavustaja, puolustajan määrääminen edellyttää, että siihen on valvontaan määrätyn oikeusturvan kannalta erityisiä syitä. Puolustajan määrää

tällöin 14 §:n 1 momentin mukainen käräjäoikeus.

14 §

Muutoksenhaku

Valvontaan määrätty voi saattaa valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta tehdyn päätöksen sen käräjäoikeuden käsiteltäväksi, jonka tuomiopiirissä toimiva kihlakunnansyyttäjä on tehnyt päätöksen tunnustamisesta. Käräjäoikeuden on viipymättä otettava asia käsiteltäväksi. Käräjäoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhakuun 10 §:ssä tarkoitettuun tuomioistuimen päätökseen sovelletaan, mitä pakkokeinolaissa säädetään muutoksenhausta tuomioistuimen päätökseen vangitsemista ja matkustuskieltoa koskevassa asiassa. Syyttä-

jän 10 §:n nojalla tekemän päätöksen voi saattaa sen käräjäoikeuden käsiteltäväksi, jonka tuomiopiirissä päätöksen tehnyt syyttäjä toimii. Käräjäoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen asian käsittelyyn sovelletaan, mitä vangitsemis- ja matkustuskieltoasian käsittelystä pakkokeinolaissa säädetään. Valvontaan määrätyn poissaolo ei estä asian ratkaisua.

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Lakia sovelletaan suhteessa sellaiseen jäsenvaltioon, joka on pannut puitepäätöksen täytäntöön.

2.

Laki**rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003) 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 §

Luovuttaminen kaksoisrangaistavuuden täytyessä

Luovuttamiseen suostutaan, jos pyynnön perusteena olevasta teosta pyynnön esittäneen jäsenvaltion laissa säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuoden vapausrangaistus ja teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos. Tutkintavankeuden vaihtoehtona mää-

rättyjä valvontatoimia koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetussa laissa (/) tarkoitetun valvontaan määrätyn luovuttamisesta säädetään mainitun lain 8 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____ .

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 2012

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Oikeusministeri *Anna-Maja Henriksson*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

2.

Laki

rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003) 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Luovuttaminen kaksoisrangaistavuuden täytyessä

Luovuttaminen kaksoisrangaistavuuden täytyessä

Luovuttamiseen suostutaan, jos pyynnön perusteena olevasta teosta pyynnön esittäneen jäsenvaltion laissa säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuoden vapausrangaistus ja teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos.

Luovuttamiseen suostutaan, jos pyynnön perusteena olevasta teosta pyynnön esittäneen jäsenvaltion laissa säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuoden vapausrangaistus ja teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos. *Tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetussa laissa (/) tarkoitetun valvontaan määrätyn luovuttamisesta säädetään mainitun lain 8 §:ssä.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

III

(Euroopan unionista tehtyä sopimusta soveltamalla annetut säädökset)

EUROOPAN UNIONISTA TEHDYN SOPIMUKSEN VI OSASTOA
SOVELTAMALLA ANNETUT SÄÄDÖKSET

NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS 2009/829/YOS,

tehty 23 päivänä lokakuuta 2009,

vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta valvontatoimia koskeviin päätöksiin
Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tutkintavankeuden vaihtoehtona

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 31 artiklan 1 kohdan a ja c alakohdan sekä 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽¹⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unioni on asettanut tavoitteekseen pitää yllä ja kehittää vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta.
- (2) Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoon-tuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien ja erityisesti niiden 36 kohdan mukaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta olisi sovellettava ennen oikeudenkäyntiä annettaviin määräyksiin. Valvontatoimien vastavuoroista tunnustamista käsitellään vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanoa rikosasioissa koskevan toimenpideohjelman toimenpiteessä 10.
- (3) Tässä puitepäätöksessä säädetyillä toimenpiteillä olisi pyrittävä lisäämään suuren yleisön suojelua niin, että yhdessä jäsenvaltiossa asuvan mutta rikosoikeudenkäynnin kohteena toisessa valtiossa olevan henkilön asuinpaik-kavaltion viranomaiset voivat valvoa kyseistä henkilöä odotettaessa oikeudenkäyntiä. Näin ollen tämän puitepäätöksen tavoitteena on vastaajan liikkeiden seuranta ottaen

huomioon ylivoimaisen tärkeä tavoite suojella suurta yleisöä ja riski, joka yleisölle aiheutuu nykyisestä järjestelmästä, joka tarjoaa vain kaksi vaihtoehtoa: tutkintavankeuden tai valvomattoman liikkumisen. Toimenpiteillä vahvistetaan näin ollen lainkuuliaisten kansalaisten oikeutta turvalliseen elämään.

- (4) Tässä puitepäätöksessä edellytetyillä toimenpiteillä olisi myös pyrittävä vahvistamaan oikeutta vapauteen ja syyttömyysolettamaa kaikkialla Euroopan unionissa sekä varmistamaan jäsenvaltioiden välinen yhteistyö tilanteissa, joissa henkilöön sovelletaan velvoitteita tai valvontatoimia ennen tuomioistuimen päätöstä. Tästä syystä tämän puitepäätöksen tavoitteena on edistää, kun se on tarkoituksenmukaista, ilman vapaudenmenetystä toteutettavien toimien käyttöä tutkintavankeuden vaihtoehtona, myös tapauksissa, joissa asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla ei ole voitu määrätä tutkintavankeutta ensi vaiheessa.
- (5) Rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevien henkilöiden vangitsemiseen liittyy riski siitä, että henkilöitä kohdellaan eri tavoin sen mukaan, asuvatko he oikeudenkäyntivaltiossa vai eivät: epäilty, joka ei asu oikeudenkäyntivaltiossa, saattaa ennen oikeudenkäyntiä joutua tutkintavankeuteen, vaikka vastaavassa tilanteessa kyseisessä valtiossa asuva ei joutuisi. Euroopan yhteisellä oikeusalueella, jossa ei ole sisärajoja, on tarpeen toteuttaa toimia sen varmistamiseksi, että rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevaa henkilöä, joka ei asu oikeudenkäyntivaltiossa, ei kohdella eri tavoin kuin oikeudenkäyntivaltiossa asuvaa rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevaa henkilöä.
- (6) Todistuksessa, joka olisi toimitettava yhdessä valvontatoimia koskevan päätöksen kanssa täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, olisi ilmoitettava osoite, jossa asianomainen henkilö oleskelee täytäntöönpanovaltiossa, sekä kaikki muut asiaan liittyvät tiedot, jotka voisivat helpottaa valvontatoimien seuranta täytäntöönpanovaltiossa.

⁽¹⁾ Lausuntoa ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä.

- (7) Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen olisi ilmoitettava päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisesta enimmäisajasta, jona valvontatoimia voidaan seurata täytäntöönpanovaltiossa. Jäsenvaltioissa, joissa valvontatoimet on uusittava määräajoin, tämä enimmäisaika tarkoittaa kokonaisaikaa, jonka jälkeen valvontatoimia ei lain mukaan ole enää mahdollista uusia.
- (8) Valvontatoimien seurannan jatkamisen tarpeellisuuden vahvistamista koskevan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnön ei tulisi vaikuttaa päätöksen tehneen valtion lainsäädäntöön, jota sovelletaan päätöksen valvontatoimia koskevan päätöksen uusimisesta, tarkistamisesta ja peruuttamisesta. Vahvistamista koskeva pyyntö ei saa velvoittaa päätöksen tehneen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista tekemään uutta päätöstä valvontatoimien seurannan jatkamisesta.
- (9) Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella tulisi olla toimivalta tehdä kaikki myöhemmät päätökset, jotka liittyvät valvontatoimia koskevaan päätökseen tutkintavankeuden määrääminen mukaan lukien. Tukintavankeus voitaisiin määrätä erityisesti, jos henkilö on rikkonut valvontatoimia tai ei ole noudattanut rikosoikeudellisen menettelyn aikana kuulusteluihin tai oikeudenkäyntiin saapumista koskevaa kutsua.
- (10) Jotta vältettäisiin tarpeettomat kustannukset ja hankaludet, joita rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevan henkilön siirtäminen kuulusteluja tai oikeudenkäyntiä varten saattaa aiheuttaa, jäsenvaltioiden olisi sallittava käyttää puhelin- ja videokokouksia.
- (11) Kun se on tarkoituksenmukaista, voitaisiin käyttää sähköistä seuranta valvontatoimien seuraamiseksi kansallisen lainsäädännön ja kansallisten menettelyjen mukaisesti.
- (12) Puitepäätöksen olisi mahdollistettava asianomaista henkilöä koskevien valvontatoimien seuraaminen täytäntöönpanovaltiossa. Jos asianomainen henkilö ei palaa päätöksen tehneeseen valtioon vapaaehtoisesti, hänet voidaan luovuttaa päätöksen tehneelle valtiolle eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13 päivänä kesäkuuta 2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS⁽¹⁾, jäljempänä 'eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä tehty puitepäätös', mukaisesti.
- (13) Vaikka tämä puitepäätös kattaa kaikki rikokset eikä rajoitu tiettyihin rikoslajeihin tai tietyn tasoihin rikoksiin, valvontatoimia olisi yleisesti ottaen sovellettava vähemmän vakavien rikosten ollessa kyseessä. Näin ollen eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä tehdyn puitepäätöksen kaikkia säännöksiä, 2 artiklan 1 kohtaa lukuun ottamatta, olisi sovellettava tilanteessa, joissa täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on päätettävä asianomaisen henkilön luovuttamisesta. Tästä johtuen myös eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä tehdyn puitepäätöksen 5 artiklan 2 ja 3 kohtaa olisi sovellettava kyseisessä tilanteessa.
- (14) Tämä puitepäätös ei sisällä säännöksiä kuluista, jotka aiheutuvat asianomaisen henkilön matkasta täytäntöönpanovaltion ja päätöksen tehneen valtion välillä valvontatoimien seurantaan liittyen tai tämän matkasta kuultavaksi syntyneisiin kuluihin. Erityisesti päätöksen tehneen valtion mahdollisuudesta kattaa nämä kustannukset kokonaan tai osittain säännellään kansallisissa lainsäädännössä.
- (15) Jäsenvaltiot itse eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän puitepäätöksen tavoitetta, joka on rikosoikeudellisen menettelyn aikana toteutettavien valvontatoimien vastavuoroinen tunnustaminen, vaan se voidaan sen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa tarkoitettun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Viimeksi mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä puitepäätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.
- (16) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan erityisesti Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa tunnustettuja periaatteita, jotka sisältyvät Euroopan unionin perusoikeuskirjaan. Tätä puitepäätöstä ei olisi miltei osin tulkittava siten, että se estäisi kieltäytymästä valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta, jos on objektiivisia viitteitä siitä, että se on annettu henkilön rankaisemiseksi hänen sukupuolensa, rotunsa, uskontonsa, etnisen alkuperänsä, kansallisuutensa, kielensä, poliittisten mielipiteidensä tai sukupuolisen suuntautumisensa perusteella tai että jokin näistä syistä voisi vaikuttaa haitallisesti hänen asemaansa.
- (17) Tämä puitepäätös ei saisi estää jäsenvaltiota soveltamasta perustuslaillisia säännöksiään, jotka koskevat oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, yhdistymisvapautta, lehdistönvapautta, ilmaisunvapautta muissa tiedotusvälineissä ja uskonnonvapautta.
- (18) Tämän puitepäätöksen säännöksiä olisi sovellettava yhdenmukaisesti Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 18 artiklassa määrätyn oikeuden kanssa, jonka mukaan unionin kansalaiset voivat liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella.

⁽¹⁾ EYVL L 190, 18.7.2002, s. 1.

(19) Tämän puitepäättöksen täytäntöönpanon yhteydessä käsiteltävät henkilötiedot olisi suojattava rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisesta 27 päivänä marraskuuta 2008 tehdyn neuvoston puitepäättöksen 2008/977/YOS⁽¹⁾ ja kaikkien jäsenvaltioiden ratifioidussa, yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä 28 päivänä tammikuuta 1981 tehdyssä Euroopan neuvoston yleissopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti,

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTTÖKSEN:

1 artikla

Kohde

Tässä puitepäättöksessä vahvistetaan säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltio tunnustaa toisessa jäsenvaltiossa annetun valvontatoimia koskevan päätöksen tutkintavankeuden vaihtoehtona, seuraava määrättyjä luonnollista henkilöä koskevia valvontatoimia ja luovuttaa kyseisen henkilön päätöksen tehneelle valtiolle, jos toimenpiteitä rikotaan.

2 artikla

Tavoitteet

1. Tämän puitepäättöksen tavoitteena on

- varmistaa asianmukainen oikeuskäsittely ja erityisesti varmistaa, että asianomainen henkilö on tavoitettavissa vastatakseen oikeudenkäynnissä;
- edistää, kun se on tarkoituksenmukaista, rikosoikeudellisten menettelyjen aikana ilman vapaudenmenetystä toteutettavien toimien käyttöä niiden henkilöiden osalta, jotka eivät asu oikeudenkäyntijäsenvaltiossa;
- parantaa uhrien ja suuren yleisön suojelua.

2. Tämä puitepäättös ei anna henkilölle minkäänlaista oikeutta rikosoikeudellisen menettelyn aikana ilman vapaudenmenetystä toteutettavien toimien käyttöön tutkintavankeuden vaihtoehtona. Tähän asiaan sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä ja menettelyjä, jossa rikosoikeudellinen menettely on käynnissä.

3 artikla

Yleisen järjestyksen ja sisäisen turvallisuuden suojaaminen

Tämä puitepäättös ei vaikuta niiden velvollisuuksien täyttämiseen, joita jäsenvaltioilla on uhrien, suuren yleisön sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 33 artiklan mukaisesti.

(¹) EUVL L 350, 30.12.2008, s. 60.

4 artikla

Määritelmät

Tässä puitepäättöksessä tarkoitetaan

- 'valvontatoimia koskevalla päätöksellä' päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen täytäntöönpanokelpoista päätöstä, joka on tehty kyseisen valtion kansallisen lainsäädännön ja menettelyjen mukaisesti rikosoikeudellisen menettelyn aikana ja jolla luonnolliselle henkilölle määrätään tutkintavankeuden vaihtoehtona yksi tai useampi valvontatoimi;
- 'valvontatoimilla' velvoitteita ja käskyjä, joita luonnolliselle henkilölle määrätään päätöksen tehneen valtion kansallisen lainsäädännön ja menettelyjen mukaisesti;
- 'päättöksen tehneellä' valtiolla jäsenvaltiota, jossa valvontatoimia koskeva päätös on tehty;
- 'täytäntöönpanovaltiolla' jäsenvaltiota, jossa valvontatoimia seurataan.

5 artikla

Perusoikeudet

Tämä puitepäättös ei aiheuta muutoksia velvoitteeseen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia peruseriaatteita.

6 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen

1. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle, mikä oikeusviranomainen on tai mitkä oikeusviranomaiset ovat kansallisen lainsäädännön nojalla toimivaltaisia toimimaan tämän puitepäättöksen mukaisesti silloin, kun kyseinen jäsenvaltio on päätöksen tehnyt valtio tai täytäntöönpanovaltio.

2. Poikkeuksena 1 kohtaan ja rajoittamatta 3 kohdan soveltamista jäsenvaltiot voivat nimetä muita kuin oikeusviranomaisia tämän puitepäättöksen mukaisten päätösten tekemiseen toimivaltaisiksi viranomaisiksi edellyttäen, että kyseisillä viranomaisilla on kansallisen lain ja kansallisten menettelyjen nojalla toimivalta tehdä vastaavanluonteisia päätöksiä.

3. Jäljempänä 18 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettun päätöksen tekee toimivaltainen oikeusviranomainen.

4. Neuvoston pääsihteeristö saattaa saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

7 artikla

Keskusviranomaiseen turvautuminen

. Kukin jäsenvaltio voi nimetä keskusviranomaisen tai, jos en oikeusjärjestelmä sitä edellyttää, useamman kuin yhden keskusviranomaisen avustamaan sen toimivaltaisia viranomaisia.

. Jäsenvaltio voi, jos sen sisäisen oikeudellisen järjestelmän akenne sitä edellyttää, antaa keskusviranomaisensa tai keskusviranomaisensa tehtäväksi valvontatoimenpiteitä koskevien päästöjen ja 10 artiklassa tarkoitettujen todistusten sekä kaiken muun niihin liittyvän virallisen kirjeenvaihdon hallinnollisen lähtämisen ja vastaanottamisen. Näin ollen kaikki toimivaltaisen viranomaisten väliset viestit, kuulemiset, tietojenvaihdot, tieustelut ja ilmoitukset voidaan tapauksen mukaan käsitellä asinomaisten jäsenvaltion keskusviranomaisen tai keskusviranomaisten avustuksella.

. Jäsenvaltiot, jotka haluavat käyttää tässä artiklassa tarkoitettua mahdollisuutta, toimittavat nimettyä keskusviranomaisia tai nimettyjä keskusviranomaisia koskevat tiedot neuvoston pääsihteeriin. Nämä tiedot sitovat päätöksen tehneen jäsenvaltion kaikkia viranomaisia.

8 artikla

Valvontatoimet

. Tätä puitepäästöä sovelletaan seuraaviin valvontatoimiin:

-) henkilön velvollisuus ilmoittaa asuinpaikan muutokset täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, erityisesti rikosoikeudellisen menettelyn aikana kuulusteluihin tai oikeudenkäyntiin saapumista koskevien kutsujen vastaanottamista varten;
-) velvollisuus olla saapumatta tietyille paikkakunnille, tiettyihin paikkoihin tai määritellyille alueille päätöksen tehneessä tai täytäntöönpanovaltiossa;
-) velvollisuus pysyä tietyssä paikassa, kun asianmukaista tiettyinä aikoina;
-) velvollisuus, joka sisältää rajoituksia täytäntöönpanovaltion alueelta poistumiseen;
-) velvollisuus ilmoittautua tiettyinä aikoina tietyille viranomaiselle;
-) velvollisuus välttää yhteyksiä tiettyihin henkilöihin, jotka liittyvät väitettyyn rikokseen tai väitettyihin rikoksiin.

2. Kunkin jäsenvaltion on saattaessaan tämän puitepäästökseen osaksi kansallista lainsäädäntöään tai myöhemmässä vaiheessa ilmoitettava neuvoston pääsihteeriin, mitä valvontatoimia se on valmis seuraamaan 1 kohdassa tarkoitettujen lisäksi. Nämä toimet voivat koskea erityisesti

- a) velvollisuutta pidäytyä tietyistä toimista, jotka liittyvät väitettyyn rikokseen tai väitettyihin rikoksiin, mihin voi sisältyä määrätyn ammatin harjoittaminen tai määrättyllä alalla toimiminen;
- b) velvollisuutta olla kuljettamatta ajoneuvoa;
- c) velvollisuutta tallettaa tietty rahasumma tai antaa muunlainen takaus, joka voidaan joko maksaa tai antaa tietyissä erissä tai välittömästi kokonaisuudessaan;
- d) velvollisuus osallistua hoitoon tai vieroitukseen;
- e) velvollisuus välttää yhteyksiä tiettyihin esineisiin, jotka liittyvät väitettyyn rikokseen tai väitettyihin rikoksiin.

3. Neuvoston pääsihteeriin saattaa tämän artiklan nojalla saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

9 artikla

Siihen jäsenvaltioon liittyvät perusteet, johon valvontatoimia koskeva päätös voidaan lähettää

1. Tapauksissa, joissa henkilö saatuaan tiedon asianomaisista toimenpiteistä suostuu palaamaan jäsenvaltioon, jossa hänen laillinen vakinainen asuinpaikkansa on, valvontatoimia koskeva päätös voidaan lähettää tämän valtion toimivaltaiselle viranomaiselle.
2. Päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen voi henkilön pyynnöstä lähettää valvontatoimia koskevan päätöksen jonkin muun kuin sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa henkilön laillinen vakinainen asuinpaikka on, edellyttäen että viimeksi mainittu viranomainen on antanut lähettämiseen suostumuksensa.
3. Jäsenvaltioiden on pannesaan tätä puitepäästöä täytäntöön määrättävä, millä edellytyksillä niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa suostumuksensa valvontatoimia koskevan päätöksen lähettämiseen 2 kohdan mukaisissa tapauksissa.
4. Kunkin jäsenvaltion on tehtävä ilmoitus neuvoston pääsihteeriin 3 kohdan nojalla tehdystä määräyksestä. Jäsenvaltiot voivat muuttaa ilmoitusta milloin tahansa. Neuvoston pääsihteeriin saattaa saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

10 artikla

Valvontatoimia koskevan päätöksen ja todistuksen lähettämismenettely

1. Kun päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen 9 artiklan 1 tai 2 kohtaa sovellettaessa lähettää valvontatoimia koskevan päätöksen toiselle jäsenvaltiolle, sen on varmistettava, että sen mukana on todistus, jonka vakiomalli on esitetty liitteessä I.

2. Päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen lähettää valvontatoimia koskevan päätöksen tai sen oikeaksi todistetun jäljennöksen sekä todistuksen suoraan täytäntöönpanovaltion viranomaiselle sellaisella tavalla, josta jää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanovaltio voi todeta niiden aitouden. Valvontatoimia koskevan päätöksen alkuperäiskappale tai sen oikeaksi todistettu jäljennös ja alkuperäinen todistus on lähetettävä täytäntöönpanovaltiolle tämän sitä vaatiessa. Kaikki virallinen yhteydenpito tapahtuu niin ikään suoraan mainittujen toimivaltaisten viranomaisten välillä.

3. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on allekirjoitettava todistus ja vahvistettava sen sisältö oikeaksi.

4. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus saa sisältää, edellä 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimien lisäksi, vain sellaisia toimia, jotka täytäntöönpanovaltio on 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoittanut.

5. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava

a) soveltuviissa tapauksissa valvontatoimia koskevan päätöksen soveltamisaika ja onko kyseisen päätöksen uusiminen mahdollista;

ja

b) suuntaa-antavasti, kuinka kauan se arvioi valvontatoimien väliaikaista seurantaan todennäköisesti tarvittavan, ottaen huomioon kaikki tapauksen olosuhteet, jotka ovat tiedossa valvontatoimia koskevan päätöksen lähettämisaikana.

6. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä valvontatoimia koskeva päätös ja todistus vain yhteen täytäntöönpanovaltioon kerrallaan.

7. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei ole päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tiedossa, viimeksi mainitun on suoritettava kaikki tarvittavat tiedustelut, myös Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta 29 päivänä kesäkuuta 1998 hyväksytyllä neuvoston yhteisellä toiminnalla 98/428/YOS (1) perustetun Euroopan oikeudellisen

verkoston yhteysviranomaisten kautta, saadakseen tiedot täytäntöönpanovaltiolta.

8. Jos valvontatoimia koskevan päätöksen ja todistuksen vastaanottavalla täytäntöönpanovaltion viranomaisella ei ole toimivaltaa tunnustaa kyseistä päätöstä, tämän viranomaisen on viran puolesta lähetettävä kyseinen päätös ja todistus toimivaltaiselle viranomaiselle.

11 artikla

Toimivalta seurata valvontatoimia

1. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella on toimivalta seurata valvontatoimia siihen saakka, kunnes täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on tunnustanut sille toimitetun valvontatoimia koskevan päätöksen ja ilmoittanut päätöksen tehneelle valtiolle tunnustamisesta.

2. Jos valvontatoimien seuranta koskeva toimivalta on siirretty täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, tämä toimivalta palautuu takaisin päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle,

a) kun kyseinen henkilö on muuttanut laillisen vakinaisen asuinpaikkansa muuhun valtioon kuin täytäntöönpanovaltioon;

b) kun päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen on ilmoittanut 13 artiklan 3 kohdan mukaisesti 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua todistuksen peruuttamisesta täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle;

c) kun päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen on mukauttanut valvontatoimia ja täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on 18 artiklan 4 kohdan b alakohdan mukaisesti kieltäytynyt seuraamasta näitä mukautettuja valvontatoimia, koska ne eivät ole 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valvontatoimia ja/tai asianomaisen täytäntöönpanovaltion 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoittamia toimia;

d) kun 20 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu aika on päättynyt;

e) jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on päättänyt lopettaa valvontatoimien seuraamisen ja on ilmoittanut asiasta päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle soveltaessaan 23 artiklaa.

3. Edellä olevassa 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa päätöksen tehneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten on neuvoteltava keskenään valvontatoimien seuraamisen keskeytymisen välttämiseksi mahdollisuuksien mukaan.

(1) EYVL L 191, 7.7.1998, s. 4.

12 artikla

Päätös täytäntöönpanovaltiossa

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisimman pian ja joka tapauksessa 20 työpäivän kuluessa valvontatoimia koskevan päätöksen ja todistuksen vastaanottamisesta tunnustettava 9 artiklan mukaisesti ja 10 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen lähetetty valvontatoimia koskeva päätös ja toteutettava viipymättä kaikki tarvittavat toimenpiteet valvontatoimien seuraukseksi, ellei se päättävästi vedota johonkin 15 artiklassa tarkoitetuista perusteista kieltäytyä tunnustamisesta.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä vastaan on pantu vireille oikeussuojakeino, valvontatoimien tunnustamista koskevan päätöksen määräaika jatketaan edelleen 20 työpäivällä.

3. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei pysty poikkeuksellisissa olosuhteissa noudattamaan 1 ja 2 kohdassa säädettyjä määräaikoja, sen on ilmoitettava siitä välittömästi päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle mitä tahansa valitsemaansa keinoja käyttäen ja esitettävä viivästyksen syyt ja arvionsa lopullisen päätöksen antamiseen tarvittavasta ajasta.

4. Toimivaltainen viranomainen voi lykätä valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamista koskevan päätöksen tekemistä tilanteissa, jossa 10 artiklassa edellytetty todistus on puutteellinen tai selvästi ei vastaa valvontatoimia koskevaa päätöstä, siihen asti, kun todistuksen täydentämistä tai oikaisemista varten asetettu kohtuullinen määräaika on päättynyt.

13 artikla

Valvontatoimien mukauttaminen

1. Jos valvontatoimien luonne ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen, kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi mukauttaa ne vastaaviin rikoksiin täytäntöönpanovaltion lainsäädännön nojalla sovellettavia valvontatoimia vastaaviksi. Mukautetun valvontatoimen on mahdollisimman pitkälti vastattava päätöksen tehneessä valtiossa määrättyä valvontaintoa.

2. Mukautettu valvontatoimi ei saa olla ankarampi kuin alun perin määrätty valvontatoimi.

3. Päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen voi 20 artiklan 2 kohdan b tai f alakohdassa tarkoitettua tietoa saatuaan päättää peruuttaa todistuksen, jos seuranta ei ole vielä alkanut täytäntöönpanovaltiossa. Tällainen päätös on joka tapauksessa tehtävä ja annettava tiedoksi mahdollisimman pian ja viimeistään kymmenen päivän kuluessa asiaa koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta.

14 artikla

Kaksoisrangaistavuus

1. Seuraavat rikokset, sellaisina kuin ne määritellään päätöksen tehneen valtion lainsäädännössä ja jos niistä voi päätöksen tehneessä valtiossa seurata vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään kolme vuotta, edellyttävät valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamista tämän puitepäätöksen mukaisesti ja teon kaksoisrangaistavuutta tutkimatta:

- rikollisjärjestöön osallistuminen,
- terrorismi,
- ihmiskauppa,
- lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia,
- huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitton kauppa,
- aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laitton kauppa,
- lahjonta,
- petos, mukaan lukien Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdystä yleissopimuksessa⁽¹⁾ tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos,
- rahanpesu,
- rahan, mukaan lukien euron, väärentäminen,
- tietoverkkorikollisuus,
- ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien laitton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laitton kauppa,
- laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen,
- tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen,
- ihmisen elinten ja kudosten laitton kauppa,
- ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen,
- rasismi ja muukalaisviha,

⁽¹⁾ EYVL C 316, 27.11.1995, s. 49.

- järjestäytyneet varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö,
- kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laitton kauppa,
- petollinen menettely,
- ryöstöntapainen kiristys ja kiristys,
- tuotteiden laitton väärentäminen ja jäljentäminen,
- hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti niiden väärennöksillä,
- maksuvälineväärennykset,
- hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laitton kauppa,
- ydin- ja radioaktiivisten aineiden laitton kauppa,
- varastettujen ajoneuvojen kauppa,
- raiskaus,
- murhapoltto,
- Kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset,
- ilma-aluksen tai aluksen kaappaus,
- tuhotyö.

2. Neuvosto voi yksimielisesti ja kuultuaan Euroopan parlamenttia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 39 artiklan 1 kohdassa säädetyin edellytyksin päättää milloin hyvänsä lisätä muita rikoslajeja 1 kohdassa olevaan luetteloon. Neuvosto tarkastelee sille tämän puitepäätöksen 27 artiklan mukaisesti toimitetun kertomuksen perusteella, olisiko luetteloa laajennettava tai muutettava.

3. Muiden kuin 1 kohdassa mainittujen rikosten osalta täytäntöönpanovaltio voi asettaa valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisen edellytykseksi, että päätös liittyy tekoihin, jotka katsotaan myös täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti rikoksiksi niiden tunnusmerkistöistä tai kuvauksesta riippumatta.

4. Jäsenvaltio voi perustuslaillisista syistä ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle tämän puitepäätöksen hyväksymisen yhteydessä toimitettavalla julistuksella, että se ei sovelle 1 kohtaa joihinkin tai kaikkiin kyseisessä kohdassa mainittuihin rikoksiin. Tällainen julistus voidaan peruuttaa milloin tahansa. Tällaiset julistukset

tai niitä koskevat peruutukset julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

15 artikla

Perusteet tunnustamisesta kieltäytymiselle

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta valvontatoimia koskevaa päätöstä, jos

- a) 10 artiklassa tarkoitettu todistus on puutteellinen tai se selvästi ei vastaa valvontatoimia koskevaa päätöstä eikä sitä ole täydennetty tai oikaistu täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa;
- b) 9 artiklan 1 kohdassa, 9 artiklan 2 kohdassa tai 10 artiklan 4 kohdassa esitetyt perusteet eivät täyty;
- c) valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustaminen olisi *ne bis in idem* -periaatteen vastaista;
- d) valvontatoimia koskeva päätös liittyy 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin ja, jos täytäntöönpanovaltio on antanut 14 artiklan 4 kohdan mukaisen julistuksen, 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin tekoon, joka ei olisi rikos täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan; vero-, tulli- ja valuutta-asioiden osalta päätöksen täytäntöönpanosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä sillä perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä ei määrätä samantyyppisiä veroja tai se ei sisällä veroja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia samantyyppisiä säännöksiä kuin päätöksen tehneen valtion lainsäädäntö;
- e) syyteoikeus on vanhentunut täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan ja liittyy tekoon, joka täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan kuuluu täytäntöönpanovaltion toimivaltaan;
- f) täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan on olemassa koskemattomuus, joka estää valvontatoimien seurannan;
- g) henkilöä ei täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan voida ikänsä puolesta asettaa rikosoikeudelliseen vastuuseen teosta, jonka johdosta valvontatoimia koskeva päätös on annettu;
- h) sen olisi valvontatoimien rikkomisen tapauksessa kieltäydyttävä luovuttamasta asianomaista henkilöä eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13 päivänä kesäkuuta 2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS⁽¹⁾, jäljempänä 'eurooppalaisista pidätysmääräyksiä koskeva puitepäätös', mukaisesti.

(1) EYVL L 190, 18.7.2002, s. 1.

2. Ennen kuin täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomaisena tekee 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa päätöksen olla tunnustamatta valvontatoimia koskevaa päätöstä, sen on neuvoteltava päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa asianmukaisella tavalla ja tarvittaessa pyydyttävä sitä toimittamaan viipymättä kaikki tarvittavat lisätiedot.

3. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomaisena katsoo, että valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta voitaisiin kieltäytyä 1 kohdan h alakohdan perusteella, mutta on kuitenkin valmis tunnustamaan valvontatoimia koskevan päätöksen ja seuraamaan päätöksen mukaisia valvontatoimia, sen on ilmoitettava asiasta päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle ja esitettävä mahdollisen kieltäytymisen syyt. Tässä tapauksessa päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomaisena voi päättää peruuttaa todistuksen 13 artiklan 3 kohdan toisen virkkeen mukaisesti. Jos päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomaisena ei peruuta todistusta, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomaisena voi tunnustaa valvontatoimia koskevan päätöksen ja seurata päätöksen mukaisia valvontatoimia, mutta samalla on selvää, että asianomaista henkilöä ei ehkä luovuteta eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella.

16 artikla

Valvontaan sovellettava lainsäädäntö

Valvontatoimien seurantaan sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä.

17 artikla

Valvontatoimien seuraamisen jatkaminen

Kun 20 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu aika on päättymässä ja valvontatoimet ovat edelleen tarpeen, päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomaisena voi pyytää täytäntöönpanovaltion toimivaltaista viranomaista jatkamaan valvontatoimien seuraamista ottaen huomioon kyseessä olevan tapauksen olosuhteet ja ennakoitavissa olevat seuraukset henkilön kannalta, jos sovellettaisiin 11 artiklan 2 kohdan d alakohtaa. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava, miten kauan seuraamista on todennäköisesti jatkettava.

Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomaisena tekee tätä pyyntöä koskevan päätöksen kansallisen lainsäädännön mukaan ja ilmoittaa tarvittaessa seuraamisen jatkamista koskevan enimmäisajan. Näissä tapauksissa voidaan soveltaa 18 artiklan 3 kohtaa.

18 artikla

Toimivalta kaikkien myöhempien päätösten tekemiseen ja sovellettava lainsäädäntö

1. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella on toimivalta tehdä kaikki myöhemmät päätökset, jotka liittyvät

valvontatoimia koskevaan päätökseen, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta 3 artiklan soveltamiseen. Tällaisiin myöhempiin päätöksiin kuuluvat erityisesti

- a) valvontatoimia koskevan päätöksen uusiminen, tarkistaminen ja peruuttaminen;
- b) valvontatoimien mukauttaminen;
- c) pidätysmääräyksen tai muun vastaavan täytäntöönpanokelpoisen oikeudellisen päätöksen antaminen.

2. Edellä olevan 1 kohdan nojalla tehtyihin päätöksiin sovelletaan päätöksen tehneen valtion lainsäädäntöä.

3. Jos täytäntöönpanovaltion kansallinen lainsäädäntö sitä edellyttää, sen toimivaltainen viranomaisena voi päättää käyttää tässä puitepäätöksessä säädettyä tunnustamismenettelyä saatukseen 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuihin päätöksiin voimaan kansallisessa oikeusjärjestelmässään. Tämä tunnustaminen ei johda tunnustamisesta kieltäytymisen perusteiden uuteen tarkasteluun.

4. Jos päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomaisena on mukauttanut valvontatoimia edellä olevan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomaisena voi

- a) mukauttaa kyseisiä mukautettuja toimia 13 artiklan mukaisesti siinä tapauksessa, että mukautettujen valvontatoimien luonne ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen;

tai

- b) kieltäytyä seuraamasta mukautettuja valvontatoimia, jos nämä toimet eivät ole 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valvontatoimia ja/tai jos ne eivät ole asianomaisten täytäntöönpanovaltion 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoittamia toimia.

5. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella 1 kohdan nojalla oleva toimivalta ei rajoita oikeudenkäyntiä, joka voidaan aloittaa asianomaista henkilöä vastaan täytäntöönpanovaltiossa hänen kyseisessä valtiossa tekemiensä muiden kuin niiden rikosten johdosta, joihin valvontatoimia koskeva päätös perustuu.

19 artikla

Asianomaisten viranomaisten velvollisuudet

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomaisena voi milloin tahansa valvontatoimien seurannan aikana pyytää päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselta viranomaiselta tietoja siitä, tarvitaanko valvontatoimien seuranta edelleen kulloisessakin tilanteessa. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on vastattava pyyntöön viipymättä ja tarvittaessa tehtävä 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu myöhempi päätös.

2. Ennen kuin 10 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu määräaika on kulunut umpeen, päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on viran puolesta tai täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä täsmennettävä, kuinka pitkän aikaa määrärajan jälkeen se arvioi toimien seurantaan vielä tarvittavan, jos sitä tarvitaan.

3. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle valvontatoimen rikkomisesta ja kaikista muista seikoista, jotka voisivat antaa aihetta 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua myöhemmän päätöksen tekemiseen. Ilmoitus on tehtävä käyttäen liitteessä II esitettyä vakiolomaketta.

4. Asianomaisen henkilön kuulemiseksi voidaan käyttää kansainvälisen ja Euroopan unionin oikeuden välineiden, jotka mahdollistavat puhelini- ja videokokousten käytön henkilöiden kuulemisessa, mukaista menettelyä ja ehtoja soveltuvin osin erityisesti silloin, kun päätöksen tehneen valtion lainsäädännön mukaan henkilöä on kuultava asian käsittelyn yhteydessä ennen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päätöksen tekemistä.

5. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista päätöksistä ja siitä, että valvontatoimia koskevaa päätöstä vastaan on pantu vireille oikeussuojakeino.

6. Jos valvontatoimia koskevaan päätökseen liittyvä todistus on peruutettu, täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on lopetettava määrätty toimet heti, kun päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoittanut sille asiasta asianmukaisesti.

20 artikla

Täytäntöönpanovaltion toimittamat tiedot

1. Valvontatoimia koskevan päätöksen todistuksineen vastaanottaneen täytäntöönpanovaltion viranomaisen, jolla ei ole toimivaltaa tunnustaa sitä, on ilmoitettava päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, mille viranomaiselle se on lähettänyt päätöksen ja todistuksen 10 artiklan 8 kohdan mukaisesti.

2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisella tavalla, josta jää kirjallinen todiste,

- a) kaikista asianomaisen henkilön asuinpaikan muutoksista;
- b) enimmäisajasta, jona valvontatoimia voidaan seurata täytäntöönpanovaltiossa, jos täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä on tästä määrätty;

c) siitä, että valvontatoimien seuranta on käytännössä mahdotonta siksi, että henkilöä ei tavoiteta täytäntöönpanovaltion alueelta sen jälkeen, kun valvontatoimia koskeva päätös ja todistus on toimitettu täytäntöönpanovaltiolle, jolloin täytäntöönpanovaltiolla ei ole velvollisuutta seurata valvontatoimia;

d) siitä, että valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta tehtyä päätöstä vastaan on pantu vireille oikeussuojakeino;

e) lopullisesta päätöksestä tunnustaa valvontatoimia koskevaa päätös ja ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin valvontatoimien seuraamiseksi;

f) päätöksestä mukauttaa valvontatoimia 13 artiklan mukaisesti;

g) päätöksestä olla tunnustamatta valvontatoimia koskevaa päätöstä ja ottamatta vastuuta valvontatoimien seurannasta 15 artiklan mukaisesti päätöstä koskevine perusteluineen.

21 artikla

Henkilön luovuttaminen

1. Jos päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on antanut pidätysmääräyksen tai muun vastaavan täytäntöönpanokelpoisen oikeudellisen päätöksen, henkilö luovutetaan eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä tehdyn puitepäätöksen mukaisesti.

2. Tässä yhteydessä täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen ei saa vedota eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä tehdyn puitepäätöksen 2 artiklan 1 kohtaan henkilön luovuttamisesta kieltäytymiseksi.

3. Jäsenvaltio voi ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle saatuaan tämän puitepäätöksen osaksi kansallista lainsäädäntöään tai myöhemmin, että se aikoo soveltaa myös eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä tehdyn puitepäätöksen 2 artiklan 1 kohtaa päättäessään asianomaisen henkilön luovuttamisesta päätöksen tehneeseen valtioon.

4. Neuvoston pääsihteeristö saattaa 3 kohdan nojalla saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

22 artikla

Kuuleminen

1. Jollei mahdotonta, päätöksen tehneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten on kuultava toisiaan:

- a) valmisteltaessa valvontatoimia koskevaa päätöstä ja 10 artiklassa tarkoitettua todistusta tai ainakin ennen niiden toimittamista;

b) helpottaakseen valvontatoimien sujuvaa ja tehokasta seuranta-

c) jos henkilö on vakavasti rikkonut määrättyjä valvontatoimia.

2. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on otettava asianmukaisesti huomioon kaikki täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen antamat tiedot vaarasta, jonka asianomainen henkilö saattaa aiheuttaa uhreille ja suurelle yleisölle.

3. Edellä olevan 1 kohdan soveltamiseksi päätöksen tehneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten on vaihdettava kaikkia tarpeellisia tietoja, mukaan lukien:

a) tiedot, joiden avulla asianomaisen henkilön henkilöllisyys ja asuinpaikka voidaan varmentaa;

b) asiaa koskevat rikosrekisteritiedot sovellettavien säästöjen mukaisesti.

23 artikla

Ilmoitukset, joihin ei saada vastausta

1. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on toimittanut samasta henkilöstä useita 19 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja ilmoituksia päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle eikä viimeksi mainittu viranomainen ole tehnyt 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua myöhempää päätöstä, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi pyytää päätöksen tehneen valtion toimivaltaista viranomaista tekemään tällaisen päätöksen antaen sille kohtuullisen määräajan päätöksen tekemiseen.

2. Jos päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen ei toimi täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen esittämässä määräajassa, viimeksi mainittu viranomainen voi lopettaa valvontatoimien seurannan. Tässä tapauksessa se ilmoittaa päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksestään ja toimivalta valvontatoimien seuraamiseen palautuu päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

3. Jos täytäntöönpanovaltion lainsäädäntö edellyttää valvontatoimien seuraamisen jatkamistarpeen säännöllistä vahvistamista, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi pyytää päätöksen tehneen valtion toimivaltaista viranomaista toimittamaan nämä tiedot antaen sille kohtuullisen määräajan pyyntöön vastaamiseen. Jos päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen ei vastaa kyseisen määräajan kuluessa, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi lähettää päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle uuden pyynnön antaen sille kohtuullisen määräajan pyyntöön vastaamiseen ja ilmoittaa, että se voi päättää lopettaa valvontatoimien seuraamisen, jos vastausta ei toimiteta määräajassa. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei saa asetettua

määräajassa vastausta uudistettuun pyyntöön, se voi toimia 2 kohdan mukaisesti.

24 artikla

Kielet

Todistukset on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin sen virallisista kielistä. Jäsenvaltio voi tätä puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeriin talletettavassa ilmoituksessa, että se hyväksyy yhdelle tai useammalle muulle Euroopan unionin toimielinten viralliselle kielelle tehdyn käänntöksen.

25 artikla

Kulut

Tämän puitepäätöksen soveltamisesta aiheutuvista kuluista vastaa täytäntöönpanovaltio, lukuun ottamatta kuluja, jotka syntyvät pelkästään päätöksen tehneen valtion alueella.

26 artikla

Suhde muihin sopimuksiin ja järjestelyihin

1. Siltä osin kuin tällaisten sopimusten tai järjestelyjen avulla voidaan syventää tai laajentaa tämän puitepäätöksen tavoitteita ja siltä osin kuin ne yksinkertaistavat tai helpottavat entisestään valvontatoimia koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista, jäsenvaltiot voivat:

a) jatkaa tämän puitepäätöksen voimaantuloajankohtana voimassa olevien kahden- tai monenvälisen sopimusten tai järjestelyjen soveltamista;

b) tehdä kahden- tai monenvälisiä sopimuksia tai järjestelyjä tämän puitepäätöksen tultua voimaan.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen sopimukset ja järjestelyt eivät missään tapauksessa saa vaikuttaa suhteisiin niiden jäsenvaltioiden kanssa, jotka eivät ole niiden osapuolia.

3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ja neuvostolle 1 päivään maaliskuuta 2010 mennessä niistä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista voimassa olevista sopimuksista ja järjestelyistä, joiden soveltamista ne haluavat jatkaa.

4. Jäsenvaltioiden on myös ilmoitettava komissiolle ja neuvostolle kaikista 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista uusista sopimuksista tai järjestelyistä kolmen kuukauden kuluessa niiden allekirjoittamisesta.

27 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet tämän puitepäätöksen säännösten noudattamiseksi 1 päivään joulukuuta 2012 mennessä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava samaan päivämäärään mennessä neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle kirjallisina ne säännökset, joilla jäsenvaltioiden tästä puitepäätöksestä aiheutuvat velvoitteet saatetaan osaksi niiden kansallista lainsäädäntöä.

28 artikla

Kertomus

1. Komissio laatii 1 päivään joulukuuta 2013 mennessä kertomuksen jäsenvaltioilta 27 artiklan 2 kohdan nojalla saamiensa tietojen perusteella.

2. Kyseisen kertomuksen pohjalta neuvosto arvioi

a) sitä, missä määrin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tämän puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet; ja

b) tämän puitepäätöksen soveltamista.

3. Kertomukseen liitetään tarvittaessa säädösehdotuksia.

29 artikla

Voimaantulo

Tämä puitepäätös tulee voimaan kahdentakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Luxemburgissa 23 päivänä lokakuuta 2009.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

T. BILLSTRÖM

LITE I

TODISTUS

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta valvontatoimia koskeviin päätöksiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tutkintavankeuden vaihtoehtona 23 päivänä lokakuuta 2009 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2009/829/YOS 10 artiklassa tarkoitettu (*)

a) Päätöksen tehnyt valtio:

Täytäntöönpanovaltio:

b) Valvontatoimia koskevan päätöksen tehnyt viranomainen

Virallinen nimi:

Ilmoittakaa, onko valvontatoimia koskevasta päätöksestä saatavissa lisätietoja

edellä mainitulta viranomaiselta

keskusviranomaiselta; jos on, ilmoittakaa tämän keskusviranomaisen virallinen nimi:

muulta toimivaltaiselta viranomaiselta; jos on, ilmoittakaa tämän viranomaisen virallinen nimi:

Valvontatoimia koskevan päätöksen tehneen viranomaisen, keskusviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen yhteystiedot

Osoite:

Puhelinnumero: (maan numero) (suuntanumero)

Faksinumero: (maan numero) (suuntanumero)

Yhteyshenkilö(t):

Sukunimi:

Etunimi (-nimet):

Virkanimike (arvo/asema):

Puhelinnumero: (maan numero) (suuntanumero)

Faksinumero: (maan numero) (suuntanumero)

Sähköpostiosoite (jos käytettävissä):

Kielet, joilla kyseiseen viranomaiseen voidaan olla yhteydessä:

(*) Tämä todistus on kirjoitettava täytäntöönpanovaltion virallisella kielellä tai jollakin niistä taikka jollakin muulla kyseisen valtion hyväksymällä Euroopan unionin toimielinten virallisella kielellä tai käännettävä tällaiselle kielelle.

c) Viranomainen, johon on oltava yhteydessä, jos tarvitaan lisätietoja valvontatoimien valvomiseksi

kohdassa b tarkoitettu viranomainen

muu viranomainen; ilmoittakaa tässä tapauksessa viranomaisen virallinen nimi:

Viranomaisen yhteystiedot, jos niitä ei ole vielä annettu edellä kohdassa b

Osoite:

Puhelinnumero: (maan numero) (suuntanumero)

Faksinumero: (maan numero) (suuntanumero)

Yhteyshenkilö(t):

Sukunimi:

Etunimi (-nimet):

Virkanimike (arvo/asema):

Puhelinnumero: (maan numero) (suuntanumero)

Faksinumero: (maan numero) (suuntanumero)

Sähköpostiosoite (jos käytettävissä):

Kielet, joilla kyseiseen viranomaiseen voidaan olla yhteydessä:

d) Tiedot luonnollisesta henkilöstä, jota valvontatoimia koskeva päätös koskee

Sukunimi:

Etunimi (-nimet):

Omaa sukua (tarvittaessa):

Mahdolliset peitenimet:

Sukupuoli:

Kansalaisuus:

Henkilötunnus tai sosiaaliturvatunnus (jos käytettävissä):

Syntymäaika:

Syntymäpaikka:

Osoitteet/asuinpaikat:

— päätöksen tehneessä valtiossa:

— täytäntöönpanovaltiosta:

— muualla:

Henkilön ymmärtämä kieli tai ymmärtämät kielet (jos tiedossa):

Ilmoittakaa seuraavat tiedot, jos ne ovat saatavissa:

— Henkilön henkilöllisyysasiakirjan (-asiakirjojen) tyyppi ja numero (henkilötodistus, passi):

— Henkilön täytäntöönpanovaltiosta saaman oleskeluluvan tyyppi ja numero:

e) Tiedot jäsenvaltiosta, jolle valvontatoimia koskeva päätös sekä todistus toimitetaan

Valvontatoimia koskeva päätös ja todistus toimitetaan kohdassa a mainitulle täytäntöönpanovaltiolle seuraavasta syystä:

asianomaisen henkilön laillinen tai vakinainen asuinpaikka on täytäntöönpanovaltiosta, ja saatuaan tiedon asianomaisista toimenpiteistä hän suostuu palaamaan tähän valtioon

asianomainen henkilö on pyytänyt valvontatoimia koskevan päätöksen toimittamista muuhun kuin siihen jäsenvaltioon, jossa henkilöllä on laillinen tai vakinainen asuinpaikka, seuraavista syistä:

f) Tiedot valvontatoimia koskevasta päätöksestä

Päätös tehty (päivämäärä: pp/kk/vvvv):

Päätöksestä tullut täytäntöönpanokelpoinen (päivämäärä: pp/kk/vvvv):

Jos tätä todistusta toimittaessa valvontatoimia koskevaa päätöstä vastaan on pantu vireille oikeussuojakeino, merkitkää rasti tähän ruutuun:

Päätöksen viitetiedot (jos käytettävissä):

Asianomainen henkilö oli tutkintavankeudessa seuraavan ajan (tarvittaessa):

1. Päätös koskee kaikkiaan väitettyä rikosta.

Yhteenveto tosiseikoista ja kuvaus olosuhteista, joissa rikos tai rikokset tehtiin, myös tekopaikka ja -aika sekä asianomaisen henkilön osallisuus tekoon/tekoihin:

Väitetyn rikoksen tai väitettyjen rikosten luonne ja oikeudellinen luokittelu sekä sovellettavat säännökset, joiden perusteella päätös tehtiin:

2. Merkitkää rasti asianmukaisiin kohtiin, jos kohdassa 1 tarkoitetuissa väitetyissä rikoksissa on yksi tai useampi seuraavista rikoksista, sellaisina kuin ne määritellään päätöksen tehneen valtion lainsäädännössä, joista voi päätöksen tehneessä valtiossa enimmillään seurata vähintään kolmen vuoden vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide:

rikollisjärjestykseen osallistuminen

terrorismi

ihmiskauppa

lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia

- huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitton kauppa
- aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laitton kauppa
- lahjonta
- petos, mukaan lukien Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdystä yleissopimuksessa tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos
- rahanpesu
- rahan, mukaan lukien euron, väärentäminen
- tietoverkkorikollisuus
- ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien laitton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laitton kauppa
- laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen
- tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen
- ihmisen elinten ja kudosten laitton kauppa
- ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivanngiksi ottaminen
- rasismi ja muukalaisviha
- järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö
- kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laitton kauppa
- petollinen menettely
- ryöstön tapainen kirstitys ja kirstitys
- tuotteiden laitton väärentäminen ja jäljentäminen
- hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti näillä väärennöksillä
- maksuvälineväärennykset
- hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laitton kauppa
- ydin- ja radioaktiivisten aineiden laitton kauppa
- varastettujen ajoneuvojen kauppa
- raiskaus
- murhapoltt
- kansainvälisen rikostuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat rikokset
- ilma-aluksen tai aluksen kaappaus
- tuhotyö

3. Jos 1 kohdassa tarkoitettu yksi tai useampi väitetty rikos ei kuulu 2 kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin tai jos päätös sekä todistus lähetetään sellaiselle jäsenvaltiolle, joka on ilmoittanut tutkivansa kaksoisrangaistavuuden (puitepäätöksen 14 artiklan 4 kohta), niistä on annettava täydellinen kuvaus:

g) Tiedot valvontatoimien luonteesta ja kestosta

1. Valvontatoimia koskevan päätöksen soveltamisaika ja onko kyseisen päätöksen uusiminen mahdollista (soveltuvissa tapauksissa):

2. Kuinka kauan valvontatoimien väliaikaista seuranta arvioidaan todennäköisesti tarvittavan, ottaen huomioon kaikki tapauksen olosuhteet, jotka ovat tiedossa valvontatoimia koskevan päätöksen lähettämisaikana (suuntaa-antavaa tietoa)

3. Valvontatoimien luonne (rasti voidaan merkitä useampaan kohtaan):

henkilön velvollisuus ilmoittaa asuinpaikan muutokset täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, erityisesti rikosoikeudellisen menettelyn aikana kuulusteluihin tai oikeudenkäyntiin saapumista koskevien kutsujen vastaanottamista varten

velvollisuus olla menemättä tietyille paikkakunnille, tiettyihin paikkoihin tai määritellyille alueille päätöksen tehneessä tai täytäntöönpanovaltiossa

velvollisuus pysyä tarvittaessa tietyssä paikassa tiettyinä aikoina

velvollisuus, joka sisältää rajoituksia täytäntöönpanovaltion alueelta poistumiseen

velvollisuus ilmoittautua tiettyinä aikoina tietylle viranomaiselle

velvollisuus välttää yhteyksiä tiettyihin henkilöihin, jotka liittyvät väitettyyn rikokseen tai väitettyihin rikoksiin

muut toimenpiteet, joita täytäntöönpanovaltio on valmis valvomaan puitepäätöksen 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen mukaisesti.

Jos merkitsitte rastiin ruutuun "muut toimenpiteet", täsmentäkää kyseessä oleva toimenpide merkitsemällä rasti asianomaiseen ruutuun tai asianomaisiin ruutuihin:

velvollisuus pidiätyä tietyistä toimista, jotka liittyvät väitettyyn rikokseen tai väitettyihin rikoksiin, mihin voi sisältyä määrätyn ammatin harjoittaminen tai määrättyllä alalla toimiminen

velvollisuus olla kuljettamatta ajoneuvoa

velvollisuus tallettaa tietty rahasumma tai antaa muunlainen takaus, joka voidaan joko maksaa tai antaa tietyissä erissä tai välittömästi kokonaisuudessaan

velvollisuus osallistua hoitoon tai vieroitukseen

velvollisuus välttää yhteyksiä tiettyihin esineisiin, jotka liittyvät väitettyyn rikokseen tai väitettyihin rikoksiin

muut toimenpiteet (täsmennettävä):

4. Yksityiskohtainen kuvaus kohdassa 3 mainituista valvontatoimista tai -toimista:

h) Muut asian kannalta merkitykselliset seikat, kuten erityiset syyt valvontatoimen tai -toimien määräämiselle (ilmoittaminen vapaaehtoisista):

Päätöksen teksti on todistuksen liitteenä.

Todistuksen antaneen viranomaisen ja/tai hänen edustajansa allekirjoitus, jolla vahvistetaan todistuksen sisällön oikeellisuus:

Nimi:

Virkanimike (arvo/asema):

Päivämäärä:

Asiakirjan viitenumero, jos tiedossa:

Virallinen leima (jos on):

LIITE II

LOMAKE

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta valvontatoimia koskeviin päätöksiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tutkintavankeuden vaihtoehtona 23 päivänä lokakuuta 2009 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2009/829/YOS 19 artiklassa tarkoitettu

ILMOITUS VALVONTATOIMEN RIKKOMISESTA JA/TAI KAIKISTA MUISTA SEIKOISTA, JOTKA VOISIVAT ANTAA AIHETTA MYÖHEMMÄN PÄÄTÖKSEN TEKEMISEEN

a) Valvontaan asetettua henkilöä koskevat tiedot

Sukunimi:

Etunimi (-nimet):

Omaa sukua (tarvittaessa):

Mahdolliset peitenimet:

Sukupuoli:

Kansalaisuus:

Henkilötunnus tai sosiaaliturvatunnus (jos käytettävissä):

Syntymäaika:

Syntymäpaikka:

Osoite:

Henkilön ymmärtämä kieli tai ymmärtämät kielet (jos tiedossa):

b) Yksityiskohtaiset tiedot valvontatoimea tai -toimia koskevasta päätöksestä

Päätös tehty:

Asiakirjan viitenumero, jos tiedossa:

Päätöksen tehnyt viranomainen

Virallinen nimi:

Osoite:

Todistus annettu:

Todistuksen antanut viranomainen:

Asiakirjan viitetiedot (jos tiedossa):

c) Tiedot viranomaisesta, joka vastaa valvontatoimen tai -toimien valvonnasta

Viranomaisen virallinen nimi:

Yhteyshenkilön nimi:

Virkanimike (arvo/asema):

Osoite:

Puhelinnumero: (maannumero) (suuntanumero)

Faksinumero: (maannumero) (suuntanumero)

Sähköpostiosoite:

Kielet, joilla kyseiseen viranomaiseen voidaan olla yhteydessä:

d) Valvontatoimen tai -toimien rikkominen ja/tai muut seikat, jotka voisivat antaa aiheutta myöhemmän päätöksen tekemiseen

Kohdassa a tarkoitettu henkilö on rikkonut seuraavia valvontatoimia:

henkilön velvollisuus ilmoittaa asuinpaikan muutokset täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, erityisesti rikosoikeudellisen menettelyn aikana kuulusteluihin tai oikeudenkäyntiin saapumista koskevien kutsujen vastaanottamista varten

velvollisuus olla menemättä tietyille paikkakunnille, tiettyihin paikkoihin tai määritellyille alueille päätöksen tehneessä tai täytäntöönpanovaltiossa

velvollisuus pysyä tarvittaessa tietyssä paikassa tiettyinä aikoina

velvollisuus, joka sisältää rajoituksia täytäntöönpanovaltion alueelta poistumiseen

velvollisuus ilmoittautua tiettyinä aikoina tietyille viranomaiselle

velvollisuus välttää yhteyksiä tiettyihin henkilöihin, jotka liittyvät väitettyyn rikokseen tai väitettyihin rikoksiin

muut toimenpiteet (täsmennettävä):

Rikkomisten kuvaus (paikka, aika ja erityiset olosuhteet):

— Muut seikat, jotka voisivat antaa aiheutta myöhemmän päätöksen tekemiseen

Selvitys näistä seikoista:

e) Yhteishenkilö, johon voidaan ottaa yhteyttä lisätietojen saamiseksi rikkomisesta:

Sukunimi:

Etunimi (-nimet):

Osoite:

Puhelinnumero: (maan numero) (suuntanumero)

Faksinumero: (maan numero) (suuntanumero)

Sähköpostiosoite:

Kielet, joilla kyseiseen viranomaiseen voidaan olla yhteydessä:

Lomakkeen antaneen viranomaisen ja/tai hänen edustajansa allekirjoitus, jolla vahvistetaan lomakkeen sisällön oikeellisuus:

Nimi:

Virkanimike (arvo/asema):

Päivämäärä:

Virallinen leima (jos on):

SAKSAN JULISTUS

"Saksan liittotasavalta ilmoittaa vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta valvontatoimia koskeviin päätöksiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tutkintavankeuden vaihtoehtona annetun neuvoston puitepäätöksen 14 artiklan 4 kohdan mukaisesti, että se ei sovelle edellä mainitun 14 artiklan 1 kohtaa kaikkiin kyseisessä kohdassa mainittuihin rikoksiin."

Tämä julistus julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

PUOLAN JULISTUS

"Puolan tasavalta ilmoittaa vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta valvontatoimia koskeviin päätöksiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tutkintavankeuden vaihtoehtona annetun EU:n neuvoston puitepäätöksen 14 artiklan 4 kohdan mukaisesti, että se ei sovelle edellä mainitun 14 artiklan 1 kohtaa kaikkiin kyseisessä kohdassa mainittuihin rikoksiin."

Tämä julistus julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

UNKARIN JULISTUS

"Unkarin tasavalta ilmoittaa vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta valvontatoimia koskeviin päätöksiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tutkintavankeuden vaihtoehtona annetun EU:n neuvoston puitepäätöksen 14 artiklan 4 kohdan mukaisesti, että se ei sovelle edellä mainitun puitepäätöksen 14 artiklan 1 kohtaa kyseisessä kohdassa mainittuihin rikoksiin."

Tämä julistus julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Unkari viittasi 14 artiklan 4 kohdassa mainittuihin "perustuslaillisiin syihin" ja antoi seuraavan selityksen:

"Ratifioituaan Lissabonin sopimuksen Unkari muutti perustuslakiaan sopimuksessa mainittujen velvoitteiden noudattamiseksi, mukaan lukien siten, että kaksoisrangaistavuuden ehtoa ei tarvitse soveltaa rikosasioissa. Tämä perustuslain määräys tulee voimaan samanaikaisesti Lissabonin sopimuksen kanssa. Sopimuksen voimaantuloon saakka kaksoisrangaistavuus on kuitenkin tärkeä perustuslaillinen kysymys, jota ei perustuslain 57 artiklaan sisältyvänä voi eikä tule jättää huomiotta. Tästä syystä puitepäätöksen 14 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta mihinkään luettelossa mainittuun rikokseen (tai kyseisen artiklan muotoilun mukaisesti 'ei sovelle kaikkiin kyseisessä kohdassa mainittuihin rikoksiin')."

LIETTUAN JULISTUS

"Liettuan tasavalta ilmoittaa vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta valvontatoimia koskeviin päätöksiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tutkintavankeuden vaihtoehtona annetun neuvoston puitepäätöksen 14 artiklan 4 kohdan mukaisesti, että se ei perustuslaillista syistä sovelle 14 artiklan 1 kohtaa mihinkään kyseisessä kohdassa mainittuun rikokseen."

Tämä julistus julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.